KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELÊN BİNDEST YEKBİN

JÎ BO SAZBÛNA PARTÎYA BOLŞÊWÎK

stêrka bolşewîk

HEJMAR: 23 · TEBAX 2003 · BIHA: 750.000 TL

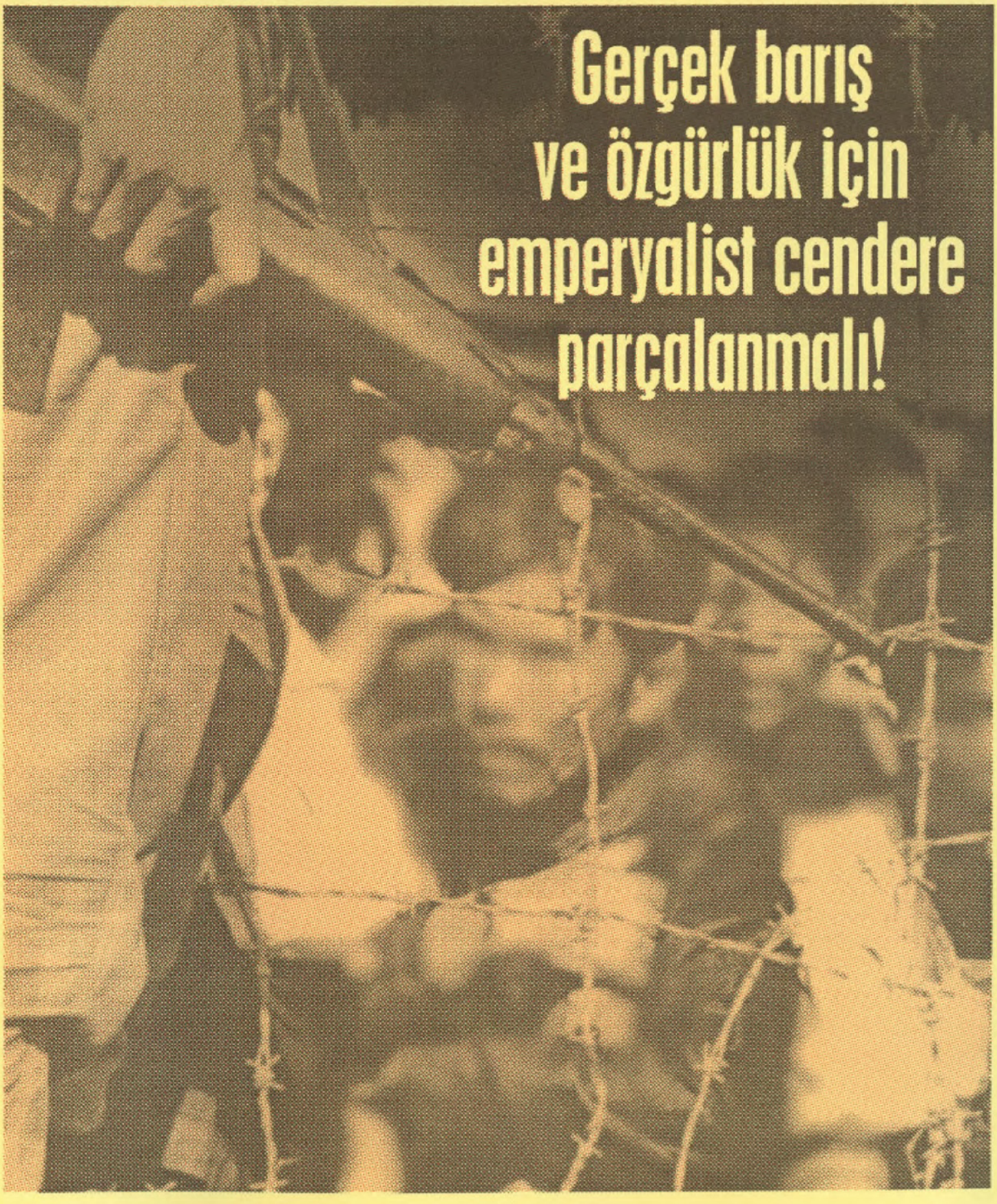

Gerçek barış ve özgürlük için emperyalist cendere parçalanmalı!

İ Ç İ N D E K İ L E R

Gerçek barış ve özgürlük için emperyalist cendere parçalanmalı! 3

"1 Eylül Dünya Barış Günü"... 8

Soykırımcıların bazı hezeyanları... 11

MKP'nin Doğu Perinçek ve İşçi Partisi değerlendirmesi üzerine kısaca... 17

Egemenlerle barışma siyasetiyle Kürdistanlı kadınların kurtuluşu gerçekleşemez! 20

Abdullah Öcalan'ın sorgudaki tavrı 23

Stalin'den... 36

TARTIŞMA:

— "Şeyh Said İsyanı-1925" yazısına bazı eleştirel notlar 42

— Maoist Komünist Partisi'nin "Kuzey Kürdistan Formülasyonu" kararı üzerine 53

İbrahim'den: Li Tirkiyê pirsgirêka netewî... 66

TARÎXÊ KURDÎSTAN'RA TAYÊ PELGÊ
Seserra 19'ine de, Kurdîstan'de Emîrlîxê Kurd. 69

Gerçek barış ve özgürlük için emperyalist cendere parçalanmalı!

Saddam rejiminin devrilmesi, Irak-Güney Kürdistan'ın işgal altına alınması, Saddam ordusunun ve diğer savunma güçlerinin çabuk dağılması ve fazla direnmemesi sonucu relatif kolay oldu. Saddam rejiminin yıkılması sonrası dönemde Irak-Güney Kürdistan'da savaşın gerçek anlamda bitmediği, her geçen gün yeniden görülmektedir.

Beklenenden daha "kolay" elde edilen "zaferin" ertesinde, kurulmak istenen "yeni bir düzenin" kurulması, "Irak'ın yeniden yapılanmasının" planlandığı kadar kolay olmadığı, kısa sürede ortaya çıktı. İşgalcilere karşı silahlı direniş, gerilla eylemleri ile kendini gösteriyor. Her gün birkaç ABD askeri, müttefik güçlerden ve işgal işbirlikçisi Iraklı, silahlı saldırılara maruz kalıyor ve yaşamını yitiriyor.

Saddam rejiminin devrilmesinden bu yana işgal döneminde ABD'nin askeri kayıpları, Irak'ın işgal altına alındığı "savaş" dönemindeki kayıplardan daha fazla. ABD Savunma Bakanı sözcüleri bir "gerilla savaşı" ile karşı karşıya olduklarını ve bunun işgal etme sürecindeki savaştan daha da zor bir mücadele olduğunu itiraf etme durumunda kalıyorlar.

Savaş sonrası dönemde yaklaşık 200 ABD'li asker öldürüldü. Her ne kadar savaş öncesi dönemde emperyalist saldırganlar, hesaplarında 5 bin civarında askeri gözden çıkarmış olsalar da, ABD'ye tabut içinde dönen her asker, ABD'de Bush yönetiminin kamuoyundaki desteğini azaltıyor.

Nisan ayı ortalarından bugüne kadar geçen süreçte ABD ve işgalci müttefik güçlerinin kontrolünde geçici bir yönetim kurulsa da, bu yönetimin öncelikle ABD emperyalistlerinin emrinde ve yönetiminde hareket etme durumunda olan bir yönetim olduğu açıktır. 25 üyeli geçici Hükümet Konseyi'nin anda oynadığı esas rol Irak halklarının işgale karşı mücadelesini dindirme ve işgalci güçlerin egemenliğini pekiştirmeye hizmettir.

ABD'nin işgal yönetimine bağlı olarak kurduğu bu sivil yönetim, her ne kadar çok hesaplanıp düşünülüp oluşturulsa da Irak'taki bir dizi gücü temsil etme yeteneğine sahip değil ve önemli rahatsızlıklar yaratmış durumda.

Irak'ta çoğunluğu oluşturan Şii nüfusun önemli bir bölümü kendini bu yönetim içinde temsil edilmemiş görüyor. Sünni nüfusun bir bölümü ise açıkça işgale karşı tavır koyuyor. Gerilla eylemleri de özellikle Sünni nüfusun ve Saddam rejiminin taraftarlarının yoğun olduğu bölgelerde gelişiyor. Kurulan "sivil yönetim" Türkmen nüfusun TC kontrolü altındaki kesiminde de tepkiyle karşılandı.

ABD emperyalizminin Irak'a karşı başlattığı işgal ve talan operasyonu işgal sonrasında da sürüyor. Şimdi bu açık emperyalist işgal ve talan harekâtının, hem ABD hem dünya kamuoyunu kandırmak için üretilmiş yalanlar üzerine kurulu oldu-

ğu açıkça belgelendi, belgeleniyor. Fakat bu, "güçlü"nün haklı görüldüğü emperyalist dünyada fazla bir şey değiştirmiyor. Emperyalistler o kadar pervasız ki, sahtekârlıklarını gizleme ihtiyacı bile duymuyor! Onlar istediği gibi atlarını oynatıyor. Çünkü karşılarında, anda onları tehdit edecek güç yok; yalan ve sahtekârlıkları ortaya çıktığında yığınsal tepki göstererek iktidarlarını ellerinden alabilecek olan işçi ve emekçilerin sınıf mücadelesi dibe vurmuş durumda... Emperyalistlerin sahtekârlıkları şimdilik kendi saflarından birilerinin –İngiltere'de David Kelly'nin somutunda olduğu gibi– ihtihar etmesi, ya da intihar süsü verilerek temizlenmesi vb. sonuçlarıyla karşılaşıyor.

Kuşkusuz yaşananlar sadece bunlarla sınırlı değil. Savaş öncesi ve sırasında lafta ABD'nin Irak'a karşı giriştiği saldırı savaşına karşı çıkan ve bu yüzden ABD ile karşı karşıya gelen emperyalist büyük güçler, Saddam rejiminin kısa sürede devrilip Irak-Güney Kürdistan işgal edilince, bütünüyle devre dışı kalmamak için, Birleşmiş Milletler'de "işgal gücü ile birlikte Irak'ta yeni bir düzen kurulması ve savaş sonrası Irak'ın imarı"na katılma yönünde tavır takındılar. Böylece Irak-Güney Kürdistan'a karşı emperyalist saldırıya, savaş sonrasında "uluslararası meşruiyet" kazandırılmış oldu.

ABD ve İngiliz işgalcileri işgal-talan operasyonlarının mali ve maddi yükünü diğer emperyalist büyük güçlerle de –petrol gelirinden onlara verilecek cüzi bir pay karşılığında– paylaşmak istiyor. Bu istek Irak'taki işgalin sürdürülmesi ve yeni bir düzen kurulmasının zorlukları arttıkça gelişiyor.

Diğer emperyalist büyük güçler de pazarlıkta ellerini güçlendirmek için, işgalcilerin zorluklarının artmasını bekliyor. ABD'nin işgalin hemen ertesinde getirdiği "Irak'a asker gönderme" konusundaki talebine hemen hepsinin verdiği cevap aynı: "BM'de alınan bir karar çerçevesinde ve BM şemsiyesi altında asker göndeririz." BM'nin asker göndermesi için ise, barışın sağlanmış olması, andaki askeri işgal rejiminin yerini Iraklı sivil bir yönetime devretmiş olması şart koşuluyor. Bu konudaki pazarlıklar değişik düzeylerde yürüyor.

Pazarlıklar nasıl yürürse yürüsün, nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın, ABD emperyalistleri kendi istedikleri yönde bir yapılanma konusunda kararlıdır ve karar verici esas güç durumundadır. Ortadoğu'ya Amerikan düzeninin yerleştirilmesi için tüm kozlarını kullanmaktadır. Şu ya da bu emperyalist güçle, ya da yerel gerici güçlerle yaptığı pazarlıklarda verdiği tavizler de, esas olarak kendi çıkarlarına hizmet ettiği oranda sözkonusudur. "Kaz'ın geleceği yerden tavuk esirgenmez" vb. anlayış temelinde hareket edilmektedir. Bu bağlamda soruna yaklaşıldığında, ABD emperyalizminin Irak-Güney Kürdistan'da "yeniden yapılandırmada" karşılaştığı zorlukları ne kadar çoğalırsa, vereceği tavizlerin de o kadar olacağı bilinmelidir.

Kuşkusuz bu zorluklar sadece Irak-Güney Kürdistan'daki iç dengelerle sınırlı değildir. ABD emperyalistleri Ortadoğu'ya yerleştirmek istedikleri Amerikan düzeni için bölgedeki diğer gerici güçleri de hesaplamak durumunda ve zorundadır. Araya bir de diğer emperyalist güçler girince, ABD her ne kadar anda dünyanın büyük jandarması ise de, her şeyin onun istediği gibi yürümediği, yürümeyeceği bilinmelidir. Ama şu da bilinmelidir ki: İçinde bulunduğumuz koşullarda, emperyalist işgalcileri, sömürgecileri devrimci mücadele temelinde Ortadoğu'dan söküp atacak devrimci güç ve mücadele de

yoktur. Emperyalist, sömürgeci işgalci güçlere karşı mücadele etme görevi önümüzde dursa da, bu görev için çalışırken, mücadele ederken boş hayallere kapılmamak, yanlış bilinç yaymamak devrimcilerin, komünistlerin görevidir. Aynı biçimde, emperyalist işgalcilere karşı mücadelenin haklılığına rağmen, dinci, gerici faşist güçlerle aynı saflarda yer alınamayacağı da bilinçlere kazınmalıdır.

ABD emperyalistlerinin andaki planı, Irak'ın devlet sınırlarını koruyarak Irak-Güney Kürdistan'da yaşayan tüm kesimleri içerecek bir merkezi iktidar ve esasta etnik temelde oluşturulacak eyaletlere oldukça büyük özerklik veren bir sistem oluşturmaktır. Geçici Hükümet de bu plan temelinde oluşturuldu... Eğer bu plan yerine oturur halkların onayını alırsa, halkın çoğunluğunun desteğini alırsa, o zaman ABD emperyalizminin önderliğindeki işgalci güçler –en azından formel olarak– yönetimden çekilecek. Kuşkusuz gerçekleştirilmek istenen bu planın kısa sürede istendiği gibi yerine oturmayacağı, işgal yönetiminin oldukça uzun süreceği hesaplanmalıdır.

ABD emperyalistlerinin doğrudan işgalci güç olarak varlığı sürecinde, doğrudan askeri güçle istediği yönde gelişmeleri sağlayabilir, istemediği gelişmeleri zorla bastırabilir. Ama doğrudan işgal kalktıktan sonra kurulmak istenen, kurulan rejimin sürüp sürmeyeceğinin garantisi yoktur. Gelişmelerin hangi yönde olacağını önümüzdeki süreç çok daha açık ortaya koyacaktır.

KÜRT ULUSAL MESELESİ BAĞLAMINDAKİ BAZI GELİŞMELER...

Güney Kürdistan bağlamında savaş sürecindeki ve sonrası olası gelişmelerin değerlendirilmesini daha önceki sayımızda da yapmıştık. Bütünlük içinde görülmesi için birleşik partimiz BP (KK-T)'nin MK'sının 5. Toplantısı'nda takınılan ve Bolşevik Partizan sayı 145'te yayınlanan tavrı olduğu gibi aktarıyoruz:

"Güney Kürdistan bağlamında bir dizi tartışma yürüdü, yürüyor. Olgu şudur: ABD'nin Irak'a saldırısı ve işgalinde, Güney Kürdistan'daki Kürt milliyetçisi burjuva örgütler KDP ve KYB, kendi etkilerindeki kitleye ABD'yi kurtarıcı olarak tanıttılar, güçlerini ABD'nin savaşında onun güçlerine eklediler, ABD'nin savaşında doğrudan taraf olarak katıldılar. Kürt peşmergeler bu savaşta ABD'li komutanların denetiminde, kumandasında esasta ABD'nin savaşında ABD'nin paralı askerleri olarak savaştılar. KDP ve KYB işbirlikçi örgütler olarak davrandılar. Ortadoğu'da 'statükonun değişmesi'nden yana olan, ABD'ye bu statükoyu değiştirmede olumlu roller atfeden KADEK de aslında bu role soyunmaya, ABD'nin savaşına katılmaya hazırdı. Fakat KYB, KDP ve Türkiye, KADEK'in resmen tanınmasına, 'terörist örgüt' listesinden çıkarılmasına, pazarlıkta yer almasına, güçlenmesine yol açacak böyle bir gelişmeyi kesinlikle istemediler. ABD böyle bir ittifaka ihtiyaç duymadı. KADEK'in savaş dışı kalmış olmasının nedeni budur.

Kuşkusuz burjuva milliyetçileri ABD'nin bu savaşına katılmakla belirli çıkarlar umuyorlardı ve belirli çıkarlar da elde ettiler. Şimdi onlar ABD'nin Irak'ı yeniden düzenlemesinde merkezi iktidarda söz sahibi olacaklar ve Kürdistan'da da özerk yönetimleri güçlenecek. Bu sonuçlardan yola çıkarak aslında Kürt milliyetçisi örgütlerin işbirlikçilik yapmakla suçlanmalarının yanlış olduğu, bunların önlerine çıkan tarihi fırsatı değerlendirmiş oldukları, em-

peryalizmin ve gericiliğin iç çelişkilerinden yararlandıkları vb. söylenebilir. Nitekim Kürt milliyetçilerin bir bölümü bunu söylüyorlar.

Soruna devrimci, antiemperyalist, enternasyonalist değil, burjuva milliyetçi gözlüklerle bakıldığında, bu söylenenler anlaşılırdır. Burjuva milliyetçiliği için kendi 'ulusal' alanında elde edebileceği en fazla iktidar tek referanstır. Emperyalizm şartlarında güçlü bir emperyaliste yaslanmadan, ezilen ulusun burjuva milliyetçiliğinin iktidar kırıntıları bile elde etme şansı yoktur. Hele hele bütün dünyada emperyalizmin tam egemenliğinin söz konusu olduğu, hiçbir güçlü sosyalist ve devrimci üssün bulunmadığı bugünkü şartlarda, burjuva milliyetçiliğinin hedeflerine varmak için yapacağı en 'akıllıca" iş, en güçlü emperyalistin müttefiki olarak kendi ulusal haklarını gaspeden gerici rejime karşı mücadeledir. Emperyalizmle ittifak ise, bugünkü güç dengelerinde ittifak değil, emperyalizmin oyuncağı olarak hareket etmek demektir!

KYB ve KDP bunu yapmışlardır.

Güney Kürdistan'da Kürtlerin şimdiye kadar en avantajlı duruma geldikleri bir konum söz konusudur. Irak'ta da Kürtler şimdi iktidarda daha fazla söz sahibi olacaklardır. Bu olgudur. Bu olgu olduğu kadar, bu kazanımların ABD işbirlikçiliği ile elde edilmiş kazanımlar olduğu da olgudur.

Biz olgunun iki yanını da koymalıyız.

Güney Kürdistan'da Kürt yığınlarına kazanılan gerçek özgürlük, bağımsızlık vb. olmadığını açıklamalı, onları komünist önderlik altında birleşerek işgale, işbirlikçi iktidara karşı, diğer uluslardan emekçi kardeşleriyle omuz omuza devrimci mücadeleye çağırmalıyız.

Bunun bugün için pratik çözüm olmadığını söyleyeceklere, emperyalizmin egemenliği şartlarında ve devrimci mücadelenin bugünkü geriliği şartlarında pratik çözümün, emperyalizmin dayattığı çözümlerden biri veya diğeri dışında bir şey olmadığını, olamayacağını söylemeliyiz.

Devrimcilerin, hele hele komünistlerin görevi, pratik olmak adına, emperyalist çözümlerin kuyruğuna takılıp, ezilenlere ehven-i şerin propagandasını yapmak değildir; gerçek çözümler için daha fazla çalışmak; daha fazla uyandırma çalışması yürütmek, daha tutarlı, militan mücadele yürütmek, kitleleri devrim için eğitmek, örgütlemektir. Sabırla, inatla bunu yapmaktır görev."

Bu değerlendirmelere burada eklenmesi ve bilinçlere çıkarılması gereken iki esas noktadan biri; emperyalizmin, somutta da ABD emperyalizmi ve müttefiklerinin Kürt ulusal sorununun "çözümü" planı içinde, var olan bölge devletlerinin "toprak bütünlüğünün" parçalanması, Kürdistan'ın tümünde veya herhangi bir parçasında bağımsız bir Kürdistan devletinin kurulmasının olmadığıdır. Irak devletinin toprak bütünlüğünün korunması, merkezi bir hükümet kurularak yeni bir rejimin yerine oturtulmaya çalışılması vb. çabalar da "Irak'ın yeniden yapılandırılması" planı içinde Güney Kürdistan'da bağımsız bir Kürt devletinin olmadığını göstermektedir.

İkinci nokta ise; Irak'ın devlet sınırları içinde, yani aynı zamanda Güney Kürdistan'da da ABD emperyalistlerinin planı içinde Kürt silahlı güçlerinin varlığı, istenmeyen bir şeydir. Bu bağlamda esas mesele, ABD emperyalizmiyle işbirlikçilik yapan, silahlı güçlerini onun komutasının hizmetine sunan KDP ve KYB değil, KADEK'in silahlı güçlerinin varlığı meselesidir. Buna bağlı olarak PKK / KADEK güçlerini bahane ederek Güney Kürdistan'da

bulunan Türk askeri güçlerinin varlığı da esasta ABD'nin planına uymamaktadır.

ABD işgalcilerinin TC'nin Süleymaniye'deki "irtibat bürosu"nu basıp 11 subay ve askerini esir almasıyla ABD-TC ilişkileri iyice gerginleşti. ABD bu eylemiyle TC'ye, TC'nin Güney Kürdistan'daki askeri varlığının ABD'ye bağlı olduğu, ABD işgalcilerinin göz yummadığı ve izin vermediği hiçbir eylemin hoş görülmeyeceği mesajını verdi.

Fakat tüm bu gelişmelere rağmen, Türk ordusunun Güney Kürdistan'da bulunması ABD'nin planına uymasa da, hatta TC'den Irak'a –Güney Kürdistan'a değil– askeri güç talep edilse de, Irak'ın devlet sınırlarının korunması ve Güney Kürdistan'da bağımsız bir Kürt devletinin kurulmaması bağlamında iki tarafın planları ve istekleri esas olarak örtüşmektedir.

KADEK'in silahlı güçlerinin silahsızlandırılması meselesinde de –bunun nasıl gerçekleşmesi gerektiği konusunda farklı yaklaşımlar olsa da– esas olarak aynı hedefte birleşmektedirler. Bu konuda KDP ve KYB de esasta KADEK'in silahlı güçlerinden rahatsızlar ve silahsızlandırılması konusunda ABD emperyalistleri ve TC ile hemfikirdirler. Aslında KADEK de silahları bırakmaya sıcak bakmaktadır. Aralarındaki temel farklılık, gerçekten de bunun nasıl olacağı ve hangi adımlar atılarak gerçekleştirileceği konusundadır.

Bu konudaki gelişmeler, gelinen yerde faşist Türk devletinin yeni bir pişmanlık yasasının adını değiştirerek "topluma kazandırma yasası" ya da "eve dönme" yasası olarak adlandırdığı yasayla çözmekte ısrarlı olduğu, sözkonusu yasanın meclisten çıkarılmasıyla da kanıtlandı. KADEK ise esas olarak "toplumsal barış için genel af" ilanıyla sorunun çözülmesinden yanadır.

ABD ile TC arasındaki diplomatik pazarlıklar –bu pazarlıklarda esas olarak TC'nin ABD emperyalizminin güvenilir müttefiki olduğunu ispatlama durumu ve aralarında farklı çıkar hesapları olsa da–, basına yansıdığı kadarıyla KADEK'in silahsızlandırılması konusunda esas olarak hemfikir olunduğunu göstermektedir. Adı "topluma kazandırma yasası" da olsa, gerçekte pişmanlık yasasından yararlanamayacak olan KADEK'in yönetici kesiminin Norveç'e gönderileceği yönlü haberler basında yer almaya başladı... Şimdilik açık olan esas şey, KADEK'in silahlı güçlerinin tasfiye edilmesi istendiğidir. Pratik olarak bunun nasıl gerçekleştirileceği, KADEK içinde bu plana karşı çıkan güçlerin varolup olmadığı, veya bu plana karşı nasıl tavır takınacakları önümüzdeki dönemde daha da açığa çıkacaktır.

Tüm bu gelişmeler, gerek Güney Kürdistan'ın, gerekse de Kuzey Kürdistan'ın bağımsızlığı ve bu hedefle mücadelenin sürdürülmesi bağlamında KDP ve KYB'nin tavırları ile KADEK'in tavırlarının, emperyalist ve sömürgeci güçlerin çizdiği çerçevenin dışına çıkmadığını; bu siyasetlerle de Kürt ulusunun özgürlüğünün, Kürdistan'ın bağımsızlığının kazanılamayacağı gerçeğini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Gerçek anlamda bir barış, özgürlük isteyenler, emperyalizme ve her tür gericiliğe, yerel gerici sömürgeci güçlere karşı devrim mücadelesi yürütmek zorundadırlar.

Evet, işgalci tüm güçler Irak-Güney Kürdistan'dan defolun! Faşist Türk ordusu Kürdistan'dan defol! vb. şiarlar temelinde, işgalcilere, sömürgecilere, emperyalistlere karşı mücadeleyi, devrim mücadelesini yükseltmek günün görevidir.

Bilinmelidir ki, gerçek barış ve özgürlük, ancak emperyalist cenderenin parçalanmasıyla, devrimle mümkündür!

2 Ağustos 2003 ✘

"1 Eylül Dünya Barış

1 Eylül, Hitler Almanyası'nın 1939 yılında Polonya'ya saldırdığı ve İkinci Dünya Savaşı'nın resmen başlamasının tarihi. Bu tarih, savaş sonrasında Birleşmiş Milletler Örgütü (BMÖ) tarafından "Dünya Barış Günü" olarak ilan edildi.

Burjuvazi "1 Eylül Dünya Barış Günü"nü, bütün dünyada yürüyen gerici-karşıdevrimci savaşların kaynağının bizzat kapitalizmin kâr, daha fazla kâr dürtüsü olduğu gerçeğini gözlerden gizleyip "barış yanlısı" görünerek savaşların ve savaşın barbarlığının kapitalist sistemin ürünü olduğu gerçeğinin üzerini örtmek için, propaganda aracı olarak kullandı, kullanıyor.

Burjuvazi bu yılki "1 Eylül Dünya Barış Günü"nde de yine "barış yanlısı" olduğu propagandalarına devam edecek... Yine değişik eylemlerde kitlelerin "barış" isteği dile getirilecek. Yine, burjuvazinin çizdiği çerçeveyi aşmayan pasifist burjuva siyaset eylemlere damgasını vuracak. Barışın kalıcılaşmasının bu sömürü düzeninde mümkün olduğu yönündeki yanlış bilinç kitlelere empoze edilecek...

Komünistlerin, devrimcilerin gücünün azlığı, sınıf mücadelesinin dibe vurmuşluğu burjuvazinin atını istediği gibi oynatmasını kolaylaştırıyor.

Barış... gerçekte savaştan en çok zarar gören; gerici savaşlarda ölen, yaralanan, evini barkını, işini yitiren, savaşın daha fazla açlık, yokluk, yıkım demek olduğunu kendi pratiğinde bilen, yaşayan işçi ve emekçi yığınların isteğidir.

Bu istek, aslında biz komünistlerin kurmak istediği yeni dünyanın, sömürüsüz, baskısız yeni bir dünyanın da hedefi içindedir. Yani biz komünistler barışın en tutarlı ve gerçek savunucularıyız. Mücadelemiz de bütün dünyada gerçek barışın sağlanması içindir.

Biz komünistlerin barışa karşı olduğumuzu ve kendilerini barış yanlısı olarak gösterenler kitlelerin bilincini karartmaktadır. Böylece kitlelerin barış istemini burjuva düzenin savunuculuğuna alet etmekte ve sonuç itibariyle barışın gerçekleşmesinin önüne set çekmektedirler.

Biz komünistler barışı istiyoruz! Ezeni ezileni, sömüreni sömürüleni olmayan; ırk, renk, ulus, dil, cinsiyet vb. vb. farklılıkların toplumun, dünyanın zenginliği olarak görüldüğü; herkesin eşit, özgür yaşadığı sömürüsüz, sınıfsız bir dünya; ve ancak savaşın kaynağının –yani kapitalist sistemin– kurutulduğu böyle bir dünyada gerçekleşebilecek olan sürekli ve gerçek barışı istiyoruz.

Kuşkusuz bu istek anda, varmak istediğimiz hedeftir. Ama bu hedefe varana kadar savaşlar, bir yandan ezen, sömüren sınıfların, emperyalist devletlerin, kapitalist sistemin, diğer yandan da ezilen, sömürülen sınıfların, sömürge-bağımlı ülke-

Günü"...

lerin varlığını sürdürdüğü koşullarda şu ya da bu biçimde sürekli olarak var olacaktır. Savaşların, evet haklı ve haksız savaşların tümünün son bulması, savaşın üreticisi ve yolarkadaşı kapitalist sistemin yerlebir edilip tüm dünyada burjuvazinin iktidarına son verilmesiyle, sosyalist-komünist bir dünya sistemini kurmakla mümkündür.

Bu hedefe varana kadar da –her ne kadar ilk bakışta çelişkili görünse de–, haksız savaşları yok etmek için haklı savaştan yana olmak ve yürütmek zorundayız. Çünkü gerçekte tüm savaşların maddi temelini ortadan kaldırmak için, yani kapitalist sisteme son vermek için şiddete başvurmak, savaşmak kaçınılmazdır.

İşçilerin, emekçilerin ve ezilen halkların savaşlarının kendilerinin iktidarını tehdit ettiğinin bilincinde olan burjuvazi, kitlelerin geri bilinç düzeyini gözönüne alarak, onların barış isteğini kendi çıkarları için kullanmaktadır.

Bir yandan kendi çıkarlarını işçilerin-emekçilerin çıkarıymış gibi gösteren, "vatan-millet" vb. adına işçi ve emekçileri kendi bayrağı altında toplayarak gerektiğinde gerici, karşıdevrimci savaşlara sürmekten kaçınmayan burjuvazi, diğer yandan da kitlelere şirin görünmek için barış savunuculuğuna soyunmaktadır.

Bu bağlamda bilinçlere kazınması gereken temel düşünce, burjuvazinin istediği barışın, işçilerin, emekçilerin ve ezilen halkların sömürü düzenine boyun eğmeleri, ücretli kölelik sistemini, emperyalist boyunduruğu kabul etmeleri; kısacası köleliğe isyan etmemeleri anlamına geldiğidir. Burjuvazi kendi iktidarını sürdürmek için gerekli olan "barışı" istiyor! Biz komünistler böylesi bir barışı istemiyoruz!

İkinci Dünya Savaşı sonrasında geçen 58 yıl içinde dünyada savaşsız geçen bir tek yıl yoktur. Bu sürede savaşlarda yaşamını yitirenlerin sayısı İkinci Dünya Savaşı'nda yaşamını yitirenlerden (60 milyon civarında) daha çoktur.

Emperyalistlerin kendi kuruluşu Birleşmiş Milletler Örgütü'nün tespitlerine göre, sadece Doğu Bloku'nun dağılmasından sonraki 10 yıllık dönemde, yürüyen yerel savaşlarda yaşamını yitirenlerin sayısı 5 milyondur. Kuşkusuz bu rakamların verildiği tarihten sonraki süreçte de yüzbinlerce, hatta milyonlarca insan değişik ülkelerde yürüyen savaşlarda yaşamını yitirdi. Bu bile, burjuvazinin "barış" dönemi ola-

rak adlandırdığı dönemin gerçekte barış dönemi olmadığını göstermeye yeter.

Burjuvazi ne kadar "barış yanlısı" olduğunu anlatırsa anlatsın, dünyanın durumu, burjuvazinin sisteminin, kapitalizmin ürünü olan savaşların varlığını sürdürdüğünü gösteriyor.

Dünyanın işçileri, emekçileri ve ezilen halkları bu gidişata dur demedikçe; kapitalist-emperyalist barbarlık varlığını sürdürdükçe de savaşlar –haksız savaşlar ve bu haksız savaşlara karşı haklı olarak yürütülen haklı savaşlar da– varlığını sürdürecektir.

Gerçekten barış isteyenlere bir kez daha hatırlatalım: Ezen ve ezilenlerin, sömürenlerle sömürülenlerin olduğu toplumsal sistemde, burjuvazinin iktidarı şartlarında sürekli ve gerçek barış mümkün değildir. Barış isteminde samimi olanlar, kapitalist sistemi ortadan kaldırma, sınıfsız, sömürüsüz bir toplum kurma mücadelesine, devrim için mücadeleye katılmalıdır.

Gerçek barış devrimle gelir, gerisi ham hayaldir!

GÖREV DEVRİM MÜCADELESİNİ YÜKSELTMEKTİR!

2003 yılı 1 Eylül'ü yaklaşırken dünyaya bakıldığında, Asya, Amerika, Avrupa, Afrika kıtalarının hepsinde de değişik düzey ve oranda yerel savaşlar yaşanmakta. Endonezya'dan Afganistan'a, Irak'tan Filistin'e, Çeçenistan'dan Korsika'ya, Bask ülkesine, Kolombiya'dan Afrika'nın sayısız ülkesine kadar –örneğin Liberya, Kongo Demokratik Cumhuriyeti vd.– dünyanın hemen her köşesinde savaşlar yaşanmaktadır.

Adını burada saymadığımız kimi ülkelerde –örneğin Filipinler, Nepal vb.- devrimcilerin, komünistlerın önderliğinde yürüyen mücadeleler ve savaşlar da var. Ama ne yazık ki, haklı savaşlar gündemi belirlemiyor. Gündemi belirleyen esasta haksız savaşlar, emperyalist saldırganlık...

Ortadoğu'ya, Kürdistan ve Türkiye'ye bakıldığında da karşımıza savaş durumu çıkmaktadır. ABD emperyalizmi önderliğindeki müttefik güçlerin Irak-Güney Kürdistan'ı işgal etmesinin ardında, ABD emperyalistlerinin talebine uygun olarak sömürgeci faşist Türk devleti Irak'a –Güney Kürdistan'da zaten askeri gücü var– asker göndermeye hazırlanıyor.

Dünyanın mazlumlarının, işçi ve emekçilerinin, ezilen halklarının esas görevi bu gidişata dur demek için devrim mücadelesini yükseltmektir.

Kuzey Kürdistan-Türkiye halklarından işçi ve emekçilerin görevi de sömürgeci faşist Türk devletine, onun Irak ve Güney Kürdistan'daki savaşta yer almasına karşı devrim mücadelesini yükseltmektir.

Kuzey Kürdistan-Türkiyeli işçiler, emekçiler ABD emperyalizminin dünya hegemonyası ve petrol için yürüttüğü savaşta, Türk egemenlerinin kurtlar sofrasında pay kapmak için yürüttüğü, yürüteceği savaşta; Kuzey Kürdistan'da Kürt ulusunun ulusal hakları için mücadelesini ezme mücadelesinde sınıfsal tavırlarını takınmalı; sömürgeci Türk hakim sınıflarının planlarına karşı mücadele etmelidir.

Irak'a asker gönderilmesine karşı mücadele, faşist Türk devletine karşı mücadelenin bir parçası olarak kavranmalı ve bu temelde yürütülmelidir.

Irak'a Türk askeri gönderilmesine hayır!

Türk ordusu Kürdistan'dan defol!

Halkların kardeşliği ve gerçek barış için tek yol devrim!

Emperyalist sistem yıkılmadıkça, gerçek barış mümkün değildir!

Görev, sömürü sistemini yıkmaktır!

4 Ağustos 2003 ✘

Soykırımcıların bazı hezeyanları...

Ermeni soykırımı ve soykırım sonucu ortaya çıkan sorunların gerçek çözümü, Ermeni ulusal sorununun da gerçek çözümü, inkârcılıkta, ırkçılıkta değil devrimdedir! Diasporadaki Ermenilerin dönme, yerleşme, ayrılma hakkını savunacak ve garanti altına alabilecek tek iktidar, işçilerin-köylülerin devrimci-demokratik iktidarıdır. TC yıkılmadan Ermeni sorununda gerçek çözüm yoktur!

Ermeni soykırımı sözkonusu edildiğinde somürgeci faşist Türk devletinin şoven, milliyetçi savunucularının tümü, aralarındaki farklılıklara rağmen, aynı noktada birleşmektedirler.

Evet, soykırım sonrasında yaklaşık yetmiş yıl "yok öyle bir şey, hepsi yalan" yönlü tavırla soykırım unutturulmaya çalışılmış; esas olarak 1985'deki Orly davasına kadarki bu tavır, "karşılıklı öldürmeler olmuş, ama soykırım yoktur" biçiminde değiştirilmiş, daha sonra da "Ermeniler Türklere soykırım yapmıştır" düşüncesinde konaklanmıştır. Bu tez son yıllarda dünya kamuoyuna kabul ettirilmeye çalışılmaktadır.

Özellikle diasporadaki Ermenilerin çabaları ve mücadelesi sonucu değişik ülkelerin parlamentoları, yerel ya da eyalet parlamentoları tarafından Ermeni soykırımı resmen kabul edildikçe, Türk hakim sınıfları ve medyası "karşı önlemler" almaya başladılar... Bunlara göre "bu iş artık böyle gidemez"di!

Bunun sonucu olarak da bir yandan devlet arşivleri taranarak kendi işlerine gelen belgeleri kitaplar halinde derleyip birkaç dilden basarak sözümona "bilimsel" ve "belgesel" kanıtlar(!) yayınlandı, bir yandan da buna paralel olarak lobi faaliyetlerine ağırlık verildi. Kısacası Türk hakim sınıfları Ermeni soykırımının "Türk düşmanı Ermenilerin bir yalanı" olduğunu, "aslında Ermenilerin Türklere soykırım yaptığı" düşüncesini dünya devletlerine ve kamuyona kabul ettirmek için sistemli biçimde çalışıyor. Deyim yerindeyse artık

sadece 24 Nisan'dan 24 Nisan'a tarih çarpıtıcılığı, yapılmıyor... Bilim adamı / kadını olma adına seminerler, paneller sadece Türkiye'de gerçekleştirilmiyor. Avrupa'nın değişik ülkelerinden ABD'nin eyaletlerine kadar birçok yerde benzeri çalışmalar sürdürülüyor.

Türk hakim sınıflarının ve savunucularının Ermeni düşmanlığını körükleme ve Ermeni soykırımını inkâr etme siyasetine karşı mücadele tüm gerçek demokratların, devrimcilerin, komünistlerin görevidir.

Bu görevin bir yanı Osmanlı / Türk devletinin Ermeni soykırımını gerçekleştirdiği gerçeğini Kuzey Kürdistan ve Türkiyeli işçi ve emekçilere anlatmak, kavratmak ve soykırımın varlığının kabulü ve mahkûm edilmesi için mücadele iken; diğer bir yanı da Türk hakim sınıflarının, soykırımcıların somut tavırlar temelinde teşhir edilmesidir. Sözkonusu ırkçı, şoven tavırların birbirine benzemesi de, Türk devletini-şovenlerini teşhir etme görevini ortadan kaldırmamaktadır.

Bu bilinçle, yazımızda, son dönemde öne çıkan bazı olayları-gelişmeleri aktararak faşist Türk devletinin ve tüm kafatasçı kemalistlerin Ermeni düşmanlığını nasıl körüklediklerini, Ermeni soykırımını inkâr için nasıl sahtekârlıklara başvurduklarını biraz da olsa bilince çıkarmaya çalışacağız.

"SARI GELİN"...

"Sarı Gelin", Türkiye'de Türkçeleştirilmiş ve değiştirilmiş haliyle tanınan bir Ermeni halk türküsünün Türkçe adıdır. Sözkonusu türkünün Ermenicesi dışında Türkçede en azından iki versiyonu son yıllarda çokca söylendi...

Bu türküden esinlenerek... hazırlanan filme de "Sarı Gelin belgeseli" adı verildi. Sözkonusu "belgesel" TRT1'de, 24 Nisan'dan başlayarak altı dizi halinde yayınlandı. Ermeni soykırımını ele alan film, Türkiye'de "ilk belgesel" olması bağlamında ilginçti... Filme ve özellikle filmdeki yorumlara-anlatımlara bakıldığında, bu "belgeselin" gerçekte Ermeni soykırımı bağlamında Türk tezinin kabul ettirilmesi çabasının bir ürünü olduğu açıktı.

"Belgeselin" senaristi Güray Değerli ve yönetmeni İsmail Umaç her ne kadar *"Sarı Gelin, barışın, kardeşliğin ve ortak tarihin türküsü. Diyaloğu başlatmak, yeniden kardeşçe yaşamak için bu belgeseli yaptık." (Hürriyet, 24 Nisan 2003)* deseler de; "belgeselin" kendisi, Ermeni soykırımının "bir iddia, yalan olduğu", "Ermeni soykırımının olmadığı" ve "Ermenilerin Türkleri katlettiği" temel yaklaşımının savunuculuğunu yaptığı sürece sözkonusu kardeşçe yaşamanın önüne betondan duvarlar örmektedir.

Altı dizi halinde yayınlanan "belgesel", Hürriyet gazetesinin aktarımıyla "altı gerçek, altı yalan" düşüncesi temelinde, Ermeni soykırımının yalan olduğunu ispata çalışıyor...

Buna göre; 1) Rus ressam Vasili Veraşagin'e ait olan tablonun Ermeni soykırımını sembolize ettiği söyleniyordu, gerçekte ise bu tablo Alman-Rus (1871-72) savaşını anlatıyordu... 2) İngiliz tarihçi Arnold Toynbee'nin yazdığı söylenen 'Blue Book' ('Mavi Kitap') Ermenilerin dayanaklarından birini oluşturuyormuş. Arnold Toynbee'nin kitabın yazarı olmadığı, editörü olduğu ve sözkonusu belgeleri de Ermenilerden elde ettiği ve bu belgelerin de "sahte" olduğu ortaya çıkmıştı... 3) Franz Werfel'in "Musa Dağı'nda 40 Gün" adlı romanının Ermenileri ve Jöntürkleri anlatmak için değil, Yahudileri ve Nazileri anlatmak için yazılmış ve bunu Werfel ölmeden önce itiraf

etmiş... hatta Ermeniler 15 Aralık 1935'te İstanbul / Pangaltı'da sözkonusu kitabı yakmışlardı... 4) ABD'li Morgenthau'nun hatıratlarının resmi belge olmadığı, geçerli belgelerin Amiral Bristo'nun imzasıyla yazıldığı ve bu belgelerde soykırıma uğrayanların Türkler olduğu belgeleniyordu... 5) Atatürkle söyleşi yaptığı, İsviçreli ve Los Angeles Examiner Gazetesi'nin muhabiri olduğu söylenen Emile Hildebrand diye birinin olmadığı ortaya çıkmış... ve 6) Zaten bilinen şey: Talat Paşa'nın telgrafının sahte olduğu yeniden vurgulanıyor...

Bu düşünceler "belge" aktarma adına beyinlere şırıngalanmaya çalışılmaktadır. Dikkatli izlemeyenler ve soykırım konusunda biraz sağlam bilgisi olmayanlar anlatılanlara kolayca kanabilir. Çünkü bir yandan belge gösteriliyormuş gibi yapılarak araya Türk tezinin köşe taşları gerçekmiş gibi dizilmektedir. Tartışma, şu ya da bu detayın Ermenilerin temel dayanağıymış gibi gösterilmesiyle esas meseleden kaydırılmaktadır.

Bu "belgesel"de öne çıkarılmaya çalışılan temel düşüncelerin tümünde de öne sürülenler –doğru olsa da–, soykırımın yaşandığı gerçeğini ortadan kaldıramaz. Aslında cevap verilmesi gereken en temel soru, zorunlu tehcire maruz bırakılan ve sayısı Türk resmi makamları tarafından 1.200,000 civarında gösterilen Ermenilerin sonunun ne olduğudur.

"Sarı Gelin belgeseli" Türk hakim sınıflarının ve savunucularının tarih çarpıtıcılığı çabasının film alanındaki ilk ürünü. Kuşkusuz benzeri ürünlerle gelecekte de karşılaşacağız. Türk şovenlerinin Ermeni düşmanlığını körüklemeye hizmet eden, tarih çarpıtıcılığı ve benzeri tüm çabaları da gerçeklerin üzerinin örtülmesini başaramayacaktır!

GOMİDAS HEYKELİNE MİSİLLEME: PARİS'E ATATÜRK HEYKELİ...

Komitas, ya da tam yazımıyla Gomidas Vartabed'in heykeli bu yıl, soykırımın yıldönümüne rastlayan tarihte, Paris'in Kanada Meydanı'na dikildi. Türk devletinin temsilcilerinin ve medyasının kuyruğunu acıtan, kuşkusuz ki şu ya da bu insanın heykelinin dikilmesi değildi. Hayır! Kuyruklarını acıtıp tüm şoven ağunun kusulmasına yol açan, sözkonusu heykelin kaidesinde yazılanlardı.

Kaidede, *"Kompozitör - Müzikolog Gomidas Vartabed'in ve 1915 tarihinde, Osmanlı İmparatorluğu içinde, (Jön Türk Hükümeti) XX. Yy'ın İlk Soykırımının Kurbanları Olan: 1.500.000 ve Fransa için ölen: (savaşçı, gönüllü ve direnişçi) Ermenilerin anısına"* diye yazmaktadır.

Soykırımdan bahsedildiğine göre, şovenler için sözkonusu heykel, anıt, sadece ve sadece "Kin Anıtı" olabilirdi... Yazdılar da sürmanşet... Fransa'ya karşı yine düşmanlık tohumları ekildi. Ama bu sefer de esas hedefe konan Ermeniler ve Ermenistan oldu.

Yine tarih çarpıtıcılığı, gerçeklerin tersyüz edilmesi yönlü tavırlar ayyuka çıktı. Hem de yer yer Gomidas savunuculuğuna soyunularak yapıldı bunlar...

Raffi A. Hermonn'un BİA'dan alınmış yazısında sözkonusu anıtın "Kin Anıtı" olmadığı anlatılırken Gomidas'ın kim olduğu da kısaca şöyle aktarılmaktadır:

"Heykel ise; Ermeni, Kürt, Laz müziğinden gayrı, Türk müziği üzerine, Anadolu'da yapmış olduğu, titiz ve kalıcı çalışmalarını, Berlin ve Leipzig gibi kentlerde, dünyaya tanıtmış, Anadolu müziğini daha 1900'lerde dünyaya sevdirmiş, Türk Ocaklarında dersler vererek sayısız Türk öğrenciler yetiştirmiş ve bunların 'karşılığı'

olarak 1915'te o sözde tehcir'e herhalde, ya 'Rus Ordusu'nun sınırdaşı' (İstanbul'da) ya da 'Rus Ordusuyla anlaşarak Osmanlıyı bölmeyi planlayan' olarak (!) Çankırı'ya sürülen 800'e yakın Ermeni aydınlarından biri papaz, kompozitör, müzikolog Gomidas'a ait."

Gomidas'ın kim olduğu, yani kompozitör, müzikolog ya da papaz olması, Türk müziğine katkıları vb. aslında Türk şovenleri için onca önemli değildi... Esas mesele O'nun Ermeni olması, soykırımdan kurtulan kişi olarak soykırımı hatırlatmasıdır. Hele bir de kaidede yazılanlar...

Hükümet ve devlet yetkilileri bu sefer işi ağırdan alarak sakin tavırlarla protestolarını, esefle açıkladılar. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, "www.devletarşivleri.gov.tr" adresli internet sitesinde "iddialara belgeli yanıt" verdi...

Türk medyasının tüm karşı propagandalarının yanısıra "bir Türkün dünyaya bedel olduğu" bir kez daha gösterildi elaleme! Ermenilerin Gomidas'ı varsa Türklerin de dünyaya bedel atası vardı... Kuzey Kürdistan-Türkiye'nin hemen her köşesine heykellerinin dikilmesi, her devlet dairesine resminin asılması, büstlerinin kon-

ması, hemen hemen her evde de resminin asılması; kimi günlük gazetelerin başköşelerinde fotoğrafının yer alması... aklınıza gelen her yerde ve şeyde resminin olması yetmediği için –tabii ki "bir Türk dünyaya bedel" olursa yetmez–, şimdi de Atatürk'ün heykeli Paris'e dikilecek!

Yanlış okumadınız, şaka da değil! Gomidas heykeline karşı misilleme olarak Atatürk'ün heykeli, pardon anıtı Paris'te bir yerlere dikilecek.

Hürriyet gazetesinin aktarımına göre durum şöyle:

"Türkiye, Ermenilerin Paris'teki sözde Ermeni Soykırımı Anıtı'na misilleme olarak, tarihi bir projeyi hayata geçirecek. En kısa sürede kentin merkezi yerlerinden birine, Atatürk Anıtı dikilecek. (...) Paris Belediyesi, Türkiye'nin kararlı politikası üzerine Paris'e Atatürk Anıtı dikilmesi yönünde olumlu bir karar aldı. Şimdi anıtın dikileceği yerin belirlenmesine çalışılıyor." (24 Nisan 2003)

Gelişmelerin nasıl olacağını göreceğiz. Atatürk heykelinin, anıtının üzerine, yani kaidesine en azından şunun, ya da benzerinin yazılmasını öneriyoruz:

"Yirminci yüzyılın ilk soykırımı olan Ermeni soykırımının; Süryanilerin-Keldanilerin, Rumların, Lazların vd. katledilmesinin; Kürt isyanlarının kanla bastırılmasının sorumlusu, suçlusu. Soykırımcıya bakın, soykırım ve katliamları unutmayın!"

Atalarının heykelinin Paris'e dikilmesi kararı kendilerini tatmin etmediğinden olsa gerek, İşçi Partisi'nin "üyeleri" Gomidas'ın heykelinin kaidesine Türk bayrağı asarak anıtı protesto etti. Sözkonusu protestoda İP temsilcisi: *"Türkiye'nin bağımsızlığına, ulusal devletine ve ulusal simgelerine yönelik her tutum ve davranışı protesto ediyoruz." (Hürriyet, 27 Nisan 2003)* diye tavır takındı. Aslında bu açıklama "Dam üstünde saksağan, vur beline kazmayı" tavrını hatırlatıyor. Ama, işin bir gerçek yanı da var: Ermeni soykırımından bahsetmek, dolaylı olarak Batı Ermenistan'ı hatırlattığı için, "Türkiye'nin bağımsızlığına", "ulusal simgelerine" yönelik tutum ve davranış oluyor! İtirafçılık böyle de oluyor...

Bu kemalist şovenlerin çabaları da Ermeni soykırımıyla ilgili yeni anıtların dikilmesini engelleyemez.

2005 yılı 24 Nisan'ında Lyon'a da bir anıtın dikilmesi, Lyon Belediyesi tarafından kararlaştırıldı.

Ayrıca Avrupa'nın değişik ülke ve kentlerinde dikilen anıtlara karşı da Türk şovenistlerinin mücadelesi sürüyor. Örneğin Belçika'da, Brüksel'in Ixelles semtindeki anıtın kaldırılması için mücadele ediyorlar. Anıtın kaldırılıp kaldırılmayacağı konusundaki durum şimdilik tam belli değil.

GENELGE VE SORU...

Türk eğitim sisteminin kafatasçı, şoven kemalist bir eğitim sistemi olduğu, özellikle de ezilen ulus ve milliyetlere karşı tavırlarda hep yeniden ortaya çıkmaktadır.

Kemalizmin Türk olmayanların beyinlerine de şırıngalanması –hem de zorla– bu eğitim sisteminin kopmaz parçasıdır. Yaşananlar sadece, azınlıkların vakıflarına karşı saldırılar temelinde ellerindeki okul binalarına –hem de AB'ye uyum yasalarınca bu vakıflara mülk edinme hakkı verildiği halde– devletçe elkonması; verilen derslerin Türkçe verilmesi ve Türk yetkililerce kontrol edilmesi değil... Kimliklerine "Hristiyan" yazılması gerekirken Ermeni olduğunun belirlenmesi amacıyla "Diğer Hristiyan" yazılması da değil, bu, Türk şovenizminin, Türk olmayanları dıştalama-

nın sadece bir örneğidir.

Ermeni soykırımının inkarını yaygınlaştırmak için Milli Eğitim Bakanı da devreye girdi... Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından tüm okullara gönderilen ve Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'in imzasını taşıyan bir genelge ile "Ermeni iddialarının asılsız olduğunu" işleyecek konferanslar ve kompozisyon yarışmalarının düzenlenmesi istendi.

14 Nisan 2003 tarihli bu genelge, tüm AB'ye uyum yasalarının çıkarılmasına, demokratikleşme vb. yönlü şovlara rağmen Türk devletinin ırkçılığının sürdüğünün bir ispatıdır. Bu genelgeye göre, sözkonusu okullardaki tüm öğrencilere Ermeni soykırımının olmadığı, tersine Ermenilerin Türklere soykırım yaptığı düşüncesini işleme yükümlülüğü dayatılmaktadır.

Bunun da ötesinde, Ermeni kökenli öğrencilere, kendi atalarının Osmanlı / Türk devleti tarafından soykırıma uğramadıklarını, tersine Türklerin soykırıma maruz kaldığını yazmaları dayatılıyor. Yani Ermeni soykırımının olmadığını Ermenilere de kabul ettirmek istiyorlar. Türk hakim sınıfları giderek daha da saldırgan biçimde kendi tezlerini –zorla da olsa– dayatma siyasetini güdüyor.

Bu siyasetin bir parçası olarak da, sözkonusu genelgeye göre, 28 Mayıs 2003'te, Kilis'in Elbeyli ilçesinde ***"Sözde Ermeni Soykırım İddiasına Karşı Halkı Bilinçlendirme"*** başlığıyla düzenlenen konferansta, Hülya Akpınar adlı öğretmen, Doç. Dr. Mustafa Kabacık'a yöneltiği: ***"1915 olayı etrafındaki tartışmalarda, Ermenilerin Avrupa ve Amerika'daki güçlü lobileri sayesinde Ermeni soykırımını kabul ettikleri taktirde Türkiye'nin bu duruma karşı bütünlüklü politikaları var mıdır?" (Hürriyet, 2 Temmuz 2003)*** biçimindeki soru nedeniyle yargılanıyor. Milli Eğitim tarafından da Hülya öğretmen açığa alındı.

Kilis Asliye Ceza Mahkemesi'nde davası süren Hülya Akpınar ***"Toplantı huzur ve sükununu bozmak"***la suçlanmakta ve 1.5 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası istemiyle yargılanmaktadır. Kilis Başsavcılığı Hülya Akpınar'la birlikte toplam yedi öğretmen hakkında aynı gerekçeyle ve istemle dava açtı. Türk şovenizminin, ırkçılığının bu edimi, Milliyet gazetesine ***"Bir soru sordu, hayatı değişti"*** (7 Haziran 2003) başlığını attırıyor!

Evet, gerçekten de böylesi bir soru insanın hayatını değiştiriyor! Ya bir de, o konferansta çıkıp ***"Ermeni soykırımını Osmanlı / Türk devleti olarak yaptık, Türk ve Kürt ulusundan, Çerkez vd. azınlık halklardan işçi ve emekçiler olarak soykırımdan bizim de payımız var. Ermeni soykırımını lanetliyor ve mahkûm ediyoruz. Ermenilerden özür diliyoruz."*** demeye kalkışsanız ne olur? Hayatınız değişmez, son bulur bu devlette! Sizi mahkemelere çıkarma zahmetine de katlanmazlar! Eğer şansınız varsa... gözaltına alındığınızda sizi gören olur, o kadar...

Bu yazımızda aktardığımız tavırlar da bir kez daha göstermektedir ki; Ermeni soykırımı ve soykırım sonucu ortaya çıkan sorunların gerçek çözümü, Ermeni ulusal sorununun da gerçek çözümü, inkârcılıkta, ırkçılıkta değil **devrimdedir!**

Diasporadaki Ermenilerin dönme, yerleşme, ayrılma hakkını savunacak ve garanti altına alabilecek tek iktidar, işçilerinköylülerin devrimci-demokratik iktidarıdır.

TC yıkılmadan Ermeni sorununda gerçek çözüm yoktur! Halkların kardeşliği için tek yol devrimdir! Görev bunun için çalışmaktır!

Temmuz 2003 ✘

MKP'nin Doğu Perinçek ve İşçi Partisi değerlendirmesi üzerine kısaca...

"Marksizm-Leninizm, revizyonizme karşı mücadele edilerek gelişir, revizyonizm reddedilerek gelişir. Anlıyor musunuz? Yani siz 'eşekliği' reddetmedikçe, 'eşeklik'le mücadele etmedikçe, ne kadar büyürseniz büyüyün 'adam' olamazsınız. Sadece daha yaşlı bir 'eşek' olursunuz, o kadar!" (İbrahim Kaypakkaya, Seçme Yazılar, sayfa 436, Ocak Yayınları)

PDA, Şafak revizyonistleri ile mücadele içerisinde, İbrahim yoldaş Doğu Perinçek ve şürekâsını böyle adlandırıyordu. Halk savaşı çıkırtkanlığı altında, görünüşte "sol" bir çizgi izleyen PDA ve Şafak revizyonistleri, gerçekte sağ, pasifist, legalist, revizyonist bir çizgi izliyorlardı. Bu çizgiyi açığa çıkaran, teşhir eden İbrahim Kaypakkaya yoldaş oldu.

Aradan 31 yıl geçti. Bu otuzbir yıllık süre İbrahim Kaypakkaya yoldaşın Şafak revizyonistleri hakkındaki değerlendirmelerinin ne kadar haklı ve isabetli olduğunu gösterdi. Şafak revizyonistleri gele gele çizgilerinin son durağında, sadece teoride değil pratikte de karşıdevrim saflarına evrimlendiler. Doğu ve şürekâsı İşçi Partisi, Türk milliyetçiliğinin şampiyonluğunu, "ilerici" olarak adlandırdıkları, Genelkurmay'ın sözcülüğünü yapıyorlar. İşçi Partisi, Türkiye'de gerçekte iktidarı elinde tutan MGK'nin partisi konumundadır. Bütün bunlar olgudur.

TKP/ML geleneğinin sürdürücüsü ve İbrahim Kaypakkaya'yı savunma iddiasında olan; TKP(ML) yeni adıyla Maoist Komünist Partisi (MKP), Doğu Perinçek ve partisini şöyle değerlendiriyor:

"Bu konuya ilişkin 3. konferansın yaptığı tespit doğrudur. ***Doğu Perinçek ve partisi, Türk Milli burjuvazisinin sol kanadını temsil etmektedir.*** *Siyasi alandaki duruşu ve yönelimi yasalcı ve tasfiyecidir. Bu bağlamda reformisttir. Devrimi zorla değil parlamenter yolla savunmaktadır.* ***Anti-emperyalist yönü daha çok ağır basmaktadır.*** *Sistem içilik ve sınıf uzlaşmacılığı ise esas çizgisidir. Sol radikal parti ve örgütler kategorisinde değerlendirilmez ama toplumdaki sınıfları temsil eden partiler kategorisinde ele aldığımızda Milli burjuvaziyi temsil etmektedir.* ***Zaman zaman karşı-devrimci politikalar izlese de bu partiye damgasını vuran yan esasta karşı-devrimci değil, ilerici, reformist yandır.*** *Devrimimizin müttefikleri arasında yer alan milli burjuvazinin siyasi temsilcisi olduğundan mevcut durumda her ne kadar partiye ve devrimci güçlere uzak dursa da ancak* ***mevcut karakterini koruması durumunda devrimimizin dost, ilerici güçleri arasında değerlendirmeye devam edeceğiz.***

3. Konferansın değerlendirmesi sonucu 1979-87 arası karşı-devrimci olarak değerlendirilen bu harekete ilişkin tespit geç de olsa düzeltilmiş oldu. Partimizin bir kanadı bu düzeltmeyi yaparken DABK ise karşıdevrimci değerlendirmesini 1992 birliğine kadar sürdürmüştür." (abç) (TKP(ML)'den Maoist Komünist Partisi'ne, Bu Tarih Bizim!

sayfa 243-244)

İbrahim Kaypakkaya'yı savunduğu iddiasında olan MKP, İP'i böyle değerlendiriyor. MKP kendi yanlış teorisini sözde düzeltmek, ayakları üstüne dikmek istiyor. Ama bunu yapmaya çalışırken, daha da büyük yanlışlara girme durumundadır. Örneğin, hem İP'in esas çizgisinin "sistem içilik ve sınıf uzlaşmacılığı" olduğu, hem de İP'in "anti-emperyalist yönü çok ağır basmaktadır" tespiti yapılmaktadır. Böylece, antiemperyalistlik sistem içi bir tavır olarak da gösterilmektedir. Ama esas mesele, ne olursa olsun İP'in "dost, müttefik güçler" içinde gösterilme çabasıdır. Bunun yapılmasının temelinde önemli bir mesele var.

Çin devrimini şabloncu bir şekilde Kuzey Kürdistan ve Türkiye'ye uyarlamaya çalışan MKP; birleşik cephe içerisinde müttefik gördüğü milli burjuvazinin sol kanadını Doğu şahsında İşçi Partisi'nde (İP) bulmuştur. "Yarı sömürge, yarı feodal ülkelerde, demokratik devrimin üç silahı vardır. Parti, ordu, cephe." Parti ve ordu olduğuna göre, bir de cephe gereklidir! "Cephe içinde, işçi sınıfı önderliğinde, köylülük, küçük burjuvazi ve milli burjuvazinin sol kanadı"nın ittifakı gereklidir. Cephenin cephe olabilmesi için, milli burjuvazinin sol kanadı ile ittifak şarttır. Yoksa cephe diye bir şeyden bahsedilemez! Çünkü Çin'de öyle olmuştur! vb. Bu yaklaşım temelinde hareket eden MKP, İP hakkında bu tavrı takınmaktadır! Şimdi sıra İP'le ittifak kurmakta olsa gerek!

MKP Çin devrimi şablonunu Kuzey Kürdistan-Türkiye'ye böyle uyarlamaktadır... Bunu yaparken gerçek anlamda şablonculuk bile yapılamamakta; Çin devriminin derslerinin şematik olarak bile kavranmadığı ortaya çıkmaktadır. Örneğin Çin'de Mao Zedung yoldaş ve onun önderliğindeki Çin Komünist Partisi, milli burjuvaziyle ittifak kurduğunda, milli burjuvazinin temsilcisinin kim olduğunu somut olarak ortaya koymuş ve somut güncel mücadelenin gereklerine uygun olarak ittifak kurmuştur. MKP ne yapıyor? Kendi kafasındakini, isteğini, gerçeklerin yerine koyarak İP'e milli burjuvazinin "sol" kesiminin temsilciliği yetkisini veriyor... İP'in "antiemperyalist yönünün ağır bastığı" tespiti de esasta bunun için yapılıyor.

İP'in *"antiemperyalist yönü daha çok ağır basmaktadır."* tespiti olgu tespiti değil, MKP'nin isteğinin ifadesidir. İP'in antiemperyalistliği üzerinde kısaca duralım.

İP, geçmişte Üç Dünya Teorisi'ni savunan bir siyasi yapılanmanın devamıdır. Doğu blokunun çökmesi, iki kutuplu dünyanın ortadan kalkması sonrası, Üç Dünya Teorisi kılık değiştirmiş, bu teorinin esas düşünceleri temelinde "kuzey-güney çelişmesi" adı altında uyduruk bir teori geliştirilmiştir. İP bu teorinin şampiyonluğunu yapmaktadır. Onun antiemperyalizmi, antiAmerikancılıkla sınırlıdır. AntiABD'ci olması, ya da böyle görünmesi ama onu genelde antiemperyalist yapmıyor. Antiemperyalist olmak, şu ya da bu emperyalist güce karşı olmakla değil, bir bütün olarak emperyalist sisteme, tüm emperyalist güçlere karşı olmakla olunur. Ayrıca, şu ya da bu ülkede yürüyen antiemperyalist mücadelede, "esas düşman kendi ülkendedir!" şiarına uygun olarak davranılması gerekiyor. Antiemperyalizm kurulu mevcut düzene karşı, mücadeleyi gerektirir. İP'in ABD emperyalizmine karşı olmasının temelinde, sömürgeci faşist Türk devletine karşı mücadele durmuyor. İP devlete karşı mücadele yürütmüyor. Devleti yıkma diye bir sorunu da yok. Devleti ateş hattından çekerek yürütülecek bir antiemperyalist mücadele, gerçekte antiemperyalist mücadele olmaz.

Sömürgeci Türk devleti emperyalizme bağımlı bir devlettir. Sömürgeci devleti yık-

ma mücadelesinde, devlete vurulan her darbe, aynı zamanda sömürgeci devleti destekleyen emperyalist ülkelere vurulan darbedir de.

İP ne yapıyor? İP, en ba şta devletin en temel kurumu, iktidar gücü olan MGK'nın partisi konumunda. Bu konumuyla kemalist faşist devletin en has savunucularının başında geliyor. Kemalizmle çelişkisi olanların kaşarlı düşmanı durumundadır. Kemalizmi günümüz koşullarına uyarlamaya çalışan çeşitli burjuva kliklere karşı mücadele yürütüyor. Onların problemi bir bütün olarak sömürücü devlet iktidarıyla değil. Örneğin kemalist faşist diktatörlükle problemleri yok. Tersine; bu devlet tipiyle problemi olan çeşitli burjuva katmanlarla çelişme, çatışma içindeler. Örneğin liberal burjuvalara karşılar. Onların devleti dönüştürme istemlerine karşı mücadele ediyorlar. Özcesi; sömürücü devlete değil, bu devlet biçimleri bağlamında farklılıkları var. Bunun bir görüntüsü de kendilerinin kemalist yaklaşımına göre devlet içinde varolduğunu savundukları bir takım kötülüklere karşı olmaktır.

İP'in bugünkü tavrı ve pratiği böyledir. Bütün bunlara rağmen MKP, İP'i, haketmediği bir paye ile onurlandırıyor! İP'e "antiemperyalist yönü daha çok ağır basmaktadır" etiketi yapıştırıyor.

"Zaman zaman karşıdevrimci politikalar izlese de bu partiye damgasını vuran yan esasta karşıdevrimci değil, ilerici, reformist yandır." tespitiyle MKP, İP'i onurlandırmaya devam ediyor. MKP bu tespitiyle aynı zamanda reformistliğe de olumlu bir paye vermektedir.

İP zaman zaman karşıdevrimci politikalar izlemiyor. Karşıdevrimcilik bu partinin ruhuna işlemiştir. Kürt ulusal sorununda izledikleri çizgi, Kemalizm savunuculuğu, ırkçılıkta MHP'yi sollayan tavırları, karşıdevrimciliğin tazahürüdür. İP'in yer yer "sol" söylemi, sosyalizm söylemi karşıdevrimci çizginin üstünü örten incir yaprağı vazifesini görmektedir. İP karşıdevrimci bir partidir. İzlediği siyasi çizgi karşıdevrimci bir çizgidir.

1970'li yılların başında Doğu ve şürekâsı çok daha "radikal"di. Halk savaşı çığırtkanlığı yapıyorlardı. "Sol" söylemlere sahiptiler. İbrahim yoldaş bu çığırtkanlığın altında yatan revizyonist özü açığa çıkartarak teşhir etti. Doğu ve şürekâsının lafta "sol" gerçekte, reformist, legalist, revizyonist olduğunu ortaya koydu.

MKP Doğu ve partisi hakkında, *"her ne kadar partiye ve devrimci güçlere uzak dursa da ancak mevcut karakterini koruması durumunda devrimimizin dost, ilerici güçleri arasında değerlendirmeye devam edeceğiz."* tespitini yapıyor. İP, MKP'den ne kadar uzak dursa da, MKP bu yaklaşımıyla İP'i devrimin ilerici güçleri arasında görmeye devam edecektir. MKP'nin şablonu içinde milli burjuvazinin sol kanadı ile ittifak mutlaka gereklidir. Devrimin kaderi milli burjuvazinin sol kanadı ile ittifaka bağlanmaktadır.

Milli burjuvazinin sol kanadı böyle ise, sağ kanadı nasıl acaba? İP'in milli burjuvazinin sol kanadı olup olmadığı, tartışmasından ziyade, anda İP'in niteliğinin ne olduğu bizim için önemlidir. MKP İP'in karşıdevrimci niteliğini görmeyerek ona olmayan nitelikler affetmektedir. Yanlış bulduğumuz tam da budur.

Her ülke devrimi, başka bir ülke devriminin bire bir kopyası olamaz. Her ülke için genel geçerli ilkeler yanında, her ülkenin özgülünde somuta bağlı olarak değişiklikler de olacaktır. Bu basit gerçeği atlayarak, şablonculuk yapılarak devrime önderlik yapılamaz.

20 Haziran 2003 ✘

Egemenlerle barışma siyasetiyle Kürdistanlı kadınların kurtuluşu gerçekleşemez!

Faşist Türk devleti Kürt ulusal hareketine karşı tahammülsüzlüğünü her olayda yeniden açığa vuruyor. En geri direniş çizgisinde ve mevcut yasalar çerçevesindeki demokratik hak arayışları bile şiddet ve terörle bastırma-sindirme politikasının hedefi oluyor.

Çıkarılmak istenen yeni "pişmanlık yasası"na karşı "Toplumsal Barış İçin Genel Af Kampanyası" yürüten Kürt kadın hareketine yönelik son saldırılar bunun en yeni örneklerini sunuyor. Faşist Türk devleti başta "Barış Anneleri İnisiyatifi" olmak üzere Kürt kadın hareketinin bu kampanya çerçevesindeki eylemlerini yasaklarla, coplarla engellemeye ve eylemlere öncülük eden kadınları gözaltında şiddet, taciz ve tecavüzle sindirmeye çalışıyor. Gülbahar Gündüz'e yapılan gözaltında tecavüz saldırısı bunun bir örneğidir.

Gülbahar Gündüz'e ve Kürt kadın hareketine karşı yönelen her türlü faşist, Türk şovenisti ve erkek egemen saldırıları nefretle kınıyoruz. Her saldırı faşist Türk devletine karşı sınıf kinimizi ve mücadele azmimizi biliyor. Ulusal, cinsel ve sınıfsal kölelik zincirlerinden kurtulmanın tek yolu örgütlenmek ve faşist Türk devletini yerle bir etme mücadelesinde yerimizi almaktır. Her olay bir kere daha bunu bilincimize kazıyor...

PKK / KADEK ve PJA'nın ideolojik-siyasi önderliğinde gelişen Kürt kadın hareketi, Kürt ulusal hareketinin tüm ideolojik zaaflarını bağrında taşıyor. Türk şovenizmine ve erkek egemenliğine karşı duruşta bu zaaflar kendini tüm çelişkisi ve zayıf konumuyla ortaya koyuyor.

Kürt kadın hareketi bugün "Toplumsal Barış İçin Genel Af Kampanyası"na kilitlenmiş durumda. Bu kampanyaya yönelik açıklamalarda bir yandan Türk devletinin erkek egemen-şovenist saldırıları haklı olarak dile getirilirken diğer taraftan da sürekli "kadın-anne-barışçıl" eşitlemesi yapılarak sınıf bakışından ve ezen ezilen ayrımından yoksun bir cins tanımlamasıyla eski erkek egemen bakış açısı yeniden üretiliyor.

PJA, "Kadın barışın, adaletin, sevginin, özgürlüğün arayışıdır, öncüsüdür." açıklamasını (21 Haziran 2003, Özgür Politika) yapıyor.

Ankara'da yapılan "Barış hemen şimdi" mitingde "Erkeklerin sözü silahtı, şimdi söz sırası biz kadınlarda." diye sesleniliyor kalabalığa... Her eylemde ve açıklamada yeniden ve yeniden "Barış ancak kadının hünerli elleriyle gelecektir." teması işleniyor.

PKK / KADEK ve PJA'nın genelde ilkesiz, pragmatik ve günübirlik bir siyaset izlediğini biliyoruz. Bir siyasi yaklaşım "Dün dündü, bugün bugündür"le hareket et-

meye alıştığında, bizzat kendi yakın geçmişiyle çelişkili, hatta taban tabana zıt tavırlar geliştirmesi de "normalleşiyor".

Ne demek "erkeklerin sözü silahtı, şimdi söz sırası biz kadınlarda"? Faşist Türk devletine karşı elde silah mücadele eden devrimci ve komünist kadınlar kadın değil miydi yoksa? Kürt ulusal hareketinde önemli bir rol oynayan ve PKK ve PJA'nın gururla andığı kadın gerilla birlikleri / ordusu neyin nesiydi peki? Onlarda mı kadın değildi? Kürt ulusal hareketi şimdiye kadar, bir yanda faşist Türk devleti ve diğer tarafta eli silahlı Kürt erkekleri arasında mı yürüdü? Böyle olmadığı gayet açık –ama haydi öyle olduğunu varsayalım– faşist Türk devletinin saflarında çarpışan erkeklerle Kürt ulusal kurtuluşu için mücadele eden erkekler arasında fark yok mu?

Çelişkiler, çelişkiler...

Militarizmin, savaşçılığın, saldırganlığın insanlık tarihinin gelişmesine bakıldığında erkek egemenliğiyle örtüşen özel mülkiyet sistemiyle ilintili olduğu doğrudur. Bunu vurguladığımız ve bağıntısını doğru kurduğumuz yerde, "savaş erkek işidir" demenizin herhangi bir zararı yoktur... Biz şekilci yaklaşmıyoruz. Ezilen kadınların, ulusların ve sınıf ve tabakaların haklarının ve özgürlüğünün gaspedilmesi üzerinde yükselen özel mülkiyet sistemi, emperyalizm-kapitalizm egemenliğini savaş, şiddet ve terörle ayakta tutmaktadır. Bu sisteme karşı mücadele eden ezilenlerin bir tek yolu vardır, örgütlenmek ve şiddetle bu şiddet sistemini devirmek. Ezilen kadın kitlelerinin de erkek egemenliğinin yıkılması mücadelesinde son tahlilde bundan başka çaresi yoktur. Bu nedenle marksist-leninistler şiddeti bir bütün olarak "lanetleyen" her türden reformist-pasifist akımla ideolojik hesaplaşma içinde devrimci ve karşıdevrimci şiddet ayrımını, haklı ve haksız ayrımını dayatmaktadırlar. Bu, dün olduğu kadar bugün de geçerlidir... Ezilen kadınların mücadelesi açısından da aynı şekilde geçerlidir. Kadınların "barışçıl"lığına yapılan vurgu, burjuva reformizminin elinde her zaman emekçi kadın hareketini dizginlemeye, sistem içine çekmeye hizmet etmiştir. Bugün Kürt kadın hareketine önderlik eden PJA da aynısını yapıyor, ideolojik olarak son derece zararlı bir tavır takınıyor.

Bu ideoloji ve siyasetin en büyük yanılgısı ve en zararlı tavrı, Kürt kadın hareketini faşist Türk devleti ile anlaşma, barışma siyasetine alet etmesidir. Kürt kadınlarının ulusal, sınıfsal ve cinsel özgürlüğünün yolu faşist Türk devletinin yıkılması mücadelesinden geçmektedir. Bu gerçeği karartan her siyaset, sonuçta Kürt ezilen kadın kitlelerinin özgürleşme mücadelesinin önünü tıkamaktadır.

Halbuki gerçekler gayet açık ortadadır... Faşist Türk devletinin "Kürt realitesini" kabul etmesi PKK önderliğindeki silahlı mücadeleyle olmuştur ve bu mücadelede Kürt kadınlarının önemli bir yeri vardır.

Kürt kadın hareketi şimdi sık sık "Dağlar artık çatışmaların yeri olmasın, doğayla buluşma yeri olsun" şiarını yükseltiyor. Bizce bu şiar da silahlı mücadele yürüten Kürt kadın ve erkeklerinin özdeki haklılığını hiç eden bir anlayışa yolaçmaktadır. Yanlış anlaşılmamak için şunu belirtelim: Biz bir bütün olarak "genel af kampanyası"na karşı değiliz. Böylesi kampanyalar komünist ve devrimciler önderliğinde de yüzlerce kez yürütülmüştür ve gelecekte de yürütülmesi olasıdır. Bizim eleştirimiz, bu kampanyanın hangi bakış açısı ve siyasetle yürütüldüğünedir.

Ezilen kadınların kadın hareketi çeşitli dönemlerde çeşitli mücadele yöntemlerine başvurabilir, bunlar şartlara göre "ba-

rışçıl" ya da "silahlı" olabilir. Kullanılan mücadele biçimleri ve uygulanan siyasetin doğruluğu-yanlışlığı her zaman tartışılabilir. Fakat, tüm bunlardan bağımsız olarak, "erkeklerin sözü silahtı, şimdi sıra biz kadınlarda" türünden yaklaşımlar, emekçi kadın hareketine zarar veren, onları mücadelelerinde "barışçıl yöntemlerle" sınırlayan, ideolojik olarak son derece zararlı bir yaklaşımdır. Tarih boyunca silahtan ve silahlı mücadeleden uzak tutulmaya çalışılanlar biz kadınlarız. Bizim bunu reddetmemiz ve bu uzak tutulmanın erkek egemenliğinin ayakta tutulmasının da bir parçası olduğunu kavramamız gerek. Kurtuluş hareketimiz ve mücadelemizde bizim silahlı mücadeleyi reddetme lüksümüz yok! Sorun silahı ve silahlı mücadele yöntemlerine hakim olmayı öğrenmekte... Ve tabii ki, doğru yerde kullanmakta!

29 Temmuz 2003 ✘

TBMM İnsan Hakları Komisyonu'nun cezaevinde ziyaret ettiği Leyla Zana:

Bugün olsa Kürtçe yemin etmezdim

EMİNE KAPLAN

► İnsan Hakları Komisyonu üyeleri, 28 Mart'ta yeniden yargılanmalarına başlayacak eski DEP milletvekillerini, kaldıkları Ulucanlar Cezaevi'nde ziyaret etti. Görüşmede, AKP'li Dayanoğlu, "Türk ve Kürt aydınlar olarak barış içinde birlikte yaşayacağız." diye konuşurken, Leyla Zana da, "Hapis hayatı bana sabrı ve başkalarını dinlemeyi öğretti" dedi.

ANKARA - TBMM İnsan Hakları Komisyonu üyeleri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) kararı üzerine 28 Mart'ta yeniden yargılanmalarına başlanacak olan eski DEP'li milletvekilleri ile görüştü. Leyla Zana'nın milletvekillerine, "Bugün olsa Kürtçe yemin etmezdim, o günün koşulları farklıydı" dediği öğrenilirken DEP'liler, yeniden yargılanma hakkının verilmesinin toplumsal barışa katkı sağlayacağını belirttiler.

TBMM İnsan Hakları Komisyonu üyeleri AKP'li Faruk Ünsal ve Mükremin Dalogle ile CHP'li Şerif Ertuğrul, yeniden yargılanma çerçevesinde ilk duruşmaları 28 Mart'ta yapılacak olan eski DEP'li milletvekilleri Leyla Zana, Orhan Doğan, Hatip Dicle ve Selim Sadak'ı Ankara Ulucanlar Cezaevi'nde ziyaret etti. Görüşme sırasında AKP'li Daloğlu, "Ben Türk'üm ve Sünni... yim. Şu ülkede beraber yaşayacağız, aydınlar arasında da, benim tabanımda da Kürtlere sıcak bakmayan insanlar var. Türk ve Kürt aydınlar olarak barış için birlikte yaşayacağız. Omuz omuza ülkenin ilerlemesi için gayret edeceğiz" dedi. Zana'nın, Daloğlu'nun sözlerine "Evet, aynı şeyi... ...tadayız" dediği belirtildi.

"Koşullar farklı"

Hapis hayatının kendilerine çok şey öğrettiğini anlatan Zana'nın, "Sabrı ve başkalarını dinlemeyi öğretti. O günün koşulları çok farklıydı. Bugün olsa Kürtçe yemin etmezdim" dediği öğrenildi. Zana, 9 yıldır hapiste olduklarını, kalan 2 yıllık sürelerini de çekebileceklerini, ancak yeniden yargılanma hakkının verilmesinin toplumsal barışa çok büyük katkı sağlayacağını söyledi.

Komisyon üyeleri, cezaevinde yatan biri kanser hastası diğeri de "Hayata Dönüş Operasyonu" sırasında kendini yakan iki mahkûmun tedavileri için komisyona yapılan başvuruyu da yerinde incelediler. Cezaevini gezerek mahkûmlarla ve cumhuriyet savcısı ile görüşen üyeler, mahkûmların ... Komisyonun İnsan hak...

Hep geriye mi?

Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan bir habere göre Leyla Zana "Bugün olsa Kürtçe yemin etmezdim." demiş. Bu açıklamayı anlamak doğrusu kolay değil! Ama, her ihtimalde PKK-KADEK'in bugünkü siyasetiyle ilişkili olduğu anlaşılıyor.

Leyla Zana'nın faşist Türk devletinin meclisinde Kürtçe yemin etmiş olması vurduğu darbe ve bir tabunun delinmesi açısından son derece önemli bir olaydı... Böyle olduğu için de bütün şimşekleri üzerine topladı.

Leyla Zana, Kürt ulusal hareketinin sesini duyurmak amacıyla meclise seçilen ilk Kürt kadın milletvekiliydi. O cesur tavrıyla ulusal ve cinsel baskılardan kurtuluş özlemi çeken Kürdistanlı kadınların sevgilisi, gururu oldu. Genel siyasi duruşuna yönelik tüm eleştirilerimize rağmen, biz onun mecliste Kürtçe yemin etmede gösterdiği kararlılığı örnek, cesur bir adım olarak görüyor ve buna sahip çıkıyoruz. Bu anlamda, Leyla Zana'nın yukarda aktardığımız türden bir "pişmanlık" sözü etmesini son derece talihsiz bir açıklama olarak değerlendiriyoruz. ✘

Abdullah Öcalan'ın sorgudaki tavrı...

Tarih 15 Şubat 1999. Uluslararası bir komplo ile tutsak edilen Abdullah Öcalan, elleri kolları bağlı, gözleri ve ağzı bantlanmış bir şekilde uçakla Türkiye'ye getirilmektedir.

Komplo ile kendilerine teslim edilen A. Öcalan'ı tutsak almayı kendi başarılarıymış gibi lanse eden sömürgeci devletin özel savaş elemanları; elleri bağlı, gözleri ve ağzı bantlanmış A. Öcalan'ın bantlarını kamera önünde çözüyor, utanmaz bir şekilde "memleketine hoşgeldin A. Öcalan!" diyebiliyorlardı. A. Öcalan'ın ise televizyon ekranlarından yansıtılan ilk sözü, *"fırsat verilirse hizmet etmeye hazırım"* idi. Bu ilk tavır, A. Öcalan'ın ilaç-uyuşturucunun etkisinde olduğu bir durumda söylenmiş olabileceği ihtimalini de içinde barındırıyordu. Bu nedenle sorguda, mahkemede nasıl tavır takınacağı belli değildi, konuşmayacağı konusunda az da olsa umut vardı.

Nefesler tutulmuş, A. Öcalan'ın sorguda, mahkemede nasıl tavır takınacağı bekleniyordu. Kuzey Kürdistan'da, Türkiye'de, dünyanın çeşitli yerlerinde "A. Öcalan'a özgürlük" eylemleri yapılıyordu. Bu arada tv'lere yansıyan A. Öcalan görüntüleri yanında, A. Öcalan'ın yansıtılan sözleri hayal kırıklığı yaratıyor, "Başkana ilaç verildiği, konuşmalarının verilen ilaçların etkisiyle olduğu" yönünde yorumlar yapılıyordu. PKK

bu dönemde kendisi ile görüşülmeden onamal edilen sözlere sahip çıkılmayacağı yönünde doğru bir tavır takınıyordu. Süreç içinde bu tür tavır ve yorumlar bir kenara bırakıldı. A. Öcalan'ın söylediklerinin, tavırlarının, duruşunun ilaçların etkisiyle olmadığı ortaya çıktı. PKK de "Başkan"ın İmralı'da; 1990'lı yılların başından itibaren bütünüyle reformistleşen çizginin uç noktasına geliştirilmesi olan "İmralı çizgisi"ne uydu.

A. Öcalan Roma'da iken Özgür Politika ile yaptığı ikinci röportajda, *"teslim olmaktansa kahramanlık eylemini tercih edeceğimi, bunu tereddütsüz yapacağımı herkes bilmelidir"* diyordu.

Tutsak edilen A. Öcalan "kahramanlık eylemini tercih" etme yerine, konuşmayı tercih etti. Peki neden? Konuşma tavrını A. Öcalan çeşitli yerlerde şöyle gerekçelendiriyor:

"... İlk gün dedim, hiç konuşmayacağım, ama baktım durum kötüye gidecek. (hem Kürtler hem Türkiye için) Barış için o günden bugüne konuşuyorum." (*) (7. 6. 1999 Avukatlarla görüşme notundan, sayfa 402)

İlk gün konuşmama kararında olan A. Öcalan, durumun "hem Kürtler hem Türkiye için" kötüye gideceğini anlayınca konuşmaya karar veriyor! Türkiye'yi korumak(!) görevini de Öcalan üstleniyor! A. Öcalan "o günden bugüne" konuşuyor. Bunu da "barış" adına yapıyor. Avukatlarıyla görüşürken Öcalan şunları söylüyor:

"(Sorguculara ilişkin): Sorgulama gücü, tutumu buradan öğrenilemez mi sizce. Konuya hakimler. Planlılar. Onların belirttiklerini esas almak gerekiyor. Bunlar askeri ekip zaten. Bana sonunu kendin belirlersin diyorlardı.

Ben uçakta deseydim 'ya sen ya ben' pek doğru olur muydu? Devlet beni öldürmekle sıfır kazanır, yüzyıl kaybeder, makul bir çözümde muazzam kazanır. Sanırım şimdi gücümüzü ölçmeye çalışıyorlar. Gerilla ne kadar bağlı? Kürtler ne kadar bağlı? Avrupa ne diyor şimdi, ABD ne diyor? M. Ali Kışlalı bile değerlendiriyor. Öldürmek mi, yaşatmak mı? Herkes kilitlenmiş, en değme politikacılar, bürokratlar, diplomatlar ne olacağını bilmiyorlar. Şimdi bunlara bakıyorlar." (7. 6. 1999 tarihli Avukatlarla görüşme notundan, sayfa 400)

A. Öcalan "bunlar askeri ekip" dediği, adına Soruşturma Komisyonu denilen, Jandarma Genel Komutanlığı tarafından oluşturulan askeri ekibi kastetmektedir. A. Öcalan bu askeri ekibin istemlerini temel alıyor. "Bana sonunu kendin belirlersin diyorlardı"dan kastedilen ise "açık işbirliği ya da ölüm"dür.

A. Öcalan uçakta "ya sen ya ben" seçeneğinin doğru olup olmadığını avukatlarıyla tartışıyor. A. Öcalan sömürgeci devletin çıkarlarını temel alıyor. Fakat burada sanki Kürtlerin de çıkarlarını savunuyormuş gibi tavır takınıyor. Kürtlerle TC'nin çıkarlarını bir ve aynı kefeye koyuyor. Bunu yaparken de kendisini merkeze koymaktadır. Kendisinin ölümü ile devletin sıfır kazanacağını, yüzyıl kaybedeceğini "makul çözüm" ile kazanacağını açıklıyor.

Sömürgeci devlet ilk başlarda A. Öcalan'ın PKK üzerindeki etkisinin ne kadar olduğunu, Kürt ulusunun PKK etkisindeki kesiminin tavrının ne olacağını, uluslararası tepkilerin ne olacağını vb. tartıyor. A. Öcalan da bunu görerek ona göre tavır belirliyor.

"(Kürt sorununa, PKK'ye ilişkin hakim olan kişilerin az olduğu ifade edildi) Yoğunlaşan ekip bence adadadır. Belirleyici olan komisyon raporu olabilir. Benimle ilgilenecekler sıradan adam olamazlar. Onları esas almak gerekiyor. Beni tanıyor, özelliklerimi biliyorlar.

İlk getirildiğimde dağ gibi şeyde yürütüldüm, 'faili meçhul mü yapacaksınız' diye sordum. En sert yaklaşım o zaman oldu. 'Kapat ağzını yoksa bantlarız' denildi. İlk sorgulamada üniformalı subaydı. 'Kardeşliği kuracağız' diye söze başladı. Kaba şey filan yoktu.

Sıradan yaklaşılamayacağı gibi her babayiğidin altından kalkacağı gibi değil. Herkes ben de dahil kendine çeki düzen versin." (10. 6. 1999 tarihli Avukatlarla yapılan görüşme notundan, sayfa 405)

Avukatların devlette Kürt sorununa, PKK konusuna hakim olan kişilerin az olduğu görüşüne karşı, A. Öcalan adadaki askeri ekibin sıradan insan olmadıkları, kendisini tanıdıklarını, özelliklerini bildiklerini, onları

esas almak gerektiği tavrını takınıyor.

Sorguda askeri ekip içinde yer alan bir subayın "kardeşliği kuracağız" sözünü aktarıyor. Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkının elinden alındığı, ulusal baskı uygulandığı, Kürt ulusal hareketlerinin katliamlarla bastırıldığı, engellenmeye çalışıldığı, zoraki birliğin her türlü araç kullanılarak korunmaya çalışıldığı bir ortamda "kardeşlik" kurulabilir mi? "Kardeşlik" ancak eşitlik varsa sözkonusudur. Eşit olmayanlar arasında, ezen ulus ile ezilen ulusun varlığı şartlarında, bunlar arasında kardeşliğin mümkün olduğu düşüncesini reddetmeyen A. Öcalan, bunun da ötesinde sömürgeci devletin egemenliği şartlarında "kardeşlik"i kendisine temel alıyor, propagandasını yapıyor. Sömürgeci faşist Türk devletinin egemenliği sürecek. Başta Kürt ulusu olmak üzere, diğer milliyetlere ulusal baskı uygulanacak. Zoraki birlik korunacak. Sadece, o da olursa Kürt ulusuna kimi kültürel haklar verilecek. Bunun adı da "kardeşlik" olacak. Devletin "kardeşlik" anlayışı budur ve A. Öcalan da bunun savunuculuğunu yapmaktadır.

TC'nin iyi hazırlıklı olduğunu, kendisiyle ilgilenen ekibin "sıradan" insanlar olmadığını, bunları "esas almak gerektiği"ni söyleyerek bu durumun "her babayiğidin altından" kalkamayacağı bir durum olduğunu belirten A. Öcalan, hem kendisini hem de herkesi kendisine çeki düzen vermeye çağırıyor. Bu tavır, "Türk devleti güçlüdür, onunla başa çıkılamaz, onun için de devletin söylediklerine uymak gerekli" yönünde yapılan bir çağrıdır aslında...

A. Öcalan sorguda "kaba şey"in olmadığını kendisi söylüyor. Mahkemede işkence görmediğini kendisi beyan ediyor. Korsanca kaçırılmasını, ellerinin kollarının bağlanmasını, gözleri ve ağzının bantlanarak uyutulmasını, tecrit uygulanmasını işkence olarak görmüyor. Kendisine işkence edilmediğini anlattığı yerde, devlete örgütsel bilgi vermesi, sorulan sorulara en detaylı biçimde cevap vermesi tavrının Öcalan'ın bilinçli seçimi olduğu ortaya çıkmaktadır.

A. Öcalan direnme yolunu seçmiş olsaydı, "kaba şey" yoktu, "işkence görmedim" diyebilir miydi. A. Öcalan'ın düşündüğü anlamda işkence olmaması, kendisinin tavrı ile ilgilidir.

Uluslararası komplo nasıl boşa çıkarıldı?

"Kolay olanı, yine ilk günde ölümüne direnmekti. Ama, bu, gerçekten içten ve dıştan dayatılan komploya düşmek olacaktı."

(Başkanlık Konseyine yazılan 3 Ekim 1999 tarihli talimattan, sayfa 460)

A. Öcalan ölümüne direnmeyi kolay yol olarak görüyor, gösteriyor. Bu yolu seçmeyi de içten ve dışarıdan dayatılan komploya düşme olarak adlandırıyor.

A. Öcalan sorgu ve mahkemedeki konuşma tavrını komploya düşmeme, komployu açığa çıkarma tavrı olarak adlandırıyor. Bütün safhalarda konuşma tavrını böyle gerekçelendiriyor. Bu nokta üzerinde biraz duralım.

"İmha yüz yıl kaybı gibi gözüküyor. İnfaz olursa bu benim içinde kurtuluş olur. Çökertme, daha çok yaşam gücü göstermez diyorlardı. İmralı'da kalmam efsaneleşmeye yeter. Ben biraz yaşamaya devam etmeliyim. Farklı bir seçenek yok. Ya çözüm ya imha."

(10.6. 1999 tarihli Avukatlarla görüşme notundan, sayfa 405)

A. Öcalan kendisini her şeyin üzerinde gördüğü ve kendisine çok fazla değer biçtiği için kendisinin yaşamasını sorunun çözümü, ölümünü ise Kürtlerin imhası olarak

gösteriyor. Böyle gördüğü için de en başından itibaren direnmeyi seçmiyor, tercih etmiyor. "Çözüm" olarak adlandırdığı konuşma yolunu seçiyor.

"Ya çözüm ya imha"! A. Öcalan'ın koyduğu iki seçenek budur. Ya konuşarak devletin kendisine sunduğu olanakları da kullanarak, PKK'yi düşündüğü "çözüm'e getirecek, ya da "imha" olacak. "İmha" ile kaybeden sömürgeci devlet olacak, "sıfır kazanacak", "yüzyıl" kaybedecektir. Türk, Kürt içsavaşı çıkacaktır.

"Yani Yunanistan'ın ve onunla ilişkili komploda yer alanların, beni Türkiye'ye teslim etmekle asıl hedefledikleri 100 yıllık Kürt-Türk düşmanlığının temelini atmaktır ve bütün Kürt kitlesine Türkiye'ye karşı şartlandırmaktır." (3 Nisan 1999 tarihli ifade tutanağından, sayfa 382)

Öcalan, emperyalistlerin kendisini devlete teslim etmekle amaçlarının, Türk, Kürt içsavaşı çıkartmak olduğu, bunun ise Türkiye'yi zayıflatmak olduğu teorisini yapıyor. Eğer A. Öcalan konuşmamâ, direnme yolunu seçmiş olsaydı, bu oyuna, komploya gelecekti... 100 yıl sürecek Kürt-Türk düşmanlığının temelleri atılacaktı. A. Öcalan konuşarak komployu boşa çıkardı! Sömürgeci devletin yüzyıl kaybetmesini, Türk, Kürt işsavaşının çıkmasını engelledi. O artık "barış elçisi"ydi. "Barış ve kardeşlik" için yaşayacaktı. TC'ye hizmet edecekti...

*"... bundan sonra barış ve kardeşlik için yaşayacağımı **Türkiye Cumhuriyetinde bu amaçla hizmet edeceğimi belirtmek istiyorum**. Barış ve kardeşlik için yaşamamın gerektiğini düşünüyorum bu kanın durması ve barış için çalışacağıma söz veriyorum."*

(abç) (31 Mayıs 1999 İmralı duruşma tutanaklarından, sayfa 385)

Yorumlamayı gerektirmeyecek kadar açık sözler bunlar!

Sorgu

A. Öcalan Soruşturma Komisyonu'na (Jandarma Genel Komutanlığı tarafından oluşturulan askeri ekip) DGM savcılarına, 2 nolu DGM Mahkemesi'ne (kamuoyuna yayınlanan belgelere göre) ifade vermiştir. Bu ifadelerden en kapsamlısı Soruşturma Komisyonu'na (SK) verilen ifadedir. Ekleri dışında A. Öcalan Soruşturma Komisyonu'na 50 sayfalık ifade veriyor. Bu ifadede A. Öcalan'a PKK'nin siyasi çizgisi, amaç ve hedefleri, stratejisi ve taktiğiyle ilgili sorular sorulmuyor. A. Öcalan da bu konularda tavır takınmıyor. **Sorulan sorular PKK'nin yapısı, örgütsel ilişkileri, kadroların yapısı vb. konularıdır.** Bu sorulara A. Öcalan ayrıntılı yanıtlar veriyor. Öyle ki; sorgucular sordukları soruların bazılarına, A. Öcalan'ın verdiği cevabın sonuna parantez içinde "Bu konu ile ilgili ayrıntılı bir kaset ve şemamız mevcuttur" notunu yazıyorlar. (Bu bölümde yaptığımız alıntılar sözkonusu kitabın 333-360 sayfaları arasındaki "İfade tutanağı"ndan alınmıştır.)

Soruşturma Komisyonu birinci soruda; *"09 Ekim 1998-16 Şubat 1999 tarihleri arasında başınızdan geçen olayları anlatın."* talebinde bulunuyor.

A. Öcalan; Suriye'den çıkıp hangi ülkelere gittiğini, kiminle ne gibi ilişkilerinin olduğunu, hangi çalışmaları yaptığını vb. detaylarıyla anlatıyor. İlişkide olduğu ülke, örgüt, kişiler hakkında, tabii ki kendi örgütlü insanları hakkında da; sahte pasaportları Suriye, Lübnan ve Avrupa'da kendilerinin yaptığından, Suriye'den Kenya'da yakalanana kadar hangi ülkelere gittiğine, kimin hangi ülkedeki temsilcisi olduğuna, Yunanistan temsilcisi "Rozalin(k) Ayfer Kaya"nın ailesinin Manisa'da olduğuna kadar detaylı bilgi veriyor. En sonunda da şöyle diyor:

"Pişmanlık duymuyorum. Avrupa'da ka-

lıp kolayca Avrupa'nın desteğinde bir süre daha devam edebilirdim. Ancak Türkiye bu sorunun kaynağıdır, sorunu burada çözmek gerekir." (sayfa 336)

A. Öcalan kendi özgür iradesiyle Türkiye'ye dönmemiştir. Korsanca kaçırılarak sömürgeci devlete teslim edilmiştir. Bu sözleriyle A. Öcalan sanki böyle bir durum yokmuş gibi tavır takınmakta, Türkiye'de olmaktan "pişmanlık" duymadığını belirtmektedir.

A. Öcalan'a sorulan ikinci soru; *"Son Kürt Ulusal Kongre hakkında bilgi verin?"* sorusudur.

A. Öcalan "henüz yapılma"yan Ulusal Kongre hakkında kongrenin nerede yapılabileceğine ve kimlerin katılabileceğine yönelik "tahmini" bilgi veriyor.

"Kongrenin muhtemelen Brüksel'de yapılması yoğunlaşıyor.

Ulusal Kongre kapsamında PSK, KDP, KASIMLO, İKDP PKK'yi bu konuda bir engel olarak görmektedirler. Ben de bunun için bunlara yapın ben geride durayım, sizi arkadan destekleyeyim dedim. Bu konuda KDP, PSK ve YNK'nin bir araya gelmeyişi önem kazanıyor. Örgütlerin bir kısmı şartlı evet demekle birlikte pratikte bu yapılmadı.

Muhtemelen bahara doğru Newroz içerisinde bu toplantı yapılabilir. Yakalandığım için bu toplantı gerçekleşebilir. Avrupa'nın da bu konuda yoğunlaşacağını sanıyorum." (sayfa 336)

Kongrenin nerede ve ne zaman yapılabileceği konusunda bilgi veren Öcalan, araya kendisinin yakalanmasını ve Avrupa'nın tavrını da sokuşturarak, "Kürt, Türk düşmanlığının, içşavaşının" kışkırtılması teorisini başka türlü de sürdürmektedir.

Üçüncü soru; *"Örgütün son yapılanması, halihazır durumu nedir?"* sorusudur.

A. Öcalan bu soruya; *"6. Kongre'de 25-30 kişilik Askeri Konsey oluşur. Eski Eyalet anlayışı yerine saha belirleyebilirler. Siyasi ve askeri kesimin iç içe hareket edeceği kararı alınabilir. Hakimiyeti hem eskilere hem de yenilere verecekler. Güney'de daha fazla gelişme sağlanabilir. Bazen de güçlerini taşırmak isteyebilirler." (sayfa 336)* cevabını verdikten sonra, hangi sorumlu önderliğinde, hangi bölgede ne kadar gerillanın bulunduğunu, mesela *"Botan'da Suriyeli Bahoz (k) sorumluluğunda (1.000) civarında, ... Güney'de (4.500), Türkiye'de (3.000) kişi bulunmaktadır."* diye somut verileriyle açıklayarak cevap vermektedir. A. Öcalan'ın cevabının sonuna konu ile ilgili ayrıntılı kaset ve şemanın mevcut olduğu bilgisi ekleniyor.

Dördüncü soru; *"PKK terör örgütünün uyuşturucu, silah kaçakçılığı ile ilişkisi nedir?"* sorusudur.

A. Öcalan bu soruya PKK'nin "terör örgütü" olmadığı yönünde itirazı yoktur. Bunun yerine neler yaptıkları konusunda şu bilgileri vermektedir:

"Zağros alanı bu iş için biçilmiş kaftandır. Bu bölgede eskiden beri kardeşim Osman Öcalan bulunmaktadır. Silah kaçakçılığı örgütümüz için hayati ihtiyaç idi. Bunu yönlendirdim ve onayladım. Ancak uyuşturucu ticareti bizzat yaptırmayıp, bu işle uğraşanlardan haraç almalarını söyledim. Sonradan öğrendiğim kadarıyla hem bu alanda hem de kapatılan kamp olan Makü alanından Ferhat (k) Osman Öcalan'ın İran kaçakçıları ve bazı devlet yetkilileri ile yaptığını öğrendim. Derhal sorgulama sürecine aldım. Ancak Parti ileri gelenleri affetmemi istediler. Bana uyuşturucu ticareti ile uğraşmayacağı sözünü vererek affettim. Ancak o alana kimi gönderdiysem bu pisliğe bulaştığını duydum. Hatta bu şahıslar Romanya üzerinden de Avrupa'ya uyuşturucu sevk ettiklerini öğrendim. Ancak son

zamanlarda özellikle buna karşı olmama rağmen kontrolüm dışında bu tür olaylar gerçekleşti. Örgütün başı olduğum için bu işte sorumlu tutulmak isteniyorum. Şahsen uyuşturucu ticaretini yasakladım. Ama örgütün her yerini kontrol etmem çok zor." (sayfa 337)

İşine geldiğinde kendisinin nasıl her şeyi kontrolü altında tuttuğunu, tüm süreçteki mücadeleyi nasıl tek başına yürüttüğünü, kimsenin kendisini anlayamadığını vb. vb. anlatan Öcalan, burada kendisinin "günahsız" olduğunu anlatmak için "örgütün her yerini kontrol etmesinin" zor olduğunu anlatıyor. Bu, olgu olarak böyle de olsa, Öcalan'ın tavrı sorumluluğu üzerinden atma tavrıdır.

Beşinci soru; *"Örgüt hangi siyasi partiyi, gazeteyi ve dergileri desteklemektedir?"* sorusudur. A. Öcalan bu soruya; hangi partileri desteklediklerini, hangi gazete ve dergileri çıkardıklarını açıklayarak ayrıntılı cevap vermektedir. Seçim ittifakları konusunda bilgi vermektedir. Bu bilgiler PKK'nin kapalı kapılar ardında neler yaptığını görmek için yeteri malzeme sunmaktadır.

"Erbakan Hükümeti zamanında Ankara ile mektuplaşmalarım olmuştu. Ağa (k) Mervan Zirki ve Delil kanalıyla Suriye'den Erbakan'a mektup gönderdim. Bana cevap geldi. Karşılıklı olumlu yazışmalarımız oldu." (sayfa 337)

Bunun hemen ardından da şunları anlatmaktadır:

"1991 genel seçimleri sonunda HADEP milletvekillerinin mecliste Kürt kimliğini öne çıkarmaları konusunda talimat verdim. Ancak yemin töreninde yapılacak konuşma konusunda herhangi bir talimatım olmadı. Milletvekilleri bu konuşma metinlerini tamamen kendileri kararlaştırmışlar. Leyla Zana'nın milletvekili olarak yemin töreninde Kürt kimliğini öne çıkarmasını ben söyledim ve Kürtçe konuşması konusunda önerim oldu." (sayfa 337)

Öcalan'ın bu tavrı ve ifadelerinde HADEP ile ilgili diğer bilgiler, örneğin HADEP ile ilişkileri olduğu ve HADEP'e para yardımı yapıldığı vb. yönündeki tavırlar, devletin HADEP'i kapatması için belge olarak kullanıldı. DEHAP'ın kapatılması için de dava açıldı.

A. Öcalan; 1993'te tek yanlı ilan edilen ateşkesin nasıl gündeme geldiği konusunda ise şunları söylemektedir:

"1992 yılı sonunda Talabani ile görüştüğümüzde Türkiye'ye ateşkes istemimizi götürmesini istedim. Özal Hükümeti ile Talabani'nin görüşmeleri vardı. Bitlis Paşa Kürt politikasına yaklaşımları iyiydi. Celal Talabani aramızda arabuluculuk çalışmalarına başladı. Sanıyorum onlar yaşasaydı bugün bu sorun çözülmüş olacaktı. Bunların önerileri ile bizim önerilerimiz birbirine çok yakındı. Öneriler genel kapsamlı bir af ve bizlerin (PKK) siyasi platform içerisinde faaliyetleri sürdürmemiz öngörülüyordu. Bekaa'da gazetecilerin gelmesi ile bir basın toplantısı yapıldı. 1993 yılı Mart ayında basın toplantısı yaptım. 14 Nisan 1993'te tekrar bir basın toplantısı yapıldı. Talabani

bana olumlu adımlar atılacağını söylüyordu. Bana Bitlis Paşa benden yana, Dogan Güreş ortada şeklinde sözler söylüyordu." (sayfa 337)

Bu tavır, 1993 yılına gelindiğinde PKK'nin siyasetinin tamamen reformist çizgiye oturduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Öcalan, "Özal ve Bitlis Paşa"nın Kürt ulusal meselesine "çözüm" önerilerini, "genel kapsamlı bir af" ve PKK'nin legalleşmesini, gerçek çözümmüş gibi sunmaktadır. "*Sanıyorum onlar yaşasaydı bugün bu sorun çözülmüş olacaktı.*" tespiti ise bir sitem etmedir. Bu tavrıyla aslında Öcalan, 1993 sonrası süreçte yürüyen mücadelenin, özellikle de silahlı mücadelenin verilmek zorunda kalındığına sitem etmektedir...

Altıncı soru; *"MED tv hakkında bilgi verin"*dir.

Bu soruya A. Öcalan istenilen temelde bilgi vermektedir. Bu arada şunları da anlatmaktadır:

"MED TV'yi desteklemek ve finans ihtiyacını karşılamak için kurulan vakıf para aklamak içindir. Para, bağış toplamayı yasal hale getirmek içindir. Bir çok ülkeden para bağış olarak geliyor. En büyük vakıf İsviçre'dedir. Lüksembourg ve Londra'da da şirketler vardır.

ABD'deki uydu iptal edilince Fransa'ya yöneldik.

Teknik elemanlar ücretsiz çalışıyor. Esas para yabancılar ve teknik konularda harcanmaktadır.

MED TV'nin finansmanında Güney Kıbrıs ve Yunanistan'da bulunan bazı kiliseler, sendikalar, zengin kişilikler yardım yapmaktadır.

Hikmet Tabak MED TV'nin sahibi olarak görünmektedir. Londra'dadır. Resmi görüşmelerde o bulunur. Aslında paravan bir isimdir.

Uydu kirası yıllık 15 milyon marktır. MED TV'nin Almanya, Rusya ve İsveç'te stüdyoları bulunmaktadır. Ayrıca bir adet de canlı yayın aracı vardır." (sayfa 339)

Öcalan'ın verdiği bu bilgiler, aslında TC'nin MED TV'ye karşı gösterdiği çabaları kolaylaştıran, yönelinmesi gereken hedefleri gösteren bir tavırdır.

Yedinci soru; *"6. Kongre hakkında bilgi verin?"*dir.

A. Öcalan bu soruya ilk önce 6. Kongre'nin nerede ve ne zaman yapıldığı, sürdüğü konusunda cevap verip şöyle diyor:

"Kongre'nin K. Irak'ta bulunan Zağros eteklerinde yapılması konusunda talimat verdim. Kandil Dağı ile Hakurki arasında kalan bölgedir. Aralık sonundan itibaren yapılmaktadır. 15 Şubat 199 tarihinde yaptığım telefon görüşmelerinde kongrenin devam ettiğini ve tartışmaların cephe konularına kadar geldiğini öğrendim." (sayfa 340)

Devamında ise kongrenin gündeminin ne olduğu, kaç kişinin katılacağı, kurulan komisyonların niteliği, MK'nın üyelerinin sayısı, bu üyelerin nerelerde bulunduğu, kimleri önerdiğini, aktif orta kadro, alt kademe kadrolarının sayısı, YAJK hakkında, kamp ve okullar, cephe yapılanması vb. tüm konularda devlete bilgi veriyor. Bu arada 6. Kongrenin "örgütün yeniden yapılanması" kongresi olduğunu belirterek şu düşünceyi vurguluyor:

"... Bizim içimizdeki köylü anlayışındaki kadrolar nedeniyle yanlışlıklar yapıldı. %5 devletin yanlışlıkları yanında, %95 bizim yanlışlarımızdı. Ama hatayı kabul ediyorum. Bunları önleyemedim. Bunun amacı acaba çözüm olabilir mi diye yapılıyor." (sayfa 340)

A. Öcalan'ın İmralı'da başından itibaren silahlı mücadele yolunun seçilmesini yanlış bulduğunu belirttiği biliniyor. A. Öcalan sorguda az da olsa yüzde 5 devletin yanlışlıklarına göndermede bulunuyor. Suçun

yüzde 95'ini "köylü anlayışındaki kadrolar"a yüklüyor. Kendisi ise şunu yapmış:

"6. Kongre sürecine gelinirken bu işi sonuçlandırmak, ya öyle ya da böyle bir sonuca ulaşılmasını istedim. Bu nedenle çok kapsamlı bir ülke arayışına gitmedim. Gidip saklanıp yaşamayı kendi siyasal ideolojime yakıştıramadım.

Kadroların yurt dışında yaptıklarını gördüm. Ancak onlara çaktırmadım. Ülke içerisinde kontrolü sağlayacak güçleri de çağırdım. Dışardakileri de çaktırmadan toplayarak bir araya getirdim. PKK'nın kaderinde rol oynayabilecek herkes Kongre'de toplandı.

Kongre'deki arkadaşlara ya düşünürsünüz ya da ben sizinle çalışmam dedim. Çünkü parti yarı çeteleşmiş bir durumda. Bu kafayla amaçlarımıza ters düşebilirsiniz dedim. Bir gerçek vardı ki bu savaş böyle gitmeyecektir. Bu Kongre bir bitiş değil yeni bir başlangıçtır." (sayfa 340-341)

PKK'nın örgütsel işleyişi ile ilgili bir belirlemede bulunuyor A. Öcalan! Tek kişi yönetiminin olduğu, kollektif önderliğin olmadığı, herşeye bir kişinin karar verdiği bir örgütsel anlayış. Bu anlayış ise çaktırmadan bir takım şeyler yapma durumunda!!

"Kitlenin kontrolü önemlidir. Kitle çok aktif ve herhangi bir eylemde kontrolden çıkmaktadır.

Kitle beni çok sevmektedir. Bu nedenle benim temelimde olan yoluna devam eder, ancak benim fikirlerimi karşısına alan lider olamaz ve başarılı olamaz. Şu aşamada da herhangi bir lider çıkarılacağını sanmıyorum. Ferhat bu dönemde aktif rol oynayabilir. Siyasi kurnazlığı var. Soyadının avantajını da kullanabilir. Son üç yılda bu soyadının dezavantajını giderdi." (sayfa 342)

A. Öcalan burada olgu tespiti yapıyor. A. Öcalan'ı karşısına alan bir kişi PKK'de "lider" olamaz. Bu anlamda PKK bir lider çıkarmamıştır. Süreç içinde A. Öcalan tutsak olmasına rağmen, örgütü devletin yardımlarıyla yönetmeyi sürdürmüş, PKK'yi istediği çizgiye getirmeyi başarmıştır.

"BTÖ (Bölücü Terör Örgütü)'nün uluslararası ilişkileri hakkında bilgi verin?" sorusuna numara konulmamış.

Bu soruya Suriye'den başlayarak A. Öcalan cevap vermektedir. Suriye'de kurulan ilişkiler, kullanılan imkanlar, evler, kamplar, okullar vb. hakkında somut ve detaylı bilgi vermektedir.

"Suriye'den iç dengeleri sağlamak için toprak talebinde bulunmadık ve oraya küçük toprak dedik."

Suriye Kürdistan'ın bir bölümünü işgal ve ilhak etmiş olmasına rağmen, PKK Suriye'yi ilerici bir ülke olarak görüyordu. PKK'nin yaptığı propagandada Suriye yönetimi karşıya alınmamaya özel dikkat gösteriliyor, Suriye'nin sömürgeci uygulamaları es geçiliyordu. Bu tavrın temelinde yatan ise PKK'nin Suriye yönetimi ile kurduğu ilişkilerdir.

Lübnan, Irak, İran, Ermenistan ve Kafkas ülkeleri, Rusya ülkelerinde yapılan çalışmalar, kurulan ilişkiler, yararlanılan olanaklar, kurulan kurumlar, sorumluların kim olduğu hakkında bilgi veriyor A. Öcalan.

Öcalan, Yunanistan, Bulgaristan, Sırbistan, Romanya, Avrupa ülkeleri hakkında da aynı çerçevede bilgi veriyor.

Bu bölümde bazı sorular olmasına rağmen, cevabı yok. Örneğin *"Avrupa'daki Türk solu ve Kürt örgütleri ile ilişkiler"* sorusu var. Fakat ifadede verilen cevap yok.

Dünyanın değişik yerlerindeki ülkelerle ilgili sorular ve yanıtlar var bu bölümde.

Türkiye bölümünde; siyasetçilerle ilişkiler, sanatçılar, işadamları, medya grubu, kişiler ve aşiretler, dernekler, belediye başkanları, ittifaklar, hakkında bilgi veriyor A. Öcalan. Bu bilgilerin verilmesi sonrasın-

da TC'nin birçok kurum ve kuruluşa, örgütlere, kişilere yönelik saldırıları, baskıları gözle görülür biçimde yoğunlaştı.

A. Öcalan devletle ilişkileri bağlamında bir görüşmeyi de anlatıyor:

"Genelkurmaydan bir albay Avrupa'dan Şahin (k) ile 1997 yılı içerisinde, ayrıca Bursa cezaevindeki Sabri Ok ile de görüşme yaptığını biliyorum. Bu albayın isminin Osman olduğunu hatırlayabiliyorum. Ancak soyadını tam olarak hatırlamıyorum. Aydın olabilir." (sayfa 355)

Görüşmenin içeriği konusunda ifadede bilgi yok. A. Öcalan sadece görüşüldüğünü söylüyor. Görüldüğü üzere PKK devlet ile (Genelkurmay) sadece aracılar aracılığıyla değil, yer yer doğrudan görüşmeler de yapmıştır.

"16. Finans kaynakları"

Bu soruya A. Öcalan uyuşturucu ticaretiyle ilgili yazı içinde aktardığımz yanıtı veriyor. Hangi ülkede ne kadar para toplandığı, bu paraların nasıl aktarıldığı, hangi bölgenin giderlerinin ne kadar olduğu, Kuzey Kürdistan'da, Türkiye'de kimlerden bağış alındığını vb. anlatıyor. Finans kaynakları hakkında verilen bilgiler de aslında PKK'nin, daha sonra KADEK'in finans kaynaklarının TC devleti tarafından kurutulması çalışmasına hizmet eden bilgilerdir. Bir örgütün finans kaynaklarının kurutulması, o örgütün de bitirilmesi demektir aslında.

"20. Yakalanmanızın sonucunda örgüt içerisinde dağılmaya neden olup olmayacağı konusunu açıklayınız?"

Bu soruya Öcalan şöyle cevap veriyor:

"Dağılma olacağını sanmıyorum. Dağılmayı beklemeden ziyade "siyasi çözüm" ile 'Dönüştürme' politikaları izlenebilir. Siyasi çözüm olarak kültür, Kürtçe eğitim yapan okulların kurulması, Kürt kimliğinin tanıması önemlidir.

Benden sonra örgüt içerisinde kolektif bir yönetim olur. İçlerinden birinin sivrilip lider olacağını sanmıyorum. Herhalde yine bana bağlı kalırlar. Cuma (k) Cemil Bayık'ın lider olabileceği konusunda spekülasyonlar yapılıyor. Mustafa Karasu kendisini geliştiremedi. Parmaksız Zeki (k) Şemdin Sakık örgüt içerisinde kalsaydı PKK Vejin'e kayacaktı. PKK'dan kim koparsa kopsun tek başına gider. Arkasından kimse gitmez. Ben son iki yıldır örgütle Türkiye arasında ilişkiyi işledim. Örgütte şu anda bu zihniyet bulunmaktadır." (sayfa 357-358)

"Dağılma olacağını sanmayan" A. Öcalan, akıl hocalığı yaparak, "dağılmayı beklemeden ziyade", "siyasi çözüm ile dönüştürme politikalarının izlenmesini öneriyor. Kendisinden sonra kollektif bir yönetim olacağını, içlerinden birinin sivrilip lider olacağını sanmadığını, kendisine bağlı kalacaklarını sandığını belirtiyor.

Devlet ile ilişkiler, görüşmeler

"23. Genelkurmay Başkanlığında bir albay ile ilişkiniz olduğu hususunda bilgiler hakkında diyecekleriniz nelerdir?" (sayfa 358)

Bu soruya Öcalan'ın verdiği yanıt şöyle:

"Avrupa sorumlusu Kani Yılmaz bu kişi ile irtibat kuruyordu. Şu anda bu albayın ismini hatırlayamıyorum. Ancak ilerde hatırladığım zaman ismini bildireceğim. Ben bu albaya Eylül ayında ilan edilen ateşkes ile ilgili hususların genelkurmay başkanlığında ele alınmasını sağlaması konusunda haber gönderdim. Ancak ulaşıp uluşmadığını bilmiyorum." (sayfa 358)

Okuyucu burada bahsi geçen albayın, 1997 yılında Avrupa'da, Bursa cezaevinde görüşmeler yapan, A. Öcalan'ın adının Osman olduğunu söylediği albay ile aynı albay olup olmadığını sorabilir. Her iki yerdeki A. Öcalan'ın anlatımları dikkatle okun-

duğunda karşımıza bir ve aynı olmayan iki albay çıkıyor. Birinin adı Osman. Soyadı Aydın olabilir. Osman albay Avrupa'da Şahin ile Bursa cezaevinde Sabri Ok ile görüşüyor. Diğer albay ile irtibatı Kani Yılmaz kuruyor. Bu albayın ismini A. Öcalan hatırlamıyor. Hatırladığı zaman da söyleyeceğini açıklıyor. Yani Öcalan'ın bildiği ve hatırladığı hiçbir bilgiyi vermekten kaçınmadığı, tersine ne biliyorsa –hatta bazen bilmediği yerde tahminini belirterek– açıkladığı açıkça ortadadır.

A. Öcalan'ın sorguda söyledikleri ve değişik yerlerde yazdığı yazılardan, PKK'nin sömürgeci devletin şu veya bu kurumuyla görüşmelerinin olduğunu öğreniyoruz...

1993 yılında aracı Talabani'dir. Ayrıca İsmet İmset, Cengiz Çandar, Güneri Civaoğlu, Hasan Cemal, M. Ali Birand adlı gazeteciler de dolaylı aracıdır. 1989 yılından itibaren gazeteciler Beka'ya gidip gelmeye başlamıştır. Talabani aracılığıyla verilen sözler doğrultusunda PKK ateşkes ilan etti. Özal'ın, Eşref Bitlis'in tavırlarıyla, A. Öcalan kendi tavırları arasında büyük bir farklılık görmüyor. Bu kişiler yaşasaydı. Kürt sorunun çözüleceğini söylüyor.

Komplo teorileriyle uğraşmak bizim işimiz değil. Biz ortaya çıkanlardan, izlenilen siyasi çizgiden de yola çıkarak belirli saptamalar yapmak durumundayız. Meseleye bu açıdan baktığımız için sömürgeci devletle kurulan ilişkiler, görüşmeler PKK'nın reformist çizgisine uyan görüşmelerdir. Sorun tabii ki görüşmelerin yapılıp yapılmayacağı meselesi değildir. Savaşan taraflar arasında şu ya da bu biçimde görüşmeler yapılabilir. Sorun, bu görüşmelerin içeriğinin ne olduğu, ne için, hangi amaçla uzlaşıldığı, ya da pazarlıkların yapıldığı meselesidir. Bizim yanlış bulduğumuz, devletle uzlaşma yönlü siyaset temelindeki bu tür görüşmelerin, ilişkilerin, pazarlıkların, sözlerin vb. ulusal kurtuluşçuluk adına, Kürt ulusunun kurtuluşu, hatta belli bir döneme kadar sosyalizm adına yapılmasıdır. Öcalan bu gerçeklerin üzerini örtmek için politikanın yüzde doksan dokuzunun uzlaşmaya dayandığını anlatmaktadır:

"Tavrımın uzlaşmacı olduğu açıktır. Ama unutmayın ki, politikanın yüzde doksan dokuzu uzlaşmaya dayanır. Kendisi, uzlaşma ihtiyacından doğar. Hele çağdaş demokratik politika tamamen uzlaşmanın ürünüdür." (Başkanlık Konseyine yazılan 3 Ekim 1999 tarihli talimattan, sayfa 460)

A. Öcalan açık konuşuyor. A. Öcalan da safını, yerini zaten belirlemiştir. Ama politikanın yüzde doksan dokuzunun uzlaşmaya dayandığı tespiti gerçekleri tersyüz eden bir tavırdır. Öcalan, kendi uzlaşmacılığının ne kadar kötü olduğunu gizlemek için, "çağdaş demokratik politikanın tamamen (bu sefer % 99 değil) uzlaşmanın ürünü" olduğunu savunuyor. Tabii ki bu "çağdaş demokratik politika" "tamamen" uzlaşmanın ürünü ise, uzlaşmada sınır da olmaz! Öcalan, ilk ifadesinde ve sonraki tüm ifadelerinde uzlaşmada sınır tanımadığını örgütü ve destekleyicileri hakkında verdiği bilgilerle de ispatlıyor.

"25. Örgütün üst düzey sorumlularının yapısal özelliklerini anlatınız?"

A. Öcalan bu soruya tek tek isimleri sıralayarak bunların olumlu ve olumsuz, kişisel özelliklerini anlatmaktadır. Toplam numaralanmış 17 kişi hakkında verilen bilginin nasıl bir bilgi olduğunu görmek için sözkonusu tavrın bir bölümünü aktaralım:

"(1) Cuma(K) Cemil Bayık: Askeri ve pratik alanda zayıftır. Bana bağlıdır. Birey olarak çok öne çıkarsa genelde perspektif verebilir. Dar bir sahada pratikleşmesi zayıftır. Genelde cephe gerisinde kalır. Eğitimlerde yararlı olur, savaş içerisine girmez.

1992 yılında bir mağarada 17 kadroyu yaralı oldukları ve ele geçmemeleri için karargahta 13 kadroyu ise disiplini sağlamak için öldürtmüştü. Bu yüzden yoğun eleştirileri vardı.

(2) Abbas(K) Duran Kalkan: Pratik alanda güçsüz, eğitim ve ideolojik söylemde güçlüdür. Yaşam gücü ve eğitimlerde çok başarılıdır. Hakurki bölgesinde kalabilir.

Bunların tecrübeleri çok güçlüdür. Belli bir pratik duyarlılıkları vardır. Ülke içerisinde dağa dayanabilecek, çevre ilişkileri ile kaldılar. Cephe içi ve gerisinde yer bulabilirler. Hatta KDP içerisinde bile yer bulabilirler. Çünkü KDP'nin tepkisi banaydı.

(3) Fuat(K) Ali Haydar Kaytan: İdeolojik yanı ve yorum kabiliyeti çok güçlüdür. Örgütlenmede oldukça dağınıktır. Kararlıdır. Cesareti vardır. Korku nedir bilmez. Her an ölüme yatabilir. Pratiksel bir usta olarak toparlanma sağlayamaz. Cuma(K) Cemil Bayık'a yakındır.

(4) Parmaksız Zeki(K) Şemdin Sakık: Konumu en zayıf, ancak pratikte çok güçlü idi. Ayrı bir oluşum gibiydi. Zeki'yi kendim öldürterek adeta bir kan davası başlatmak istemedim. Bu Kürtlerde yaygın bir anlayıştır. Onu kongreye taşıyıp cezasını kongrenin vermesini, sorumluluğu tek başıma taşımaktansa yönetimce taşınmasını istedim.

(5) Ebubekir(K) Halil Ataç: Bilinç düzeyi, anlama yeteneği ve askeri alanda çok iyidir. Ancak %10 kapasite ile çalışıyor. Bunu neden bu kadar az kapasite ile çalıştığı için eleştirdim. Eğer köylülüğü aşabilse askeri alanda inanılmaz bir komutan olurdu. Atak formasyonu yok. Dağılma yerine ortaya çıkabilir, dayanabilir, sorumluluğu paylaşabilir.

(6) Cemal(K) Murat Karayılan: Suruç-Gedikli köyündendir. Eski kaçakçıdır. Becerikliliği, hududttaki mayınları sökmedir. Çok cesurdur. Başlangıçta grupların sınırdan geçirilmesi ile halkla ilişkileri iyidir. Son dönemde değerlendirmeleri güçlendi. Olgundur. Köylü özellikleri hakimdir. Son Botan'daki operasyonlarda 1998'deki savaş tarzı çok sayıda kadronun yitirilmesine neden oldu. Derin bir askeri anlayışı yoktur. Saygınlığı var. Kayıplarından ders çıkarır. Dürüsttür. Yakalanmamdan yıkılmazsa patlama yapabilir.

(7) Botan(K) Nizamettin Taş: Askeri pratiği ve dayanma gücü var. Hareket tarzında laçkalık fazla. Askeri alanda oldukça fazla kayıplara neden oldu. Halkı iyi harekete geçirebilir. Bunu yani laçkalık düzeyini aşabilirse rolünü iyi oynayabilir. Bencilliği yoktur. Onun ihtiyacı gerçek bir anlayışla askeri formasyona kavuşmaktır.

(8) Ferhat(K) Osman Öcalan: 1993'de idamla yargılandı. 5. kongrede bir kararla 2 yıllık süre tanındı. Bunu başardı. İran / Urumiye'de bir gün toplantı yaparak her iki eline silah almış ve 'Ya kabul edilirim ya öldürürüm' diye tehditlerde bulunmuş. Kongrede idam infaz kararı çıksa idi uygulattırırdım. Ancak daha sonradan hatasını anlayarak kabul etti. Pratik alanda deneyim kazandı. Örgüt siyaseti hakkında başarılıdır. İdeolojik yanı, doğru karar verme anlayışı iyidir. Pratikleşmede bazı zaafları var. Hakurki'de kendi kendini alanda tutsak etti. Araziyi hiç kullanmayı bilmiyor.

Kadrolarda özellikle Güneyde köy kurma hastalığı var. Bu hemen hemen tümünde var." (sayfa 358-359)

A. Öcalan bu minvalde örgütün üst düzey sorumlularının özelliklerini devlete anlatmaktadır. Kuşkusuz tüm diğer örgütsel bilgiler gibi bu bilgiler de sadece ve sadece sömürgeci faşist Türk devletinin işine yaramaktadır. Hangi kadroya karşı nasıl davranması gerektiğini, o kişinin özelliklerini gözönüne alarak daha da sistemli hale getirmeye çalışacaktır.

Savunmanın çerçevesini Soruşturma Komisyonu mu belirledi?

Abdullah Öcalan'ın Soruşturma Komisyonu'na verdiği ifade 21 Şubat 1999 tarihlidir. Abdullah Öcalan ifade vermiş olmasına rağmen, Soruşturma Komisyonu ile ilişkileri, görüşmeleri sürmekte, öyle ki Abdullah Öcalan'ın yapacağı savunmanın çerçevesini bile yer yer Soruşturma Komisyonu çizmektedir.

"Şimdiye kadar devlet bana "şu cümleyi kullan" dememiştir. Zorlama yok. Asli kurucu öğeye dikkat edin diyorlardı. Ama 93 çizgimin daha gerisinde bir şey. Bundan insan bir şey çıkarabilir mi?" (Avukatlarla görüşme notundan. Bu görüşmeye tarih konulmamış, sayfa 394)

Abdullah Öcalan devletin kendisine savunması için "şu cümleyi kullan" demediğini söylüyor. Ardından "asli kurucu öğeye dikkat edın diyorlardı" diyor. Buradan Soruşturma Komisyonu'nun Abdullah Öcalan'a "asli kurucu öğeye dikkat" et dediğini anlıyoruz. Nitekim Abdullah Öcalan da İmralı'da yaptığı savunmada "asli kurucu öğeyi" yani "Kürtlerin cumhuriyeti kuran aslı öğelerden biri olduğu" tezini bol bol işlemiştir.

"... Kendilerinin de bazı istekleri var..Örneğin gerilla kelimesini kullanma diyorlar. BMM yerine TBMM kullan diyorlar." (24.5.1999 tarihli Avukatlarla görüşme notundan, sayfa 398)

Abdullah Öcalan kendisinden gerilla kelimesini kullanmamasının istendiğini, BMM yerine TBMM kelimesinin kullanılmasını istendiğini avukatlarına böyle anlatıyor. Demek ki Soruşturma Komisyonu "şu cümleyi kullan" demiştir.

"(Soruşturma Komisyonu ile görüşmenin devam edip etmediği soruldu) Mahkeme süresince olmaz değil mi? Kural olarak duruşmalar süresinde uygun olmaz. Bir şey çıkarsa pratik sinyal verilirse sizce ne olur? Biraz acele etmeleri bundan değil mi? davanın uzun sürmesi aleyhimize, yıllarca uzatmak olmaz, politik açıdan doğrusu bu." (10. 6. 1999 tarihli Avukatlarla görüşme notundan, sayfa 404-405)

Avukatlar Abdullah Öcalan'a Soruşturma Komisyonu ile görüşmenin devam edip etmediğini soruyorlar. Abdullah Öcalan bu soruya kesin olarak hayır demiyor. Mahkeme süresince, kural olarak duruşmalar süresince olmaz değil mi? diyerek karşı soru soruyor. Abdullah Öcalan'ın bu tavrı Soruşturma Komisyonu ile görüşmenin olmadığı anlamına gelmiyor. Soruşturma Komisyonu'nun işi Abdullah Öcalan'ın ifadesini almakla bitmemiştir. Mahkeme öncesinde, mahkeme sırasında, mahkeme sonrasında Abdullah Öcalan'ın Soruşturma Komisyonu ile ilişkileri, görüşmeleri şu ya da bu biçimde sürmüştür.

"(Şu an görüşme olup olmadığı soruldu) Artık görüşmüyoruz. Başta bir kaç kez vardı. Dava süresince olmaması doğaldır. Belki dava sonunda olabilir." (14. 6. 1999 Avukatlarla görüşme notundan, sayfa 407)

Soruşturma Komisyonu ile görüşmenin olup olmadığı sorusuna Abdullah Öcalan dört gün sonra "Artık görüşmüyoruz" cevabını veriyor. Ama görüşmelerin yeniden "Belki dava sonunda olabilir"liğini vurguluyor.

İlginç olan Avukatların mahkemeyi uzatma yönündeki istemlerini Abdullah Öcalan'ın reddetmesidir. Abdullah Öcalan'ın devlet gibi acelesi vardır. Bu acele yanında devletten "pratik sinyal" beklemektedir. Beklenilen "pratik sinyal" şimdiye kadar gelmemiştir!!

"Davayı uzatmak aleyhimize olur." (17. 5. 1999 tarihli Avukatlarla görüşme notundan, sayfa 395)

"Davayı uzatma konusunda yapacağımızı yapalım ama fazla da zorlayamayız. Bir plan var, uygulanacak. Bence bundan ziyade işin özüne ilişkin ne olabilir? Devlet çok kararlı, kelime kelime inceliyorlar savunmam nedir? Durumum nedir? devlet çok daha yoğun duruyor. Tavrı derinlikli." (24. 5. 1999 tarihli Avukatlarla görüşme notundan, sayfa 397)

Abdullah Öcalan mahkemeyi uzatmaya istekli değildir. Avukatların istemlerine katılmıyor. Burada okuyucunun dikkatini "bir plan var, uygulanacak" cümlesine çekmek istiyoruz. Abdullah Öcalan'ın avukatları ile değişik görüşmelerinde dile getirdiği "konsept", "plan" gibi kelimelerin çağrıştırdığı bir şey var. Abdullah Öcalan'ın değişik makamlara verdiği ifadeler, mahkemedeki savunması, avukatları ile yaptığı görüşmelerde söyledikleri bütünlük içinde ele alındığında, alt alta dizildiğinde, "konsept, plan"ın ne olduğu görülecektir. Bu plan devletin dayattığı işbirliği planıdır. Bu plan uzlaşma planıdır. Bu plan gerillayı dağdan indirme planıdır. Bu plan PKK'yı KADEK'i TC ile bütünleştirme planıdır. Görünen, A. Öcalan kendisinden istenenleri yapmıştır, yerine getirmiştir. Ama devletten şimdiye kadar "pratik sinyal" gelmemiştir.

Soruşturma Komisyonu'na verdiği ifadede Öcalan, esasta devletin kendisinden istediği konularda bilgi vermiştir. Bunu da "sorunun çözümü için", "barış için" vb. örtülerle süslemeye çalışmıştır.

Bu ilk ifadesinden sonraki ifadelerinde nasıl tavır takındığını önümüzdeki dönemde ortaya koymaya çalışacağız.

Buraya kadar aktardığımız tavırlar, Abdullah Öcalan'ın takındığı tavrın, bildiklerini devlete aktarma, devlete önerilerde bulunma tavrı olduğunu açıkça göstermektedir. Öcalan kendi örgütü ve yoldaşları hakkındaki, PKK önderliğindeki ulusal hareketi destekleyen ülke, örgüt, kurum ve kuruluşlar, partiler, kişiler vd. hakkındaki bilgileri devlete vermektedir.

Bu tavır, hangi açıdan bakılırsa bakılsın, bırakın bir ulusal hareketin önderliğini yapmış birisine, insanlık onurunu korumayı bilen normal bir vatandaşa bile yakışmayan, kötü bir tavırdır.

Kuşkusuz biz Öcalan'dan İbrahim Kaypakkaya'nın işkencedeki tavrı gibi, yani komünistçe bir tavır takınmasını beklemiyorduk, beklemiyoruz. Ama, birlikte çalıştığı insanlar hakkında, örgütü hakkında, kendisini destekleyenler hakkında konuşmamak komünist olmadan da mümkündür. Çünkü düşmana bilgi vermemek için komünist olmak gerekmiyor. Bunun için devrimci olmak da gerekmiyor aslında. Kendi davasına sadık olan, karşısındakinin düşman olduğunu bilen her insanın takınması gereken tavır, doğal olarak bilgi vermemektir.

Öcalan'ın konuşmasının perde arkasında yatan gerçek, bir yanıyla şudur: Sömürgeci faşist Türk devletini düşman olarak görmemek!

Faşist Türk devletini düşman olarak görenler, bu devletin yıkılmasını, Kuzey Kürdistan'ın özgürlüğünü isteyenler, Öcalan'ın takındığı tavrın gerçekte ne anlama geldiği üzerine kafa yorma ve kararını doğrudan yana verme göreviyle karşı karşıyadır.

Haziran 2003 ✘

(*) Bu yazıda yaptığımız bütün alıntılar (sorgusu, Avukatlarla yaptığı görüşme notları, BK'ne yazdığı talimatlar) Komal Yayınevi tarafından yayınlanan "Bir Yanılsamanın Sonu" adlı kitaptan alınmıştır.

RUSYA'DA ULUSAL SORUNDA SOVYET İKTİDARININ SİYASETİ

Rusya'da üç yıl devrim ve içsavaş, Merkezi Rusya ile onun kenar bölgelerinin karşılıklı dayanışması olmaksızın, devrimin zaferinin imkansız olduğunu, Rusya'nın emperyalizmin pençesinden kurtulmasının imkansız olduğunu göstermiştir. Merkezi Rusya, dünya devriminin bu ocağı, hammadde, yakıt, yiyecek ürünleri ile dolup taşan kenar bölgelerin yardımı olmaksızın uzun süre dayanamaz. Rusya'nın kenar bölgeleri ise, daha gelişmiş bir durumda olan Merkezi Rusya'nın politik, askeri ve örgütsel yardımı olmaksızın, kaçınılmaz olarak emperyalist boyunduruk altına girmeye mahkumdur. Eğer daha gelişmiş proleter Batının, daha az gelişmiş, fakat hammadde ve yakıt bakımından zengin köylü Doğu'nun desteği olmaksızın dünya burjuvazisini yok edemeyeceği tezi doğruysa, daha gelişkin Merkezi Rusya'nın, daha az gelişmiş fakat gerekli kaynaklar bakımından zengin kenar bölgelerin yardımı olmaksızın devrim davasını sonuna kadar götüremeyeceği tezi de bir o kadar doğrudur.

Sovyet Hükümeti'nin varlığının ilk gününden beri Antant, en önemli kenar bölgeleri ondan koparark Merkezi Rusya'nın ekonomik kuşatılması planını gerçekleştirmeye uğraşırken, kuşkusuz bu durumu hesaba katmıştır. Sonraları, Rusya'nın ekonomik kuşatılması planı, Ukrayna, Azerbaycan ve Türkistan'da bugün çevirdiği dolaplar da dahil olmak üzere, 1918'den 1920'ye kadar Antant'ın Rusya'ya karşı girişimlerinin değişmez temeli olarak kalmıştır.

Rusya'nın merkezi ile kenar bölgeleri arasında kalıcı bir ittifakın güvence altına alınması bir o kadar daha büyük önem kazanmaktadır.

Rusya'nın merkezi ile çevresi arasında sıkı, kopmaz bir ittifakı güvence altına alacak belirli ilişkiler, belirli bağlar kurma zorunluluğu buradan geliyor.

Bu ilişkileri hangi türde olmalıdır, hangi biçime bürünmelidir?

Bir başka deyişle: Sovyet iktidarının, Rusya'da ulusal sorunda politikası nedir?

Kenar bölgelerin Rusya'dan ayrılması talebi, merkez ile kenar bölgelerin ilişkilerinin biçimi olarak, sadece, merkez ile kenar bölgelerin ittifakının söz konusu olduğu sorunun konuş biçimine ters düştüğü için değil, fakat her şeyden önce, merkezin olduğu kadar kenar bölgelerin halk yığınlarının da çıkarları ile temelden çatıştığı için de kabul edilemez. Kenar bölgelerin ayrılmasının, Batıdaki ve Doğudaki kurtuluş hareketlerini uyandıran Merkezi Rusya'nın devrimci iktıdarını sarsacağı bir

yana, kenar bölgelerin kendileri, ayrıldıktan sonra, uluslararası emperyalizmin boyunduruğu altına gireceklerdir. Bugünkü uluslararası koşullar altında, kenar bölgelerin ayrılması talebinin ne denli karşı-devrimci olduğunu anlamak için, Rusya'dan ayrıldıktan sonra, bağımsızlığın sadece görünümünü koruyan, gerçekte ise Antant'ın kayıtsız-koşulsuz uyduları durumuna gelen Gürcistan'a, Ermenistan'a, Polonya'ya ve Finlandiya'ya bir göz atmak; Alman sermayesi tarafından yağmalanan Ukrayna ile, Antant tarafından yağmalanan Azerbaycan'ın en yakın geçmişlerini anımsamak yeter. Proleter Rusya ile emperyalist Antant arasındaki ölümkalım mücadelesi koşullarında, kenar bölgeler için sadece iki yol vardır:

ya Rusya ile birlikte, ve o zaman —kenar bölgelerin emekçi yığınlarının emperyalist baskıdan kurtuluşu;

ya da Antant ile birlikte, ve o zaman —kaçınılmaz olarak emperyalist boyunduruk.

Üçüncü bir yol yoktur.

Sözümona bağımsız Gürcistan, Ermenistan, Polonya, Finlandiya vb.nin sözümona bağımsızlığı, bu —sözüm meclisten dışarı— devletlerin şu ya da bu emperyalist gruba tam bağımlılığını maskeleyen aldatıcı bir görünüşten başka birşey değildir.

Rusya'nın kenar bölgeleri, bu bölgelerde yaşayan uluslar ve kabileler, tüm öteki uluslar gibi, Rusya'dan ayrılma hakkına elbette sahiptir, ve eğer bu uluslardan herhangi birisi, 1917 Finlandiya örneğinde olduğu gibi Rusya'dan ayrılmayı çoğunlukla kararlaştırılırsa, Rusya muhtemelen sadece bu olguyu tespit etmek ve ayrılığı onaylamak zorunda olacaktır. Ne var ki burada söz konusu olan ulusların inkar edilemez hakları değil, merkezin olduğu kadar kenar bölgelerin halklarının da çıkarlarıdır; eğer kendisini yadsımak istemiyorsa ve ulusların emekçi kitlelerini belirli bir yönde etkilemek amacını güdüyorsa, Partimizin yürütmekle yükümlü olduğu ajitasyonun bu çıkarlar tarafından belirlenen karakteridir. Ve halk yığınlarının çıkarları, devrimin bugün içinde bulunduğu aşamada, kenar bölgelerin ayrılması talebinin, tamamen karşı-devrimci bir talep olduğunu göstermektedir.

Aynı şekilde, Merkezi Rusya ile kenar bölgeleri arasındaki ittifak biçimi olarak ulusal-kültürel özerklik de kabul edilemez. (Ulusal-kültürel özerkliğin anayurdu olan) Avusturya-Macaristan'ın son on yılki pratiği, çok uluslu bir devletin milliyetlerinin emekçi yığınları arasındaki ittifak biçimi olarak ulusal-kültürel özerkliğin kısa ömrünü ve hayatiyete sahip olmadığını göstermiştir. Ulusal-kültürel özerkliğin yaratıcıları olan, şimdi ise ince düşünülmüş ulusal programlarının yıkıntıları önünde duran Bauer ve Springer, buna canlı birer kanıttır. Son olarak, ulusal-kültürel özerkliğin Rusya'daki tellalı olan bir zamanların o ünlü "Bund"u, daha kısa süre önce, ulusal-kültürel özerkliğin faydasızlığını resmen kabul etmek zorunda kalarak şunları söylemiştir:

"Kapitalist düzen çerçevesi içinde yükseltilmiş olan ulusal-kültürel özerklik talebi, sosyalist devrim koşulları altında anlamını yitirir" (bkz. Bund'un XII. Konferansı, s. 21, 1920)

Merkez ile kenar bölgeler arasında amaca uygun tek ittifak biçimi olarak geriye, özel yaşam tarzları ve ulusal bileşimleri ile birbirinden ayrılan kenar bölgelerin **bölgesel** özerkliği kalır —Rusya'nın kenar bölgelerini, Merkezi Rusya'ya federatif bağlarla bağlayacak bir özerklik, yani Sovyet iktidarı tarafından, daha kuruluşunun ilk gününde ilan edilmiş bulunan ve

günümüzde kenar bölgelerde idari komünler ve özerk Sovyet Cumhuriyetleri biçiminde gerçekleştirilen sovyetik özerklik.

Sovyetik özerklik, donmuş ve hiç değişmez bir şey değildir; gelişmesinin çok çeşitli biçim ve aşamalarına izin verir. Dar, idari özerklikten (Volga Almanları, Çavuşlar, Karelyalılar), daha kapsamlı, siyasal özerkliğe geçer (Başkırlar, Volga Tatarları, Kırgızlar), kapsamlı, siyasal özerklikten onun daha da genişlemiş biçimine geçer (Ukrayna, Türkistan), son olarak, Ukrayna tipi özerklikten, özerkliğin en yüksek biçimi olan sözleşmeye dayalı ilişkilere geçer (Azerbaycan). Sovyetik özerkliğin bu esnekliği, onun başlıca üstünlüklerinden biridir, çünkü bu esneklik, kültürel ve ekonomik gelişmenin çeşitli aşamalarında bulunan Rusya'nın kenar bölgelerinin tüm çeşitliliğini kapsamayı mümkün kılar. Rusya'da ulusal sorunda Sovyet politikasının üç yılı, sovyetik özerkliği çeşitli biçimler altında gerçekleştiren Sovyet iktidarının doğru yolda olduğunu göstermiştir; çünkü sadece bu politika sayesindedir ki, Sovyet iktidarı kenar bölgelerin en gözden ırak köşelerine giden yolu açma, en geri ve ulusal bakımdan en farklı yığınları politik yaşama uyandırma, bu yığınları çok çeşitli bağlarla merkeze bağlama başarısını göstermiştir. Bu, dünyadaki hiçbir hükümetin, çözmek bir yana, sorun olarak bile ortaya getiremediği (getirmekten korktuğu!) bir görevdir. Rusya'nın sovyetik özerklik ilkelerine göre yeni idari bölünmesi henüz tamamlanmamıştır; Kuzey Kafkasyalılar, Kalmuklar, Çeremisler, Votyoklar, Buryatlar vb. sorunun çözülmesini bekliyorlar, ama gelecekte Rusya'nın idari haritası hangi görünümü alırsa alsın ve bu alandaki eksiklikler ne olursa olsun (gerçekten de eksiklikler vardır), Rusya'nın bölgesel özerklik ilkelerine göre yeni idari bölünmeyi gerçekleştirerek, kenar bölgelerin proleter merkez etrafında toplanması yolunda, devlet iktidarını kenar bölgelerin büyük halk yığınlarına yakınlaştırma yolunda ileriye doğru çok büyük adım attığını kabul etmek gerekir.

Ne var ki, sovyetik özerkliğin şu ya da bu biçiminin ilanı, gerekli kararname ve kararların yayınlanması, hatta özerk Cumhuriyetler için bölgesel Halk Komiserleri Konseyleri biçiminde kenar bölgelerde hükümetlerin kurulması, kenar bölgeler ile merkez arasındaki ittifakı pekiştirmek için yeterli olmaktan uzaktır. Bu ittifakı pekiştirmek için, her şeyden önce, Çarlığın vahşi politikasının mirası olan kenar bölgelerin yabancılaşma ve iç kapanıklığına, ataerkil düzene ve kültürsüzlüğe, merkeze duyulan güvensizliğe son vermek gerekir. Çarlık, yığınları bilgisizlik içinde ve boyunduruk altında tutmak için kasten ataerkil-feodal bir baskı uyguluyordu. Çarlık, yerleşik ulusal kitleleri daha kötü bölgelere itmek ve ulusal çatışmaları güçlendirmek için, kenar bölgelerin en iyi yerlerine sömürgeci unsurları kasten yerleştiriyordu. Çarlık kitleleri karanlıkta tutmak için yerel okulları, tiyatroları, eğitici kurumları engelliyor, evet bazen basitçe ortadan kaldırıyordu. Çarlık yerel nüfusun en seçkin unsurlarının her türlü girişimini boğuyordu. Sonunda çarlık, kenar bölgelerdeki halk yığınlarının tüm faaliyetini öldürdü. Çarlığın bu uygulamaları, yerli ulusal kitleler arasında, bazen Rus olan her şeye karşı düşmanca bir davranışa dönüşen çok derin bir güvensizlik doğurdu. Merkezi Rusya ile kenar bölgeler arasındaki ittifakı pekiştirmek için bu güvensizliği yok etmek, karşılıklı anlayış ve kardeşçe güven havası yaratmak zorunludur. Ama güvensizliği yok etmek için, her şeyden önce, kenar bölgelerdeki halk yığın-

larının ataerkil-feodal boyunduruk kalıntılarından kurtulmalarına yardım etmek; sömürgeci unsurların yararlandıkları her türlü ve her düzeydeki ayrıcalıkları sadece sözde değil, gerçekte de ortadan kaldırmak; halk yığınlarına, devrimin maddi ürünlerini tattırmak gerekmektedir.

Kısacası: Proleter Merkezi Rusya'nın sadece ve sadece kendilerinin çıkarlarını savunduğunu yığınlara kanıtlamak gerekir; ve bunu sadece, kitleler için bazen tamamen anlaşılmaz olan, sömürgecilere ve burjuva milliyetçilerine karşı baskı uygulayarak değil, her şeyden önce kararlı ve iyi düşünülmüş bir ekonomik politika ile gerçekleştirmek gerekir.

Liberaller tarafından yükseltilen genel okul yükümlülüğü talebini herkes bilir. Kenar bölgelerin komünistleri, liberallerden daha sağda olamazlar; eğer halkın bilgisizliğini gidermek ve Merkezi Rusya ile kenar bölgeleri manevi bakımdan birbirine yaklaştırmak istiyorlarsa, oralarda genel okul yükümlülüğünü uygulamalıdırlar. Bunun için ise yerli ulusal okul, ulusal tiyatro, ulusal halk eğitim kurumlarını geliştirmek ve kenar bölgelerdeki halk yığınlarının kültür seviyesini yükseltmek zorunludur, çünkü kanıtlamaya gerek yok ki, kültürsüzlük ve bilgisizlik, Sovyet iktidarının en tehlikeli düşmanıdır. Bu yöndeki çalışmamızın genelde ne derecede başarıyla ilerlediğini bilmiyoruz, fakat bize bildirildiğine göre, en önemli kenar bölgelerden birinde, Bölge Eğitim Halk Komiserliği, kredilerinin toplam sadece % 10'unu yerel okullar için harcamaktadır. Eğer bu doğruysa, bu alanda "eski rejim"i ne yazık ki pek geride bırakmadığımızı kabul etmek gerekir.

Sovyet iktidarı, halktan kopuk bir iktidar olarak görülemez —aksine o, Rus halk yığınları içinden çıkmış, onlarla içli dışlı ve onlara yakın kendi türündeki biricik iktidardır. Sovyet iktidarının tehlikeli anlarda gösterdiği o muazzam güç ve esneklik de bununla açıklanır.

Sovyet iktidarının, aynı şekilde kenar bölgelerle de içli dışlı olması ve onlara yakınlaşması zorunludur. Ne var ki onlarla içli dışlı olabilmek için, Sovyet iktidarı bu yığınlarca anlaşılır olmalıdır. Bu nedenle, kenar bölgelerdeki tüm Sovyet organlarının, mahkemelerin, yönetimin, ekonomi organlarının, dolaysız iktidar organlarının (Parti organları da dahil) mümkün olduğunca yerel halkın yaşam tarzını, törelerini, alışkanlıklarını, dilini bilen yerlilerden oluşması; yerli halk yığınlarının tüm seçkin unsurlarının bu kurumlara çekilmesi; yerli emekçi yığınlarının, askeri formasyonlar alanı da dahil olmak üzere tüm alanlarda ülke yönetimine katılmaları; kitlelerin, Sovyet iktidarı ve organlarının, kendi öz çabalarının eseri, umutlarının ete-kemiğe bürünmesi olduğunu görmeleri için zorunludur. Ancak bu yolla, yığınlar ile devlet iktidarı arasında yıkılmaz bir manevi bağ kurulabilir; ancak bu yolla, kenar bölgelerin emekçi yığınları için, Sovyet iktidarı anlaşılır olabilir ve onlara yakınlaştırılabilir.

Bazı yoldaşlar, Rusya'nın özerk cumhuriyetlerini ve genelde sovyetik özerkliği, bazı koşullar altında izin verilmesi zorunlu olan, fakat yine de zamanla ortadan kaldırılması için savaşılması gereken, zorunlu olsa da, geçici bir kötülük olarak görüyorlar. Kanıtlamaya gerek yok ki, bu görüş temelden yanlıştır ve her halükârda Sovyet iktidarının ulusal sorundaki politikası ile hiçbir ortak yanı yoktur. Sovyetik özerklik, soyut, yapmacık birşey ve hele hele boş bir beyanname vaadi olarak görülemez. Sovyetik özerklik, kenar bölgelerin Merkezi Rusya ile birliğinin en gerçek, en somut biçimidir. Halk yığınlarının kültü-

rel ve maddi gelişimini amaçlayan Ukrayna, Azerbaycan, Türkistan, Kırgızistan, Başkıristan, Tataristan ve öteki kenar bölgelerin kendi ulusal dillerindeki okullardan, özellikle yerli nüfustan oluşan mahkemeler, yönetim aygıtları, iktidar organları olmadan edemeyeceklerini kimse yadsıyamaz. Dahası, bu bölgelerin gerçekten sovyetleştirilmesi, Merkezi Rusya'ya sıkıca bağlı ve onunla birlikte tek bir devlet oluşturan Sovyet ülkelerine dönüştürülmesi, yerli okullar kapsamlı bir şekilde örgütlenmeksizin, halkın yaşam tarzını ve dilini bilen unsurlardan oluşan mahkemeler, yönetim aygıtları, iktidar organları kurulmaksızın **düşünülemez**. Ne var ki, okulların, mahkemelerin, yönetimin, iktidar organlarının ana dilde faaliyet göstermesi, sovyetik özerkliği gerçekleştirmenin ta kendisidir, çünkü sovyetik özerklik, Ukraynalı, Türkistanlı Kırgız vb. biçimlere bürünen tüm bu kurumlar toplamından başka birşey değildir.

Tüm bunlardan sonra, sovyetik özerkliğin kısa ömründen, ona karşı mücadele etme zorunluluğundan vb. ciddi olarak nasıl söz edilebilir?

İkisinden biri:

Ya Ukrayna, Azerbaycan, Kırgız, Özbek, Başkır vb. dilleri gerçekten bir gerçekliktir, ve bu bölgelerde, yerli nüfustan, ulusal dilde faaliyet gösteren okul, mahkeme, yönetim aygıtı, iktidar organları oluşturmak kesinlikle zorunludur, ve o zaman sovyetik özerkliğin bu bölgelerde eksiksiz, hiçbir çekincesiz gerçekleştirilmesi gerekir;

ya da Ukrayna, Azerbaycan, vb. dilleri bir hüsnükuruntudur, dolayısıyla anadildeki okullara ve öteki kurumlara ihtiyaç yoktur, ve o zaman da sovyetik özerklik, işe yaramaz pılıpırtı olarak bir kenara atılmalıdır.

Üçüncü bir yol aramak, ya bilgisizliğin ya da acınası bir düşünce yoksulluğunun sonucudur.

Sovyetik özerkliğin gerçekleştirilmesi yolunda karşılaştığımız ciddi engellerden biri, kenar bölgelerin yerli aydın güçlerden, Sovyet ve Parti çalışmasının istisnasız bütün alanlarında eğitmenlerden yoksun oluşudur. Bu eksiklik, kenar bölgelerde kaçınılmaz olarak gerek eğitim çalışmasını, gerekse devrimci inşa çalışmasını köstekleyecektir. Tam da bu nedenden ötürü, halk yığınlarına yararlı olmak istemlerine rağmen, belki de komünist olmadıklarından dolayı bir güvensizlik atmosferi içinde bulunduklarına inanan ve başlarına gelecek baskılardan korktukları için bu yararlılığı gösteremeyen, zaten sayıca çok az olan bu yerel aydın gruplarını kendimizden uzaklaştırmak, akılsızca ve davamıza zararlı bir davranış olacaktır. Tedricen sovyetleştirilmeleri amacıyla bunları Sovyet çalışmasına katma, sanayide, tarımda, beslenme sektöründe vb. çeşitli fonksiyonlara çekme politikası başarıyla uygulanabilir. Çünkü bu aydın gruplarının, örneğin karşı-devrimci zihniyetlerine rağmen çalışmalara çekilen ve sonra en önemli görevlerde sovyetleştirilen karşı-devrimci askeri uzmanlardan daha az güvenilir oldukları söylenemez.

Fakat ulusal aydın gruplarından yararlanılması, bu bölgelerdeki eğitmen ihtiyacını karşılamaktan uzaktır. Aynı zamanda, bölge insanlarından oluşan eğitmen kadrosu yetiştirmek için, kenar bölgelerde tüm yönetim kolları için kapsamlı bir kurs ve okul ağı kurulmalıdır. Çünkü bu tür kadrolar olmaksızın, ulusal dilde faaliyet gösteren okul, mahkeme, yönetim aygıtı ve öteki kurumların örgütlenmesinin son derece zorlaşacağı açıktır.

Sovyetik özerkliğin gerçekleştirilmesi

yolunda daha az ciddi olmayan bir engel de, bazı yoldaşların, kenar bölgelerin sovyetleştirilmesi konusunda gösterdikleri, bazen kaba densizliğe varan aşırı aceleciliktir. Eğer bu yoldaşlar, Merkezi Rusya'nın tam bir tarihsel dönem gerisinde olan, ortaçağ yaşam biçimlerinin henüz tamamen tasfiye edilmemiş olduğu bu bölgelerde "saf komünizm"in uygulanması amacıyla "kahramanca uğraşlar" vermeyi kararlaştırmışlarsa, o zaman böyle bir dört nala gidişten, böyle bir "komünizm"den hiçbir hayır gelmeyeceği kesinlikle söylenebilir. Bu yoldaşlara, programımızın şu bilinen maddesini anımsatmak isteriz:

"RKP, ortaçağdan burjuva demokrasisine, ya da burjuva demokrasisinden sovyet veya proleter demokrasisine giden yolda, belli bir ulusun bulunduğu tarihsel gelişme aşamasını göz önünde tutarak, olaylara tarihsel-sınıfsal açıdan bakar."

Ve devamla:

"Bir zamanlar başka ulusları ezmiş bulunan ulusların proletaryası, ezilmiş ya da tüm haklarından yararlanamayan ulusların emekçi yığınları arasındaki ulusal duyguların kalıntıları karşısında özel bir dikkat ve ihtiyat göstermek zorundadır." (bkz. "RKP Programı")

Bu demektir ki, eğer örneğin Azerbaycan'da doğrudan hane bölünmesi yolu, oturduğu evi, aile ocağını dokunulmaz, kutsal bir yer olarak gören Azeri yığınlarını bizden uzaklaştırıyorsa, o zaman aynı hedefe ulaşmak için, doğrudan hane bölünmesi yolu yerine dolaylı, dolambaçlı bir başka yol geçirmemiz gerektiği açıktır. Ya da örneğin dinsel önyargıların güçlü etkisi altında bulunan Dağıstanlı yığınlar "şeriat gereğince" komünistleri takip ediyorlarsa, bu ülkede dinsel önyargılara karşı dolaysız mücadele yolu yerine daha ihtiyatlı, dolaylı yollar geçirilmesi gerektiği açıktır vs. vb.

Kısacası: Geri halk yığınlarının "derhal komünistleştirilmesi"ni amaçlayan dörtnala gidişi bırakıp, basiretli ve iyi düşünülmüş bir politikaya, bu yığınları tedricen sovyetik gelişmenin ortak yoluna sokma politikasına geçmek zorunludur.

Sovyetik özerkliğin gerçekleştirilmesinin pratik koşulları genelde bunlardır, bu koşulların uygulanması, Rusya'nın merkezi ile kenar bölgeler arasındaki manevi yakınlaşmanın ve kalıcı devrimci ittifakın güvencesidir.

Sovyet Rusya, dünyada bugüne kadar benzeri olmayan bir denemeye, bir dizi ulus ve kabileyi bir tek proleter devlet çerçevesi içinde, karşılıklı güven ve özgürce, kardeşçe varılmış bir anlaşma temelinde örgütleme denemesine girişmiş bulunuyor. Üç yıl devrim, bu denemenin tüm başarı şansına sahip olduğunu göstermiştir. Ne var ki bu deneme ancak, ülkede ulusal sorundaki pratik politikamız, ilan edilen çeşitli biçim ve safhaları ile sovyetik özerkliğin gereklerinden sapmadığı, ülkede attığımız her pratik adımın kenar bölgelerdeki halk yığınlarının kendi yaşam tarzlarına ve ulusal yapılarına uygun bir biçimde, manevi ve maddi olarak yüksek proleter kültüre katılmalarına katkıda bulunduğu zaman tam anlamıyla başarılı olur.

Antant'ın her türlü oyununu boşa çıkaracak olan Merkezi Rusya ile kenar bölgeler arasındaki devrimci ittifakın gelişmesinin güvencesi işte burada yatmaktadır.

"Pravda" No. 226
10 Ekim 1920
İmza: J. Stalin

(Stalin, Eserler, Cilt 4, sayfa 313-322, İnter Yayınları) ✘

*Aşağıda, geçen sayımızda yayınladığımız "Şeyh Said İsyanı-1925" başlıklı yazı hakkında bir okurumuzun yazısını yayınlıyor, yazının okurumuzu bağladığını açıklıyor, okurlarımızdan tartışmalara katılmasını bir kez daha talep ediyoruz. — **stêrka bolşewîk***

"Şeyh Said İsyanı-1925" yazısına bazı eleştirel notlar...

Kuzey Kürdistan ve Türkiye'de Kürdistanla ilgili geçmiş olaylar bağlamında yapılan araştırmalar bilimsel olarak incelendiğinde, bunların önemli bir bölümünün yüzeysel, değişik yazarlardan eleştirisiz, olduğu gibi alınıp kullanılan düşüncelerin "olgu" imiş gibi gösterilip bu düşünceler temelinde de sonuçlar çıkarılmaya çalışılan araştırmalar olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Böylesi tavırlar özellikle de 1980'li yılların sonlarından itibaren, PKK önderliğindeki ulusal hareketin gelişmesine de paralel olarak yoğunlaştı. Kürt ulusal meselesi hakkında tavır takınan birçok "araştırma" yayınlandı, mantar gibi çoğalan "yazarlar" tanımaya başladık...

Kuşkusuz çok tavır takınılması Kürt ulusal meselesini gündemde tutma, yoğunlaşma, tartıştırma vb. bağlamda olumlu bir rol oynamıştır. Ama konumuz bağlamında, yani araştırmanın bilimsel temelde yapılması bağlamında sorun ele alındığında görülen şudur: Araştırma diye ortaya konan yazılar; başvurulan kaynak ve belgelerin çerçevesini aşmama, yazılanların özetlenmesi veya derlenmesi –hatta yer yer bu derlenen tavırların yazarın kendisine ait imiş gibi aktarıldığı– yaklaşımı belirleyici rol oynamaktadır. Bu "araştırmalara" objektif bakıldığında göze çarpan temel şey şudur: Soruna burjuva bakış açısıyla yaklaşıldığı; olgulara bütünlüklü değil kendi amaçlarına yaradığı noktada yaklaşıldığı, kendine yaramayan yanların atlandığı; bunun yerine bilimsel temeli olmayan söylentilere, rivayetlere yer verildiğidir.

Kuşkusuz şöyle ya da böyle, takınılan tavırlar içinde olgular, yer yer doğru değerlendirmeler de bulunuyor. Ama ne yazık ki belirleyici olan bu değildir. Bilimsellikten uzak, tarih çarpıtıcılığı belirleyici rol oynar.

Bu bağlamda, araştırma, inceleme yazılarını ele alan, değerlendiren yoldaşlar bu olguları bilinçte tutmalıdır.

Bu yazı, Şeyh Said İsyanı hakkında özel bir tavır takınmayı hedeflemiyor. Araştırma yapacaklara, –araştırma yaparken–

eleştirel bir bakış açısını geliştirmeye hizmet ederse, yazı amacına ulaşmış olacaktır.

Bu temelde soruna yaklaştığımızda, "Şeyh Said İsyanı-1925" başlıklı yazı, tartışmayı başlatmaya hizmet etmesi bakımından olumludur. Fakat cevap verilmesi gereken esas soruya, ya da sorulara çözüm getirme bağlamında varolan düşüncelerin ötesine geçememektedir.

Bu tartışmada öncelikle dikkat çekilmesi gereken mesele şudur: Kürt isyanları ve bunlara karşı tavır bağlamında siyasi yaklaşımda Kuzey Kürdistan-Türkiye'de buzu kıran, TKP ve Komintern'e marksist-leninist temelde doğru eleştiri getiren İbrahim Kaypakkaya yoldaş olmuştur. İbrahim yoldaşın marksist-leninist mirasını devralıp geliştiren biz Bolşeviklerin tavrı, bakış açısı da bellidir. Özellikle merkezi birleşik partimiz BP (KK-T)'nin 6. Kongresi'nde kararlaştırılan "Kürt milli meselesinde Komünist Enternasyonal'in ve TKP'nin tavırları hakkında tezler..."de Kürt isyanlarına yaklaşım ortaya konmuştur. (bkz. Bolşevik Partizan sayı 111, sayfa 26-27)

Sözkonusu tezler komünistlerin tavrının nasıl olması gerektiğine yöneliktir. Somut şu ya da bu isyanı değerlendiren tavır değildir. Ama buna rağmen komünist bakış açısının nasıl olması gerektiği ortaya konmuştur. İsyanlar bağlamındaki görev, somut isyanların (özellikle de Koçgiri, Şeyh Said, Zilan, Ağrı, Dersim isyanlarının) değerlendirilmesidir.

Somutta Şeyh Said İsyanı bağlamında ise, yazıda İbrahim yoldaşın ve biz bolşeviklerin yaklaşımı yoktur. Ki bu tavır, Şeyh Said isyanına yaklaşımda komünist tavır ile milliyetçi-şoven tavırlarla araya kesin çizgi çeken yaklaşımdır. Bu noktalara dikkat çektikten sonra yazının kendisine gelebiliriz.

***

"Şeyh Said İsyanı-1925" başlıklı yazının giriş bölümünde şu söyleniyor:

"Kuzey Kürdistan tarihinde çok önemli bir yere sahip olan Şeyh Said ayaklanması hakkında ***oldukça geniş araştırmalar günümüzde mevcuttur."*** *(sayı 22, sayfa 53)*

Şeyh Said isyanı hakkında "oldukça geniş araştırmalar günümüzde mevcuttur" denmektedir ama yazıda adı geçen ve dayanılan kitap, yazı sayısı sınırlıdır. Eğer gerçekten "geniş araştırmalar" mevcut ise o zaman niye bu "geniş araştırmalara" başvurulmuyor? Ya da en azından sözkonusu "araştırmaların" hangileri olduğu aktarılmıyor?

Bu aktarılmadığı için de "geniş araştırma"dan ne kastedildiği konusunda ancak varsayım temelinde yorum yapılabilir. Ya gerçekten "geniş araştırma" konusunda farklı yaklaşım vardır, ya da "geniş" araştırma yerine söylenmek istenen bu konuda çok şeyin yazıldığıdır. İkinci nokta sözkonusu ise pek sorun yok. Ama gerçekten "geniş araştırmalar" olduğu savunuluyorsa, o zaman araştırmaların neler ve nasıl araştırmalar olduğu ortaya konmalıdır.

Ayrıca vurgulanması gereken esas şey araştırmaların bilimselliği ve kalitesidir. Geniş ama yüzeysel "araştırmalar" bizim tartışmalara cevap verme durumunda değildir. Bize gerekli olan konuyu derinlemesine inceleyen araştırmalardır. Araştırmanın genişliği ile derinliği arasındaki farkın üzeri örtülmemelidir.

Devamında şunlar söyleniyor:

"Bu araştırmaların bir kısmı yabancı tarihçi ve araştırmacılar tarafından yapılmıştır. ***Bu araştırmaların büyük bir kısmının kısa bir tarih öncesine kadar Kuzey Kürdistan-Türkiye'de (KK-T) yayın-***

lanması mümkün olmamıştır. Bunun nedeni faşist Türk devletinin Kürt ulusu ve diğer ulus ve milliyetlere karşı uygulamış olduğu inkâr politikasıdır. *Bu politika nedeniyle Kürt ulusunun tarihi hakkındaki araştırmaların yayınlanması engellenmiştir.* ***Kürtler hakkındaki ilk araştırmaların yabancı bilimadamlarınca yapılmış olması ve bir çok noktada başvurulan kaynak olmasının en önemli nedenlerinden birisi budur.***

Aksi bir düşünce Kürtlerin kendi tarihleriyle ilgilenmedikleri sonucunu çıkarır ki KK-T'deki siyasi çalışmalar bağlamında gerçeği yansıtmaz. *Yapılan çalışmaların ve araştırmaların büyük bir çoğunluğunu illegal alandaki yayınlar oluşturdu ve oluşturuyor." (abç) (aynı yerden)*

Burada ilk önce doğru olarak Türk devletinin inkar politikası ve baskısı teşhir edilmektedir. Ama hemen ardından yanlış bir sebep sonuç ilişkisine varılmaktadır.

Türk devletinin Kürtler hakkında yapılan araştırmaların yayınlanmasını engellemesi, Kürtler hakkında yapılan ilk araştırmaların yabancı bilimadamlarınca yapılmış olmasının "en önemli nedenlerinden birisi" olarak gösteriliyor. Bu tavır, ilk anda doğru gibi görünse de yanlıştır.

Üstelik yazıda yapılan çalışmaların ve araştırmaların büyük çoğunluğunun illegal alandaki yayınlar oluşturduğu tespit ediliyor. Bu durumda Türk devletinin engellediği esas olarak legal alan olmaktadır. Peki ama illegal yayınlanan bu çalışma-araştırmalar "yabancı bilimadamlarınca" yapılan araştırmalardan önce mi sonra mı yapılmış?

Neden, "yabancı bilimadamlarının" ilk tavır takınanlar olmasının en önemli nedeni Türk devletinin baskıları olsun ki? Bunların yazıları, araştırmaları Türkiye'de ayrı bir uygulamaya mı tabi tutuluyor? Hayır.

O zaman bağlantı böyle basit değildir. Bunun aksi düşüncesi de otomatikman "Kürtlerin kendi tarihleriyle ilgilenmedikleri sonucu" olmaz. Bu bir.

İkincisi, böylesi bir düşüncenin "KK-T'de siyasi çalışmalar bağlamında gerçeği yansıtma"yacağı da bu genellikle yanlıştır. Çünkü bugüne bakarak geçmişte yaşananlar değerlendirilemez. Dersim isyanı sonrasından 1970-80'li yıllara kadarki dönemde yaşananlarla sonrası dönemde yaşananlar bir ve aynı değildir. Bu da araştırmalarda, zaman, mekan vb. sorunların somut ele alınmasını gerektirir. Hangi dönem sözkonusu ise o söylenmelidir.

Kürtler hakkında ilk araştırma yapanların "yabancı bilimadamları" olduğu tezini doğru bir tez olarak kabul edersek, o zaman da sözkonusu ilk araştırmaların TC'nin varlığından önce yapıldığı, bunun en önemli nedenlerinden birinin de TC'nin baskı politikası olmadığı tespit edilmelidir. Örneğin Rus, İngiliz ya da başka milletten araştırmacıların 1800'lü yılların sonlarında, 1900'lü yılların başlarındaki araştırmalarının TC ile bağıntısı ne olabilir? Kısacası sebep-sonuç ilişkisi bu kadar basitleştirilmemelidir.

Girişe devam:

"Kürtler hakkında yapılan araştırmaların en büyük zorluğunu tarih bilimi hakkındaki genel kanı oluşturmuyor. ***En büyük etkenlerden biri de bilgi ve belgelerin çoğunun faşist TC'nin arşivlerinde ve denetiminde olmasıdır. Elinde bilgi ve belge bulunduran emperyalist ülkelerin gerek TC ile olan ilişkileri gerekse de bölgedeki çıkarları, bu bilgi ve belgelere ulaşmada, kullanılmasında zorluk çıkardığı, yanlılığı konusunda şüpheye yer bırakmadığı okuyucunun bi-***

lincinde olmalıdır." *(abç) (aynı yerden)*

Burada TC ile birlikte emperyalist ülkeler teşhir edilmeye, varolan bir soruna dikkat çekilmeye çalışılıyor. Genelde ele alındığında belki sorun da olmaz. Ama somut tartışmada hangi emperyalist ülkenin, hangi nedenle belge gizlediği, sözkonusu belgelere ulaşmada zorluk çıkardığı somut verileriyle ortaya konmak zorundadır. Aksi halde genel laf edilir ve yanlış bilinç taşınır. Faşist Türk devletinin yaptırımlarıyla burjuva demokrasisinin varolduğu ve sözkonusu arşivlere ulaşma bağlamında özel zorlukların olmadığı ülkelerdeki yaptırımlar arasındaki farklar yokmuş gibi bir bilinç verilir.

Yazı içinde bahsedilen İngiliz belgeleri, bu tezin pek sağlam olmadığının işaretidir. Genel burjuva demokrasisinin uygulanmasından da bağımsız olarak bakıldığında neden emperyalist bir ülke, devlet, örneğin kendi çıkarına olan, olacak belgeleri gizlesin, ulaşmada zorluk çıkarsın? Neden TC'yi kendi çıkarları için teşhir etmesin? Bu ve benzeri sorulara bu yaklaşım cevap verme durumunda olamaz. Çünkü somutu değerlendirmekten çok genel laf ediliyor.

Arşiv ve belgeler bağlamında şu ayrım da yapılmalıdır: Emperyalist devletlerin gizli pazarlıklarının belgelerine ulaşmak ile –bunlar genelde belli tarihlerden sonra yayınlanıyor– sözkonusu dönemde yayınlanmış kitap, gazete, dergilere ulaşmak. Bu ikincisine ulaşmak için özel bir engel yoktur. Yeter ki, araştırmacı neyi, nereden aradığını bilsin. ("İngiliz belgelerinde Kürdistan 1918-1958" Ahmet Mesut; "Fransız belgeleriyle Sevr-Lozan-Musul üçgeninde Kürdistan" Hasan Yıldız; ve başka bazı kitaplar, doğrudan emperyalist ülkelerin, devletlerin arşivlerinden alınmıştır.)

Belgelerin çoğunun TC'nin arşivlerinde ve denetiminde olduğu tespiti ise tek yanlı ve yanlış bilgilendirmeye yol açan bir tespittir. Belgelerin çoğunun TC'nin arşivlerinde olduğunu söylemek, savunmak bir varsayımdır. Bu varsayım sonucu savunulan düşünce –bu düşünce özellikle Ermeni soykırımı tartışmalarında öne çıkmaktadır– arşivlerdeki belgelerin gizlendiği, belgelere ulaşmaya izin verilmediği düşüncesidir. Bu düşünce, arşivler açıldığında gerekli belgelerin ortaya çıkacağından yola çıkıyor. Oysa yapılması gereken şey, –TC'nin kafatasçı çapulculuğu da bilindiğinde– onbinlerce, yüzbinlerce ton belgenin imha edildiği, kağıt fabrikasının mahzenlerine aktarıldığı; TC'nin işine yaramayan belgelerin çoktan yokedildiğinin bilince çıkarılmasıdır. Arşivlerin başına gelen bu yok etme işi, günlük basına yansıyan ve belgelenen bir edimdir.

Giriş bölümünün sonuna doğru şu tespit yapılmaktadır:

"Bu girişle yanlış bir anlaşılmayı ortadan kaldırmak gerekiyor. ***Bu yazının hazırlanması bir tarihçinin konuya yaklaşımıyla değil, yapılan araştırmalar sonucunda ortaya konan sonuçların bizim açımızda hangi noktaya tekabül ettiğini ortaya koymaktır. Diğer yan tamamen tarihçilerin işidir. Bu yazı bir tarihçinin bakış açısıyla değil Kürdistan Bolşeviklerinin konuya ilişkin bakış açısını ortaya koymak ve bu yöndeki çalışmaya bir zemin sunmaktır.*** *Yazı her durumda bir son nokta yazısı değildir. Tartışmaya ve geliştirilmeye açıktır." (abç) (aynı yerden)*

Burada bir tarihçinin bakış açısı ile Kürdistan Bolşeviklerinin bakış açısı karşı karşıya konmaktadır. Kuşkusuz bir tarihçinin yaptığı işle, yazıda hedeflenen iş bir

ve aynı değildir. Ama eğer yazının giriş bölümünde tarih biliminin taraflı olduğu kabul ediliyorsa, o zaman şu ya da bu tarihçinin bakış açısının da taraflı olacağı kabul edilmek zorundadır. Sorun, sözkonusu tarihçinin bakış açısının hangi sınıfın bakış açısı olduğu sorunudur. Eğer sözkonusu tarihçinin bakış açısı diyalektik ve tarihi materyalist bakış açısı ise, o zaman kendimizi o tarihçiden ayırmanın temeli yoktur. Bir bolşevik tarihçinin yaptığı iş olarak da soruna yaklaşılabilir. Bu bağlamda aradaki fark "bir tarihçinin bakış açısı" ile "Kürdistanlı Bolşeviklerin bakış açısı" biçiminde karşı karşıya konmamalıdır. İlle de aradaki farklılık belirtilmek isteniyorsa, o zaman yapılan iş'teki farklılık vurgulanmalıdır.

Geçen dönem olaylarının araştırılmasında dikkat edilmesi gereken bir yan da dilin kullanımıdır. Örneğin okura, yazıyı ya da kitabı yazanı olayın veya gelişmelerin "canlı şahidi" imiş gibi göstermekten kaçınmak gerekir. Bunun için de anlatımı mümkün olduğunca şöyle yapmamak gerekiyor:

*"Hasananlı Halit kendisine gönderilen davete **cevap vermedi**. Ancak Şeyh Said yaşlılığını gerekçe göstererek bulunduğu alandaki mahkemece **ifade vermeyi önerdi.**" (abç) (sayfa 54)*

Buna benzer anlatım yazıda çoktur tabii ki. Ama bu genelde dayanılan kitaplardaki anlatımdır da.

Şeyh Said isyanı bölümünde gelişmeler anlatılmaya çalışılırken şu da tespit edilmektedir:

*"Buraya kadar olan anlatımla ilgili olarak esasında bir tartışma sözkonusu değildir. Hemen hemen bütün araştırmacılar isyanın başlamasını bu şekilde vermektedirler. İsyanın hazırlıklarının yetersiz olduğu ve istenilmeyen bir anda başlamasının yenilginin de en büyük nedenlerinden biri olduğu konusunda görüş birliği hakimdir. **Şeyh Said isyanının yenilgi nedenlerinin derinlemesine araştırılması bu isyanın niteliği üzerine yapılan tartışmaların gölgesinde kalmıştır.**" (abç) (sayfa 55)*

İsyanın yenilgi nedenleri üzerine derinlemesine tartışma, isyanın niteliği üzerine tartışmaların gölgesinde kaldığı tespiti doğru ise, o zaman yazının esas görevlerinden biri de ortaya çıkıyor demektir. Ama bu tespite uygun davranılmamakta, yenilginin nedenleri üzerine özel olarak durulmamaktadır.

İsyanın gelişmesi, ya da çıkması bağlamında hakim olduğu söylenen fikir birliği, özellikle de isyanın istenmeyen bir zamanda çıkması tespitleri, aslında isyanın değerlendirilmesi bağlamında önemli bir tezin, en azında araştırılması için soru olarak ortaya atılmasına hizmet etmelidir. Örneğin, "isyan, isyanı hazırlayanların iradesi dışında patlamış, isyanı hazırlayanlar isyana önderlik edememiş ve Şeyh Said isyana, isyan çıktıktan sonra önderlik etmiştir" biçimindeki bir düşünce, araştırılması gereken düşüncelerden biridir.

Şeyh Said isyanının nasıl başladığı ve geliştiği değişik aktarımlarla anlatıldıktan sonra, bölümün sonuna doğru şu tespit yapılmaktadır:

*"**Bu yazıda asıl amaç Şeyh Said isyanı konusunda en tartışmalı olan nokta üzerinde durmaktır.** Şeyh Said isyanının en tartışmalı, yani, **bu isyanın gerici bir ayaklanma mı yoksa ulusal bir hareket mi olduğu** noktasında yürütülmektedir." (abç) (sayfa 57-58)*

Yazının asıl amacı "en tartışmalı nokta" üzerinde durmaksa, o zaman yazının önemli bölümünü oluşturan ve bu isyan

hakkında tavır takınanların çoğunluğunun üzerinde hemfikir olduğu tavırları aktarmak, okuyucuya yeni bir fikir vermediği için gereksizdir. Kuşkusuz bu değerlendirmede farklılık olabilir. **Ama esas önemli olan sorun, isyanın "gerici bir ayaklanma mı yoksa ulusal bir hareket mi olduğu" biçiminde sorunun ortaya konması, sorunun böyle sorulmasıdır.** Eğer asıl amaç bu soruya cevap vermekse, o zaman kendi başına ele alındığında doğru şeyler de söylense, somutun doğru değerlendirilmesi en başında dıştalanmıştır. Çünkü soru yanlış sorulmuştur. Bu soru temelinde yapılacak bir araştırma, araştıranı çıkmaz sokağa sokar.

Şeyh Said isyanı hem ulusal bir hareket, hem de gerici bir ayaklanma olamaz mı? Ulusal olduğu için gerici, gerici olduğu için ulusal olamaz mı? Olabilir!

Böyle olabileceği için de yazıyı yazan yoldaş en azından "dini motifler"in varlığını kabul etmekte, *"dinci öğeler taşısa da milli unsurlar da isyanda belirleyici rol oynamıştır. İstenen 'şeriat' olsa da bu Kürtlerin devleti olarak istenmiştir"* diyerek durumu kurtarmaya çalışmaktadır. Ama kendi kendisiyle de çelişkiye düşmektedir. Bir yandan sadece "dini motifler", "dinci öğeler" tespitleri yapılıyor, diğer yandan da ama, istenen şeriat olsa da Kürtlerin devleti olarak istendiğini tespit ediyor. Eğer şeriat Kürt devleti olarak isteniyorsa, o zaman bu hareket hem ulusal hem de şeriatçı olmaz mı? Yoldaş bu soruya cevap vermekten kaçınıyor, çünkü soruyu başta yanlış soruyor. Oysa araştırdığı –yazısında ortaya çıkan–, Aziz Aşan'ın "Şeyh Sait Ayaklanması" kitabındaki değerlendirme şöyledir:

"İsyanın milli yönünü inkar eden düşünceler ne kadar tek yanlı ve hatalıysa, isyanda dinin yalnızca 'kisve' olarak kullanıldığını öne sürmek de o kadar tek yanlı ve hatalıdır." (agk, sayfa 109)

Kuzey Kürdistan'daki toplumsal yapı gözönüne alındığında, Şeyh Said'in ve onunla birlikte hareket edenlerin önemli bir bölümünün şeyh veya şeyh kökenli olması vb. durumlar gözönüne alındığında Aziz Aşan'ın yaptığı tespit –ki başkalarının da yer yer yaptığı bir tespittir–, doğruya daha yakın görünmektedir.

Soru böyle sorulduktan sonra isyanın niteliğini inceleme bağlamında şu tespit yapılmaktadır:

"Kısacası bu isyanın niteliğini incelerken üç ana iddianın incelenmesi belirleyicidir:

1. İsyan İngilizler tarafından Musul-Kerkük sorunu nedeniyle çıkarılmıştır.

2. İsyan bir 'irtica' hareketidir.

3. İsyan bölgede çıkarları zedelenen 'toprak ağaları' tarafından çıkarılmıştır.

Bu iddiaların tamamı devlet tarafından öne sürülmüştür." (sayfa 58)

Araştırılması gereken bu noktalara tek tek geçmeden önce şu tespit de yapılmaktadır:

"Bu konuda devletin tezini doğrular nitelikte inceleme yapan ve bu incelemesini bir kitap olarak yayınlayan Uğur Mumcu'dur. Uğur Mumcu'nun kitabında yeralan iddiaları burada inceleme gereği duymuyoruz. Devletin resmi ideolojisi tanıdığımız bir ideolojidir. Sadece bazı noktalarda ikinci elden sözkonusu kitaptan bahsedeceğiz." (sayfa)

Uğur Mumcu'nun devletin tezini doğrular nitelikte tavır takınması gerekçesiyle, onun "iddialarını" inceleme gereği duymamak bir araştırma yazısı için, hem de devletin tezlerini, ya da iddialarını ayrı ayrı başlıklar altında incelemeye çalışan bir araştırma yazısı için yanlış bir tavırdır. Eğer yanlışsa neden, devletin iddialarıyla

Mumcu'nun iddiaları birlikte çürütülmüyor? Çürütülme de tabii ki ***"Devletin resmi ideolojisi tanıdığımız bir ideolojidir"*** demekle gerçekleşmiyor. Tabii ki devletin resmi ideolojisini tanıyoruz. Ama mademki konu Şeyh Said isyanı, o zaman somut tavrı da öğrenmek, tanımak, bilmek istiyoruz. Yazıyı yazanın, ya da yazanların okuyucuyu ispat edilecek verilerle ikna etmesi görevidir. (Örneğin Aziz Aşan, Mumcu'nun belge sahtekârlığı yaptığını, "sahte Templing", "gerçek Templing" ifadelerinin sözkonusu belgede olmadığını ortaya koymaktadır.)

İsyanın Musul-Kerkük sorunuyla bağıntılı olarak İngilizler tarafından çıkarılması sorusunun cevaplanmaya çalışıldığı bölümde Lord Curzon ve İsmet İnönü'nün aktardığı nüfus oranı tabloları ve aradaki anlatımlar Aziz Aşan'ın kitabından olduğu gibi aktarılmaktadır. Örneğin Curzon'un tablosu aktarılmadan önce şu tespit yapılmaktadır:

"Lozan'da İngiliz temsilcisi Lord Curzon Musul'daki etnik tabloyu şöyle çiziyordu:"

Veriler ise Musul, Erbil, Kerkük ve Süleymaniye'ye aittir. Aynı durum İsmet İnönü'nün tablosu hakkında da sürüyor. Böylece tablo ile yazarın (Aziz Aşan) tavrı arasında bir uyumsuzluğun olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu, sözkonusu yazarın hakkında da ne kadar bilimsel çalıştığı bağlamında belli oranda bilgi vermektedir. Yazar hakkında bilgi veren bir tavır da şudur:

"İsmet Paşa ise yaptığı konuşmada Musul meselesini, tarihi, etnik, dini, sosyal ve ekonomik açıdan değerlendiriyordu. İsmet Paşa'nın Musul için verdiği rakamlar şöyledir:" (sayfa)

"Satır aralarını okumak!" diye bir tanım var. Eğer dikkat edilirse Curzon'un tavrının aktarılması ile İsmet'in tavrının aktarılması arasındaki fark görülebilir ve yazarın Curzon'a karşı "İsmet Paşa"dan yana olduğu farkedilebilir.

Bunu belirtmenin esas nedeni, başka kitap veya yazılardan yapılan aktarımların eleştirisiz, olduğu gibi aktarılmaması noktasına ve satır aralarını da iyice okuyarak doğru bir değerlendirmeye gidebilmeye dikkat çekmektir. Araştırmalarda sorgulamayı terketmemek, olaylara mümkün olduğunca çok yönlü bakabilmek, doğru sonuçlara varabilmenin önemli önkoşullarıdır.

Curzon ve İnönü'nün tabloları aktarıldıktan sonra şu tespit yapılmaktadır:

"Yukarıdaki veriler birbirleriyle dalaş içerisinde olan iki karşılıklı gücün birbirlerine karşı kullandıkları belgeler niteliğindedir. ***Ancak belgeler bir gerçeği çok açık bir biçimde ortaya koyuyor. TBMM temsilcileri dışa karşı Kürtleri temsil ettiklerini açık bir şekilde dile getiriyorlar.*** *Ve TBMM Musul ve Kerkük'ü kaybetmek istemiyor." (abç) (sayfa 59)*

Olan nedir? Aziz Aşan belge olarak iki tabloyu aktarıyor. Bu veriler, yazıyı yazan yoldaşın da tespit ettiği gibi birbiriyle dalaş içindeki iki gücün birbirine karşı kullandığı verilerdir, belgelerdir. İyi de bu belgeler, veriler nasıl oluyor da ***"TBMM temsilcileri dışa karşı Kürtleri temsil ettiklerini açık bir şekilde dile getiriyorlar" "gerçeğini" ortaya koyuyor?***

Belgeler, veriler nüfus oranını ortaya koyuyor, yoldaşın çıkardığı sonuç ise bu! Böylesi bir sonucu çıkarmak için gerçekten çok zorlamak lazım. Kuşkusuz bunda Aziz Aşan'dan yapılan alıntının içinde neyin belge neyin yazarın yorumu, aktarımı olduğunu birbirinden ayırmamak da rol oynamaktadır. Aktarılanın sorgulanması işinin doğru dürüst yapılmadığının bir ör-

neğidir bu.

Musul meselesinin Lozan'da çözülmemesinin ne anlama geldiği ve Şeyh Said isyanının İngilizler tarafından çıkarılmasının maddi temelinin olmadığı anlatılmaya çalışılırken şunlar da söylenmektedir:

"Görüşmeler yoluyla çözülemediği taktirde "Milletler Cemiyeti'nin" vereceği kararla çözülecek denmesi İngilizler açısından sorunun çözümlenmiş olması demektir. Çünkü İngiltere Milletler Cemiyeti'nin bir üyesidir ve TBMM ise henüz bu cemiyetin üyesi bile değildir. Bu anlamıyla Milletler Cemiyeti'nde İngiltere aleyhine bir karar çıkması mümkün değildir. *İşte İngilizlerin Musul'u bahane ederek isyanı desteklediklerı iddiası bu nedenle altı boş bir iddiadır." (abç) (sayfa 59)*

Lozan'da görüşmeler yoluyla sorunun çözülmemesi, Milletler Cemiyeti'ne gitmesi ve Milletler Cemiyeti'nin vereceği kararın İngilizlerin lehinde olacağı, İngiltere'nin Milletler Cemiyeti'ne üye olmasıyla açıklanmaktadır. Kuşkusuz TBMM'ye göre İngiltere'nin üyeliği önemli bir avantajdır. Ama asıl belirleyici olan şey, İngiliz emperyalizminin sözkonusu dönemde en güçlü emperyalist güç olmasıdır.

İngilizlerin isyanı destekledikleri iddiasının altının boş olduğunu bu kadar kolay tespit etmek, aslında soruna çok yönlü bakmamanın bir sonucudur. Emperyalist bir gücün kendi lehine karar alınacağı varsayımıyla değil de, "eşeğini sağlam kazığa bağlama" anlayışıyla hareket edeceği bilinçte tutulmalı ve her somut olayı somut olarak değerlendirmek gerektiği bilinçlere kazınmalıdır.

İngilizlerin isyanı kışkırtmadığı, desteklemediği ispatlanmaya çalışılırken şunlar söylenmektedir:

"Görüldüğü gibi Kürt ulusunun kaderi hakkında kapı arkalarında herkes herkesten şüphelenerek siyaset yürütmektedir. Ancak İngilizleri Kürt hareketine karşı durmaya iten başka nedenler de var. Birinci Dünya Savaş'ı sonunda İngilizler Osmanlı topraklarının büyük bir kısmını işgal ettiler. Bugünkü Güney Kürdistan da İngiliz işgali altındaydı. Bu işgale karşı Kürtler defalarca ayaklandılar. (...)

Güney Kürdistan'da Kürtlerle bu tecrübelere sahip olan İngilizlerin, ayaklanma çıkarmak için maddi bir temele sahip olmadıkları bir gerçektir." *(abç) (sayfa 60)*

Buradaki tavır emperyalizmin, emperyalistlerin orda şöyle, burda böyle tavır takınacağını, tavırlarını belirleyenin onların çıkarları olduğu gerçeğinin kavranmadığını bir kez daha ortaya koymaktadır.

Güney Kürdistan'da Kürtlerin isyanının doğrudan İngiliz emperyalizmiyle karşı karşıya geldiği durumda İngiliz emperyalizminin takındığı tavır ile, Kuzey Kürdistan'da Kürtlerin isyanının Türk devletiyle karşı karşıya geldiği durumda –hem de bu durumun kendi lehine olduğu koşullarda– takınacağı tavır bir ve aynı olmaz. Güney Kürdistan'da Kürtlerin üzerine bomba yağdıranların, Kuzey Kürdistan'da çıkarları gereği Kürtlere destek vermesi emperyalizmin özüyle çelişmez, tersine bağdaşır. Bunun için de sorunu somut ele almak ve somut ispatlı verilerle hareket etmek gerekiyor. İngilizlerin isyanı kışkırtıp kışkırtmadığı ne böylesi açıklamalarla, gerekçelerle ispat edilir, ne gerçekler böyle basit açıklanabilir ve ne de bununla okurlara doğru bilinç verilir.

Alıntının hemen devamında ise şunlar söylenmektedir:

"Bu nedenle daha sonraları İsmet İnönü'nün de kabul ettiği şekilde, İngilizlerin bu ayaklanmanın çıkarılmasını istemesi

bir yana çıkmamasını istedikleri sonucu ortaya çıkıyor." (sayfa 60)

İsmet İnönü neyi kabul ediyor? Yazının devamında yapılan alıntıya göre *"İsmet İnönü hatıralarında bu konuda şöyle demektedir: 'Şeyh Said isyanını doğrudan doğruya İngilizlerin hazırladığı veya meydana çıkardığı hakkında kesin deliller bulunamamıştır. Fakat, bundan şüphe edilmiş ve gerekli tahkikat yapılmıştır...' (A. Aşan, age, sayfa 67)" (sayfa 61)*

İngilizlerin isyanı hazırladığının kanıtlanmadığını anlatıyor İnönü. Ama yoldaş bunun da ötesinde, İnönü'yü tanık göstererek İngilizlerin ayaklanmanın çıkmamasını istediğini tespit ediyor. Ya İnönü bunu kabul ediyor, o zaman yazıda aktarılmalıydı, ya da aktarılan tavırda İnönü böyle bir tezi kabul etmiyor. Her iki açıdan da takınılan tavır yanlıştır. Bir yanlışa, ya da ispatlanmayan bir iddiaya karşı tavır takınırken bir başka yanlışa düşülmektedir.

Yoldaş şunu da tespit ediyor:

"Bunun dışında Şeyh Said isyanının İngilizler tarafından çıkarıldığına dair bir diğer nokta da Diyarbakır'a Şeyh Said adına gönderildiği söylenen silah kataloglarıdır.

Bu iddianın ispatı yine kendisidir. Yani iddiayı doğrulayacak herhangi bir bilgi ve belgeye bu güne kadar ulaşılmış değildir." (sayfa 60)

Bu konuda aslında söylenecek esas şey budur. Sözkonusu olanın bir iddia olduğu, bunun iddia sahipleri tarafından –somut olarak TC– ispatlanmadığı, andaki veriler temelinde söylenmesi gereken şeydir. Bunun da ötesinde silah alış verişlerinin, satıp satın almaların kendi başına otomatikman İngilizlerin isyanı kışkırttığı ve isyanı çıkarttığının ispatı olamayacağı; asıl meselenin aralarındaki ilişkinin nasıl bir ilişki olduğunun ortaya çıkarılması gerektiği de bilince çıkarılmalıdır.

Yoldaş bunu yapacağına, yazıya şöyle devam etmektedir:

"Kaldi ki silah ticareti emperyalist ülkelerde özel sektörün elindedir ve silah ticareti o dönemde açık ve gizli yapılmaktaydı. ***İngilizlere karşı savaşan M. Kemal'in İngilizlerden silah aldığı bir dönemde*** *katalogların Amed'e gelmiş olması Şeyh Said'in İngilizlerle ilişkisini değil, silah tüccarlarının simsarlığını gösterir." (abç) (sayfa 60-61)*

Silah ticaretinin özel sektörün elinde olması, açık ve gizli yapılmasının tartışmayla bağıntısı nedir? Bu Şeyh Said'in İngilizlerle ilişkisinin olmadığının ispatı mıdır? Ya da "silah tüccarlarının simsarlığı" böyle bir ilişkiyi dıştalıyor mu? Özel ticaret devlet ticareti neden karşı karşıya konuyor ki? Ayrıca silah kataloğunun Amed'e geldiği söylenen tarihte M. Kemal'in İngilizlerden silah alıp almaması neye, hangi soruya cevap oluyor? İngilizlerin hem Kemal'e hem Şeyh Said'e, ya da Kürtlere silah satmayacağı diye bir kural mı var? İki tarafa da sattığında daha fazla kâr etmez mi?

İsyanın bir "irtica" hareketi olup olmadığı sorusuna cevap aranan bölümde ilk önce şu tespit yapılmaktadır:

"Şeyh Said isyanının niteliği konusunda öne sürülen diğer iddia da isyanın bir irtica hareketi olduğudur. Bu iddiayı ispatlamak için oldukça hummalı çalışmalar yapıldı. Ve hareketin çıktığı dönemde belki ta başında hareket bu nitelikle mahkum edildi." (sayfa 61)

Burada açıkça söylenmese de, yukarıda sorunun yanlış sorulduğunu hatırladığımızda, hareketin bir irtica hareketi olmadığı düşüncesinin işaretleri var. Yazı devam ettikçe, bu bölümde hareketin "ir-

ticai" hareket olmadığının ispatlanmaya çalışıldığı ortaya çıkmaktadır. Bu yaklaşımın bir sonucu olarak da Şeyh Said'in ifadesi değil de, sorguda savcının savunduğu düşünceye, doğru değerlendirmeymiş gibi dayanılmaktadır. Sorun tabii ki savcının tespitine dayanılarak herhangi bir görüş savunulmaz sorunu değildir. Sorun uygulanan çifte standarttır. Savcının tavrı kendi değerlendirmesini onaylar tavır olduğu için, bu tavrı olgu diye kabul etmek, Şeyh Said'in tavrını ise;

"Kuşkusuz tutuklu ve yenilmiş bir hareketin önderinin vermiş olduğu bu tarzdaki ifade, hareketin gerçek niteliği hakkında fazla bilgi vermemektedir." (sayfa 61) diye es geçmek, hareketin önderinin tavrını, somut olarak söyledikleriyle değil de tutukluluk ve yenilgi ile açıklayıp bu tavrın fazla bilgi vermediğini savunmak bilimsel bir yaklaşım değildir.

Eğer:

"Şeyh Said yapılan sorgusunda 'Medreseler kapatıldı. Din ve vakıflar bakanlığı kaldırıldı ve din mektepleri Milli Eğitime bağlandı. Gazetelerde de birtakım dinsiz yazarlar dine hakaret etmeye, peygamberlerimize dil uzatmaya cüret ediyorlar. Ben bugün elimden gelse, bizzat döğüşmeye başlar ve dinin yükselmesine gayret ederim.'" (A. Aşan, age, sayfa 36) diyorsa, bu tavrın ne anlama geldiği ortaya konmalıdır.

Bölümün sonuna doğru şunlar savunulmaktadır:

"Hareketin siyasi yanını hazırlayanların kişilikleri de isyanın niteliği hakkında yeterince bilgi veriyor. Yani hareketin milli yanı hakkında Şeyh Said'in dini rolüne takılıp kalmak "ağaçtan ormanı görmemek" olur." (sayfa 62)

Kuşkusuz Şeyh Said'in dini konumuna / rolüne takılıp hareketin ulusal yanını görmemek "ağaçtan ormanı görmemek" olur. Ama tersi de geçerlidir. Yani hareketin ulusal yanına takılıp dini yanını görmemek de "ağaçtan ormanı görmemek" olur. Yoldaşın tavrı ulusal yanı görüp dini yanı görmeyen, gördüğü noktada ise, bunu sadece "dini motif", ya da "dinci öğeler" olarak değerlendiren bir tavırdır.

Neden Şeyh Said'in ifadelerinde söyledikleri ile –dini savunduğu– yakın arkadaşlarının anlattığı, ya da yazışmalarında bahsettiği söylenen –"meselenin Kürt yanında kavga verdiği"– bütünlük içinde alınmıyor da bir yanı –ulusal yanı– esas olarak alınıp diğer yan –dini yan– sadece motif oluveriyor? Neresinden bakılırsa bakılsın böylesi bir tavır bilimsel bir tavır değildir.

Bu bilimsel olmayan tavır üçüncü soruya cevap aranan bölümde çok daha açık ortaya çıkıyor. Bölümün tümü şöyledir:

"3. İsyan bölgede çıkarları zedelenen 'toprak ağaları' tarafından çıkarılmıştır.

Aslında bu iddianın günümüzde bir geçerliliği yoktur. Çünkü faşist Türk devletinin bölgedeki ağa ve şeyhlerle iç-içe bir ilişki içinde oldukları pratikte ispatlanmıştır. Faşist Türk devleti bu yapıyı bugün de bölgede denge unsuru ve Kürt ulusunun ulusal mücadelesine karşı hâlâ kullanmaktadır. Artık bu tür ilişkileri gizleme gereği bile duymuyorlar. Mecliste grubu bulunan her partinin Kuzey Kürdistan'da kendine bağlı ağa ve şeyhleri bulunmaktadır. *Ancak isyan döneminde bu yalan bilinçli olarak yürütülmüştür. Tıpkı diğer iddialar gibi harekete karşı alınacak önlem ve saldırı metodlarının meclisten kolayca geçirilmesi için bu da gerekiyordu. Meclisin aldığı kararlarda bölgede varolan ağa-şeyh yapısıyla bütünleşmek için çalışıp*

çabaladığını gösteriyor. Alınan "öşür" vergisinin kaldırılması kararı bunlardan biridir. Ve devlet bölgedeki yapıyı kendisi için her zaman bir araç olarak görüp-kollayıp bugüne kadar taşımıştır. Yoksa gelişen kapitalist ilişkilerle bu yapının 1925'lerden günümüze kadar gelmesi mümkün olmazdı." (abç) (sayfa 62)

"İsyan bölgede çıkarları zedelenen 'toprak ağaları' tarafından çıkarılmıştır." iddiasının çürütülmesi böyle oluyor! Artık "bu iddianın günümüzde bir geçerliliği yok" denerek, geçmiş açıklanmaya çalışılıyor... Şeyh Said isyanı günümüzde olsaydı belki bu tavır bir işe yarardı. Ama bugünkü durumun ortaya konması, Şeyh Said isyanının dönemini açıklayamıyor, açıklayamaz da!

Somut tartışılan döneme gelince de bu iddianın bir yalan olduğu tespit edilerek iş halledilmeye çalışılmaktadır. Önce iddianın bir yalan olduğu somut verilerle belgelenmeli ki, bunun yalan olduğu tespiti kabul edilsin. Kısacası, "Şeyh Said İsyanı-1925" yazısına damgasını vuran antibilimselliktir. Bu yaklaşım bizi, yazının girişinde anlatmaya çalıştığımız yazarlardan ayırmıyor.

Yazının sonuç bölümünde ise şu değerlendirmeler yapılmaktadır:

"Sonuç olarak:

Şeyh Said isyanı Kürt ulusal kurtuluş ve bağımsızlık mücadelesinde bir dönüm noktasıdır. (...) Bu en önemli ayaklanma Kürtler açısından ulusal temeldeki uyanışın da başlangıcını oluşturmaktadır."

Eğer genel olarak Kürtlerden ve ulusal kurtuluş mücadelesinden bahsedilecekse, o zaman Şeyh Said isyanından önce Güney Kürdistan'da İngilizlerle çatışmaya kadar varan ayaklanmalar neyin nesi?

Yok eğer Kuzey Kürdistan-Türkiye sözkonusu ise o zaman resmen TC kurulmasa da, Ankara Hükümeti'ne karşı çıkan Koçgiri İsyanı niye ulusal mücadelede dönüm noktası değil? Neden Şeyh Said isyanı Kürtlerin ulusal temeldeki uyanışın bir sonucunu değil de başlangıcını oluşturuyor? Tüm bunlar cevap bekleyen sorular...

Son bir soru daha sorup eleştirel önerilerimize son verelim. Yoldaş Şeyh Said isyanı sonrasında 1930'a kadarki isyan ve tenkil harekatlarını aktardıktan sonra bir değerlendirme daha yapmadan edemiyor. Tavrı şöyledir:

"Şeyh Said isyanı bağlamında; genel olarak, ayaklanmaya katılan kitlede dini öğe ön plana çıkarken, önderlikte milli yan öne çıkmaktadır. Önderliği oluşturanların milletvekili ve İstanbul'da cemiyet üyeleri olmaları bu sonucu doğuruyor. Kürt isyanlarında bu ikircikli yan kendini günümüze kadar korumuştur. Ancak günümüzde ulusal yanın ağırlığı yanında diğer öğeler tamamen geri plana kaymıştır." (sayfa)

Soru; önderlikte milli yanın öne çıktığı, nasıl oluyor da onların milletvekili ve İstanbul'da cemiyet üyeleri olmalarıyla ispatlanıyor? Bu sonuç nasıl çıkarılıyor?

Sonuç olarak, sözkonusu yazının varolan düşüncelerin ötesine geçmediği, bilimsel bakış açısının doğru biçimde uygulanmadığı bir yazı olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bir kez daha vurgulamak gerekirse, buradaki eleştirel öneriler gelecekteki araştırmalara, bilimsel bakış açısının uygulanmasında ele alınan belgelerin, kitapların sorgulanması, eleştirel bakış açısını edinmeye hizmet ettiği ölçüde hedefine ulaşmış olacaktır.

Haziran 2003
Rençber ✘

Aşağıda bir yoldaşın yazısını tartışmalara katkısı olması amacıyla olduğu gibi yayınlıyoruz. ***— stêrka bolşewîk —***

Maoist Komünist Partisi'nin "Kuzey Kürdistan Formülasyonu" kararı üzerine...

Bir süre önce kongresini yaparak kuruluşunu ilan eden Maoist Komünist Partisi (MKP), kongrede Kuzey Kürdistan ismi üzerine de durduğunu ve kendince özeleştirel temelde meseleyi çözdüğünü değişik araçlar aracılığıyla kamuoyuna duyurdu. Kürdistan özgülüne ilişkin pek çok şey yazan, değerlendirmeler yapan MKP'nin genel yaklaşımları üzerine tavır takınmayacağız. Kürdistan'ın ülke olarak nasıl adlandırılması gerektiği bağlamındaki tavırları üzerinde duracağız. "Türkiye-Kuzey Kürdistan" formülasyonu şeklinde aldıkları bu yeni karar hakkında tavır takınmamızı gerektiren bir dizi neden var. Bu gerekçeler içinde en önemli iki nedeni saymak gerekirse, bunlardan ilki yanlış yaklaşımlarını sürdürmelerine karşın bunu "en doğru" şeklinde lanse etmelerini açığa çıkarmak; ikincisi ise özellikle son birkaç yıl içinde "ortak vatan", "Anadolu" vb. yaklaşımlarla objektif olarak Kürdistan gerçekliğini inkardan gelen görüşlerin giderek yaygınlaşmasına karşı tavır almaktır. Yazı içinde esas olarak birinci gerekçeyi temel alıp bununla bağı ölçüsünde "ortak vatan" vs. görüşlere de değinmeye çalışacağız.

***

Kürdistan'ın ayrı bir ülke olarak adlandırılması noktasında sömürgeci devletlerin resmi görüşünün etkisinin bulunduğu muhakkak. Devrimci ve ilerici saflara bu etkinin hayli güçlü yansıdığı bir olgu. Dönüpte son birkaç on yıla bakıldığında ülke adlandırılması / isim verilmesi konusundaki çok çeşitliliğin bir biçimiyle resmi devlet görüşünün de etkisiyle ortaya çıktığı, bu faktörün bu anlamda belli bir rol oynadığı in-

kar edilemez.

Kürdistan'ın tamamıyla ayrı bir ülke olduğunu reddeden sömürgeci devletlerin kimi zaman belirli ihtiyaçlarını gidermek maksadıyla söylemde değişikliklere gittiklerini biliyoruz. Örneğin kemalistlerin ilk yıllardaki duruşları, Irak devletinin dönemsel tutumları ve İran'ın eyalet bazındaki isimlendirmesi vb. hepsi esasında ülke olarak Kürdistan'ın varlığını inkar etmeyi nasıl kalıcı hale getirme planına bağlı gündeme getirilmiş / getirilmektedir.

Ülke adlandırması somutunda devrimci saflardaki zenginliğin (!) sömürgeci devletlerin yasak ve inkar dayatmasıyla kazandığı boyut bir dizi ilginçliği de beraberinde getirmektedir. Bu ilginç tablonun yalnızca egemen ulus devrimcileri saflarında ortaya çıktığı söylenemez. Sömürge ulus ve ülkenin ilerici saflarında da bu çeşitliliğin varolduğu ve hâlâ sürmekte olduğu, hatta doğrudan ülke isimlendirmesini unutturmak isteyen eğilimlerin de çıktığı bir olgudur.

Türkiye'deki ilerici, devrimci hareket saflarında ülkemizin Kuzey parçasına uygun görülen adlandırma, tanım, kavram ve formülasyonlardan bazıları şunlardır:

"Türkiye", "Doğu", "Doğu Anadolu", "Güneydoğu", "Doğu ve Güneydoğu", "Anadolu", "Kürt illeri", "Kürt bölgesi", "Ortak vatan", "Ülkemiz", "Kuzey Kürdistan", "Kürdistan bölgesi", "Türkiye / Kuzey Kürdistan", "Türkiye Kürdistanı", "Kürdistan"...

Bu sıralama uzatılabilir, ama bu kadarı çeşitlilik ve zenginliği görmek için yeterlidir. Adlandırma somutunda ortaya çıkan bu tablonun hakikaten bir zenginlik mi yoksa bir ülke gerçekliğiyle alay etmek mi olduğuna yazı içinde değinmeye çalışacağız.

***

Önce MKP'nin "Kuzey Kürdistan Formülasyonu"nu kullanmaya karar verene dek geçen süreye / geçirdiği evrime bakalım.

İsim düzleminde yeni bir parti olması itibarıyla bu partinin geçmişte nasıl bir adlandırma kullandığı bağlamında bizzat kendilerinin de belirttiği üzere öncelleri TKP(ML)'nin yaklaşımını esas alacağız.

Bu makalede sözkonusu otuz yıllık geçmişi sahiplenme bağlamında bir tartışma yürütmüyoruz. Yalnızca isimlendirme sorununu ele aldığımız yerde MKP kendisini Kaypakkaya savunucusu olarak gördüğü ve gösterdiği ölçüde geçmişle bağını kurmaya çalışacağız. Bu bağıntıda doğal olarak İbrahim Kaypakkaya'nın bu konudaki tutumu önem taşıyor.

İbrahim Kaypakkaya şu adlandırmaları kullanıyor:

"Türkiye Kürdistanı", "Kürdistan bölgesi", "Kürdistan", "Kürt bölgesi", "Doğu", "Kürt milletinin oturduğu bölge", "Türkiye" (İbrahim Kaypakkaya, Seçme Yazılar)

İbrahim Kaypakkaya bu adlandırmaların hepsini kullanıyor. Yazılarında bu isimlendirmelerin tesadüfen ve kazara kullanılmadığını, bilakis bu adlandırmaların çok sıklıkla ve somut duruma ilişkin olarak kullanıldığını görüyoruz. (Sözlü yaklaşımlarında durumun ne olduğunu, hangi adlandırmaları özellikle ve ne anlamda kullandığını vb. bilmiyoruz. Şüphesiz bu bağıntıda olgu temelindeki bir bilginin-gerçek durumun anlatıl-

masının mevcut tartışma somutunda katkısı olacaktı.)

Yukarıya aktardığımız isimlendirmelerde de açıkça tespit edilebileceği gibi Kaypakkaya Kürdistan ülkesinin Kuzey parçasını birden fazla isimlendirme ve tanımlarla ifade ediyor. Şunun için bunu kullandı, falan durum için onu kullandı vb. türünden spekülasyonlara girmeden; inanç temelindeki aklama ve karalama tutumunu bir kenara itip Kaypakkaya'nın yazılarında yukarıya aktardığımız söylemin olgu olduğunu öncelikle tespit etmek lazım. Peki yukarıya aldığımız isimlendirmeleri kullanırken Kaypakkaya olguyu dile getirmiş oluyor mu? Kaypakkaya'nın birkaç tanımlamasının tamamının doğru olduğu söylenebilir mi? Ya da birkaç farklı adlandırmayı kullanan Kaypakkaya'nın bu yaklaşımı görmemezlikten gelinebilir mi? Öte yandan kendi döneminde Kürt ulusal sorunu somutunda en ileri olması hatalar yaptığı ve eleştirilmesi gereken yanlarının bulunduğunu dıştalamalı mıdır?

Sorular çoğaltılabilir, ama önemli olanı soruların çokluğu değil, Kaypakkaya'nın isimlendirmedeki bu çokluğa neden ve niçin ihtiyaç duyduğunun ve dahası bu tutumunun o günün gerçekliği temelinde değerlendirilmesi işinin yapılmasıdır. Elbetteki böyle bir değerlendirme yapılırken Kaypakkaya'nın politik faaliyet yürüttüğü koşulların ve yazıyı yazdığı dönemin bir bütün gözönünde bulundurulması gerekir.

Dönemin koşullarını dikkate alarak meseleye baktığımızda Kaypakkaya tarafından birden fazla isimlendirmenin kullanılmasının zemininin bulunduğunu belirtmek gerekir. Türkiye devrimci hareketi içinde bırakın Kürdistan isimlendirmesini kullanmayı, resmi devlet söylemi paralelinde bir söylemin hakim olduğu şartlarda ve neredeyse herkesin "Doğu" demekle yetindiği bir "karanlık" ortamda Kaypakkaya'nın kullandığı adlandırmalar besbelliki olumlu yöndeki farklılığının bir sonucudur. Evet, bu bağlamda en az kusurlu olan Kaypakkaya'dır ve fakat birçok isimlendirmeyi kullanması itibarıyla bu noktada kafasının yeterince açık olmadığını ve hata yaptığını söylemek lazım. Bir isimlendirme üzerinde ısrar etmediği, örneğin yer yer "Kürdistan" demesine rağmen söyleminde bu kullanımın hakim hale gelmediği tartışma götürmez.

Kürdistan isimlendirmesi bağlamında ve somut olarak da Kuzey parçasını adlandırma noktasında birbirini dışlayan ve inkarı içinde barındıran bir kullanım Kaypakkaya'da mevcuttur. Bir taraftan "Türkiye Kürdistanı" diyebilmekte ve fakat bir diğer yerde "Doğu" veya "Kürdistan bölgesi" şeklinde yazabilmektedir. Yine "Türkiye" genel ifadesini kullanabilmekte ve "Kürt bölgesi" diyebilmekte-yazabilmektedir. Bunların birlikte ve aynı metin içinde kullanımı; aktardıklarımızın neredeyse tamamının "Milli mesele" makalesinde yanyana bulunması Kaypakkaya'nın bu konuda netleşmiş bir perspektife sahip olmadığını gösteriyor.

Gerçekten Kürdistan'ın ayrı bir ülke olduğu kavrayışına ulaşmadığı için, o, bu sorundaki kimi tartışmalar bağıntısında geri noktalara da savrulabilmiştir. Örnek vermek gerekirse, "Türkiye Kürdistanı" dediği yer birden bire "Doğu" oluyor ve karşımıza Türkiye'nin doğusu ile batısı şeklinde bir yön ayrımını çağrıştıran isimlendirmelerle çıkıyor. Bazen

Türkiye'ye yamanan bir bölge şeklinde anılması, bazen yamanmanın şu ya da bu şekilde tezahürü olan "Türkiye Kürdistanı" ve kimi zamanda "Kürt milletinin bölgesi" oluveriyorsa bir ülke ve de bunu ilgili konuda dönemin en ileri konumundaki Kaypakkaya'sı yapıyorsa, burada hiç bir tereddüde düşmeden bu konudaki duruşunun olumsuz olduğunu belirtmek gerekir.

İbrahim'in ülke tespiti noktasındaki hatalı duruşu doğal olarak başka kimi alanlara da yansımıştır. Parti isimlendirmesi buna örnek verilebilir. Sınırları esas alma esprisine dayanmasının ertesinde kurduğu partiye verdiği ad ile objektif olarak Kürdistan ülkesinin Kuzey parçasını inkardan gelmiştir. Yer yer "Türkiye Kürdistanı" vb. tanımlamalara başvursa da ülke düzlemindeki genellemeci yaklaşımın getirdiği darlık ve belli kalıplarla hareket etme durumu ve sınırları esas alma kaygısı partisini Türkiye adıyla adlandırmaya götürebilmiştir. MKP gibilerin bu bağıntıdaki ilgisizliğine; Kaypakkaya'yı eleştirmeme "inancından" kaynaklanan sessizliğine karşın objektif durum böyledir.

Kürdistan'ın doğru temelde adlandırması bağlamında hatalı bir tutum içinde hareket eden Kaypakkaya buna rağmen ulusal sorun konusunda kendi döneminin devrimcileri içinde olumlu olarak yeri çok farklıdır ve tartışma götürmez şekilde en ileri ve en doğru konumda bulunmaktadır.

Kaypakkaya'nın Kürdistan isimlendirmesi bağıntısındaki hatasını MKP bir başka şekilde sahiplenmekte, bir kez daha İbo'nun yanlışlarına yapışma kararlılığını sürdürdüğünü açıklamış bulunmaktadır. Uzunca bir süre Kaypakkaya'nın kullandığı adlandırmaları –yanlış da olsa– bile kullanabilme yeteneği gösteremeyen MKP öncellerinin çok daha vahim hatalar içine girdikleri belirtilmelidir.

1972'de başlayan ve yakın zaman öncesine kadar süren TKP(ML) isminin başında bulunan "T" harfinin "Türkiye" anlamında kullanıldığı malum! Bu arkadaşlar "T" harfini atma kararı aldıkları ana kadar (yani otuz yıl boyunca) "T" harfinin de içinde bulunduğu TKP(ML) ismi ile politik faaliyet yürüttüler. Gelinen yerde, kabul ettikleri haliyle de olsa eşitsizliğe katkıda bulundular. Dahası hatalı tutumları eleştirilmesine rağmen bu katkılarını sürdürdüler.

TKP(ML)'nin bir süre İbrahim'in kullandığı "Türkiye Kürdistanı" isimlendirmesini kullanmadığını; parti isimlendirmesi noktasında da böyle bir eklemeye yönelmediğini hatırlamakta fayda var. "Türkiye" ve "ülkemiz" türünden objektif inkarın taşıyıcısı isim ve kavramlarla meseleye yaklaştılar. Gayet normal ve doğru bir iş yaptıklarını iddia etmelerinin yanında kendileri gibi davranmayanları da eleştirmekten, dahası ezilen ulusun milliyetçiliğiyle damgalamaktan geri durmadılar. Üstelik enternasyonalistlik adı altında enternasyonalizmi başaşağı ederek bunu yaptılar. Kürdistan, Kuzey Kürdistan, Türkiye Kürdistanı söylemini kullanan politik yapıların varlığına rağmen Kürdistan gerçekliğine gözlerini kapadılar.

Ülke olarak Kürdistan realitesi orta yerde durmasına rağmen bu gerçeklikten kaçış ve kaçışı gerekçelendirme yanlışı bu arkadaşları ısrarlı bir şekilde hatalarına sarılmalarını beraberinde getirdi. Kendilerine göre Türkiye gerçekli-

ği vardı ve bu çerçevede meseleye yaklaşılmalıydı.

Türkiye'nin batısı ve doğusu tespitleri ve bu coğrafik hal ve yön durumu örgütsel yapıya da yansımıştı... Öyle ki bir dönem "DABK" (Doğu Anadolu Bölge Komitesi) olarak adlandırma ve anılma olayı dahi yaşanabildi. Aslında böylesine bir gerilik içine girmeleri normaldi, normal olmayan bu geriliğin de yine "en ileri" olarak sunulmasıydı.

Neticede "Türkiye" söyleminin iflas ettiğini ve Türkiye olarak adlandırdıkları yerin bir tarafının "Türkiye Kürdistanı", "Kuzey Kürdistan", "Kürdistan" olduğunu farklı tarihlerde söylemlerine katarak bu durumu kamuoyuna duyurdular. MKP'yi ilan ettiklerinde ise artık "Türkiye" söylemini tek başına kullanmayıp Türkiye-Kuzey Kürdistan şeklinde bir adlandırmayı kabul ettiklerini açıkladılar. Otuz yıl sonra da olsa, kaba inkarcı "Doğu Anadolu" ifadelendirmesinden güya "en doğru" ve "bilimsel" şeklinde lanse ettikleri Kuzey Kürdistan saptamasına ulaşmış olmaları (başka ihtiyaçtan kaynaklı yapsalar da) ve partilerinin ismini bir parça (!) değişikliğe uğratmaları bu arkadaşların hanesine gecikmiş bir başarı olarak kaydedilmelidir.

***

Şimdi, biraz da MKP'nin neden "Kuzey Kürdistan Formülasyonu"nu kullanmaya karar verdiğinin gerekçeleri üzerinde duralım.

"Kuzey Kürdistan Formülasyonu" bağıntısında tarihi süreci içinde meselenin ele alındığı yerde, diğer şeylerin yanında şunlar da yazılmaktadır:

"Kürdistan reddedilemez bir realiteydi. Parçalandı. Bununla birlikte, Kuzey kesimi (Orta-Batı'da dahil) Türk egemenlerinin askeri ve siyasi ilhakı altına girdi. Güney Irak, Doğu İran, güneybatı Suriye egemenlerinin kontrolündedir. Bu da şimdiki objektif bir olgudur." (Sınıf Teorisi, Nisan-Mayıs 2003, sayfa 87)

"Reddedilemez realite" denilen ülke, bu tespitin yapıldığı ana dek, yani neredeyse otuz yıl süresince tespitin sahipleri tarafından reddedildiği tartışma götürmez bir realitedir! "Objektif olgu" (artık nasıl oluyorsa, hem objektif ve hem de olgu...) bu zaman dilimi içinde görmezden gelinmiştir. Bir diğer yazıda belirtikleri üzere "nesnel olguları olduğu gibi tespit etme" (MKP, 1. Kongre Belgeleri 3, sayfa190) iddiasına rağmen "olduğu gibi" tespit olayını bir türlü gerçekleştiremediler. Kongrede de "olduğu gibi tespit"in olumlu yönde bir gelişmeye neden olmadığı görülüyor...

Aktardığımız yerde, geriye dönük bir değerlendirme yapılmaya çalışılıyor. Ve ilk görünüşte sanki ülke tespitinin doğru bir zemine dayandırıldığı hissi uyanıyor. Ama arkadaşlara göre realite tarihte kalmış. Lozan ülke realitesini almış götürmüş. Öyle ya, Lozan kabul görmüş ve sınırlar uluslararası onay almış. Gerisi varolanı tanımaktır! MKP bu tanınmaya evet demekte bir sakınca görmüyor. Bununla da yetinse hadi neyse diyeceğiz, tahlile devam eden MKP bir ülkenin parçalanmasıyla, parçalandığı kadar o sayıda ülke realitesinin ortaya çıktığını söyleyebilecek noktaya varıyor. Aktarmaya devam edelim:

"İşgal-ilhak altında olması, bir ulusun yaşadığı coğrafyayı, 'devletleri yok' bahanesiyle onların adıyla adlandırmama tutarsızlığına götürmemelidir. Böyle bir tutarsızlık, objektif olarak boyunduruğu meşru görmek, ezilen ulusun varlığını

reddetmek olur." (Sınıf Teorisi)

Tutarsızlığın temsilcilerinden biri kendileridir. Yaptıkları değerlendirme ve saptamalar doğrudan kendilerini de hedeflemek zorundadır. Ama arkadaşlar genel düzlemde laf ederek kendilerini hedefin dışına atmaya çalışıyorlar. Kongrelerinde aldıkları kararın doğruluğu-yanlışlığını ayrıca değerlendireceğiz, ama yukarıda aktardığımız yerde "boyunduruğu meşru görmek" ve "ulusun varlığını reddetmek" eleştirisinin hedefine kendilerini de dahil etmedikleri sürece hatalı tutumlarının derinliğine inmemiş olacaklardır. Hatalarıyla gerçekten hesaplaşmadıkları içindir ki aktardığımız yerin devamında terminoloji bağlamında söylenen "rasgele kullanılamaz" noktasında da yine doğrudan kendilerini hedefleme tavrına girmemektedirler. Kıyısından-köşesinden kendilerine fatura biçtikleri yerde ise işin özüne inmemektedirler.

Şöyle diyorlar:

"Öyleyse 'biz devlet sınırları anlamında söylüyoruz' gerekçesiyle, Kürdistan tanımlanması es geçilemez."

(Aynı yerde)

Az önce yukarıda aktardığımız yerde, realitenin tarihte (Neden Kasri Şirin'de değil de Lozan'da!) kaldığını söyleyen MKP burada ise güya devlet sınırlarını bir kenara koyup Kürdistan ülkesini "es" geçmediğini (mi?) söylemek istiyor gibi bir hal ortaya çıkıyor. Ama bu hal bizi Kürdistan'ın bir ülke olduğu kararına götürmüyor.

Uzun söze gerek yok, bu arkadaşlar yıllarca Kürdistan tanımlamasını es geçtiler! MKP kongresinde de bir kez daha Kürdistan tanımlamasıyla "es" ve de pas geçtikleri ayyuka çıktı.

Kongre kararlarında ortaya koydukları yaklaşımlarla da bu konudaki hatalarının kaynaklarını bulup yanlışlıklarıyla mücadele yürüteceklerine dair ciddi bir emareye rastlanmamaktadır. Genel geçer bazı tespitlerle idare etmeye çalışıyorlar. Örneğin "Tanımlamalarımız bununla araya kesin-net-temel ayrım çizgisi çekmelidir." şeklinde genel belirlemelerle durum anlatılmaya çalışılıyor. "Türkiye" ya da "Irak Kürdistanı" belirlemeleri bağlamında da yine "tanımlamalar eksiktir" diyerek her parçayı adlandırmak gerektiğini öne çıkarıyor ve bu bağıntıda geçmişiyle hesaplaşmıyor.

Kuzey Kürdistan söylemine karar verme gerekçelerini açıkladıkları yerde bir bakıma ön not niteliğinde şunları yazma gereği duyuyorlar:

"Parti olarak geçmişten kongremize kadar içinde yaşadığımız coğrafyayı sadece Türkiye söylemiyle ifadelendirmeye çalışıyorduk. Bu söylem siyasal bir coğrafyayı ifade etmektedir. Fakat bu söylem birden fazla ulusun yaşadığı toprakları ulusların tam hak eşitliği açısından ifade etmemektedir."

(Aynı yerde)

Görüldüğü gibi kendileri de bir nebze olgu tespitinde bulunuyorlar ve otuz yıl boyunca Türkiye adlandırmasını kullandıklarını itiraf ediyorlar! Ama hepsi bu kadar değil. Madem sınır "geçmişten kongremize kadar" biçiminde belirleniyorsa, o zaman Türkiye söyleminin yanında "Doğu Anadolu Bölgesi" ve "Türkiye Kürdistanı" söylemleri de hatırlanmalıdır. Neticede farklı iki coğrafya tespiti yapmayarak, iki ülke tespitinde bulunmayarak Türkiye genellemesi (ve diğer inkar içerikli söylemler) çerçevesinde bugünlere kadar gelmiştir bu siya-

set. Şimdi yapmaya çalıştığı ise hatalarının en kaba ve bariz yanını görmeye çalışmaktır.

Görülen odur ki MKP yanlışlıklarını giderme ısrarı içinde değildir. Bir hatayı görmeye ve kısmen üzerine gitmeye çalışırken aynı konuda bir başka hatayı sürdürmekte, hatta onlara yenilerini ekleyebilmektedir. Yukarıya aldığımız aktarmada "yaşadığımız coğrafya" şeklinde bir tekçiliğe düşmesi, ardından "birden fazla ulusun yaşadığı topraklar" türünden bir belirlemeye başvurması ve ulusların tam hak eşitliğini topraklara bağlaması örneklerinde de görüldüğü gibi hatalarını görmeye çalışırken yenilerini üretiyor...

Yeni söylemlerini, yani Türkiye -Kuzey Kürdistan şeklindeki değişikliği açıklamaya çalıştıkları yerde de hatalı tutumlarını sürdürdükleri, hâlâ netleşemedikleri ve bir arayış içinde bulundukları açıkça görülüyor. Şöyle diyorlar:

"Bu bölünmüşlük ve coğrafik durumdan dolayı her bir parçayı yukarıda ifade etmeye çalıştığımız şekilde tanımlamak en doğru ve bilimsel bir yaklaşım olacaktır. Gerisi, yani her bir parçayı ilhak eden devletin adıyla anarsak, o zaman bu, haksızlık olur. Zaten uluslar arasında ciddi bir eşitsizlik var. Bir de bu eşitsizliğe biz hatalı ve yanlışlıklarımızla katkıda bulunmayalım." (Aynı yerde)

"Yukarıda ifade ettikleri" şey şu : *"Doğrusu Kuzey-Güney-Doğu-Güney batı Kürdistan olarak her parçayı adlandırmaktır."* Bu yaklaşımlarını hem "en doğru" ve hem de "bilimsel" olarak sunuyorlar. Demek ki kongreye kadar en doğruyu savunmadıkları gibi, konu karşısındaki tutumlarıda bilimsel değilmiş. Bu işin bir yanı. Kongrede vardıkları tespitin "en doğru" ve de "bilimsel" olduğunun ölçütü ne? Bunun hiçbir açıklaması yok.

Yeni söylemlerini bilimsel olarak lanse edenler, eski söylemlerini de bilimsel sosuyla sunuyorlardı. Bu bağıntıda kullandıkları bilimsel söyleminin formaliteden öte bir anlam içermediği aşikar. Bütün mesele yaptıkları değişikliği parlatarak sunmak! Ayrıca coğrafik ve tarihsel gelişim içindeki tanımlama açısından olgu olan bir ülke isimlendirmesinin söylem düzleminde ifadelendirilmesinde yeni söylemi bu denli allandırıp-pullandırmanın anlamı nedir?

Bütün abartma ve görüntüyü düzenlemeye yönelik çabalara karşın MKP'nin ülkeyi tanımlama anlamında hangi ismi / isimleri kullandığı / kullanacağı noktasında tam olarak berrak bir kafa açıklığına sahip bulunduğu söylenemez. Netleşemediklerini ve kararsızlıklarının devam ettiğini iddia ediyoruz. Aşağıdaki aktarmalar bu iddiamızı kanıtlar niteliktedir. Şöyle diyorlar:

"Türk egemen güçleri, askeri güçleri sayesinde Kürdistan'ı siyasi olarak ilhak etmişlerdir. Bu gerçeğin bilincinde olarak devrimci proletaryanın UKKTH'ını, Kürdistan'da bu ilhaka karşı daha somut politika ve görevleri gerekli kılar. Somut ve özgül görevler denilince bununla 'seksiyon' vb. gibi örgütlenmeler, anlaşılmamalıdır."

(Sınıf Teorisi, sayfa 64)

"Öyleyse 'biz devlet sınırları anlamında söylüyoruz' gerekçesiyle, Kürdistan tanımlanması es geçilemez. Parçalanmış Kürt bölgeleri, hegemonyacıların değiştirilemez tapusu değildir."

(sayfa 87)

"Kürdistan ismini, Türk egemenleri gibiler yasaklıyor." (sayfa 87)

Kongre belgelerinde de aynı kafa karışıklığı sürüyor:

"Kürt ulusunun üzerinde yaşadığı toprakları 'Kürdistan' olarak ifade etmeye bile cesaret edemedi. Ezilen bir ulus 'Doğu Anadolu Bölge Komitesi' olarak adlandırıldı." (sayfa 77)

Buraya aktardıklarımızdan, bu arkadaşların aslında Kürdistan ismine karar verdikleri sonucu çıkar. Ama kararlarının bu şekilde düzenlenmediğini biliyoruz. Karar altına aldıkları bir başka isimlendirme ise o zaman yukarıya aldığımız adlandırmaya niçin başvurdukları izah edilmek zorundadır.

Her halükarda tartışılmayacak kadar net olan şey arkadaşların henüz kararsızlıklarını atlatamamış olmalarıdır. Bu bir bakıma iyidir; çünkü ülke adının Kürdistan olduğu gerçeğine karar verebilmeleri için (belki de) bu kararsızlığın devamı gereklidir.

Belirttikleri gibi yeni söylemlerinin "en doğru" ve "bilimsel" olarak sunulması kesinlikle gerçekleri yansıtmıyor. Çünkü o çok "bilimsel" dedikleri yeni söylemleri Türkiye-Kuzey Kürdistan adlandırması için ortaya koydukları gerekçelerde içerikte eşitsizlik devam etmektedir. Yeni söyleme neden karar verdiklerini açıkladıkları yerde bunu görmek mümkün:

"Türkiye-Kuzey Kürdistan tanımlamasının politik arka planında yatan gerçeklik ulusların üzerinde yaşadığı toprak parçasını o ulusun adıyla anmaktır. Başka ulusun adıyla ezilen ulusları anmak doğru bir anlayış olamaz. Bunun, ezilen ulus milliyetçiliğiyle uzaktan yakından ilişkisi yoktur. Burada sorun başlı başına, yani Kuzey-Kürdistan'da ayrı bağımsız bir örgütlenme savunulmuyor. Ulusa göre örgütlenme anlayışları reddediliyor."

(Sınıf Teorisi, sayfa 88)

Belli bir toprağı o toprak üzerinde yaşayan ulusun adıyla anmak bu kadar zor mu? Madem iş toprak parçasını tespit edince mesele bitiyor, peki o zaman bugüne kadar bu toprak parçasının üzerinde hangi ulusun yaşadığını göremediniz mi? Toprak parçası dediğiniz ülkeyi gördünüz, üstelik üzerinde yaşadınız ve o ulusun dilini kullandınız, ama ülke demekten kaçındınız. Ülkemizin Kuzey parçasının kimi kesimlerinde politik faaliyet yürüttüğünüz halde o toprakların Kürdistan ülkesi dahilinde olduğunu "ülkemiz" söylemiyle inkardan geldiniz. Bu inkar tutumunun safiyane bir şekilde ve bilmeden, istenmeyerek yapıldığına herhalde siz de inanmıyorsunuzdur! Kürdistan'ın bir parçası olduğunu ve böyle isimlendirmek gerektiğini bilinçli olarak reddettiniz. Reddettiniz, çünkü sahip olduğunuz tabular sizi bu ismi kullanmanıza imkan sunmuyordu.

Bugün, gelinen yerde de yine aynı tabular devam ediyor. Kuzey Kürdistan tanımlamasını savunduğunuzu izah etmeye çalıştığınız hemen her satırda ısrarla ve özenle öne çıkardığınız *"Bunun, ezilen ulus milliyetçiliğiyle uzaktan yakından ilişkisi yoktur."* şeklindeki savunma mekanizmasıyla korkularınız-tabularınız ve önyargılarınız fazlasıyla ortaya çıkıyor. Eğer kongrede gerçekten bilimsel verilerle ve tarihsel gerçeklerle hareket etmeyi çıkış noktası almış olsaydınız, bu isimlendirmeyi yapmakla "ezilen ulus milliyetçiliği" yapmadığınızı

ve parti isminizdeki Türkiye'nin yanına Kuzey Kürdistan ismini eklediğinizde ise "ayrı bağımsız bir örgütlenme savunma"dığınızı döne döne açıklama-vurgulama gereği duymazdınız. Kısaca ve özetle söylemek gerekirse, Kongre kararlarında da açıkça görüldüğü üzere sosyal şoven yüklerinizden kurtulamamışsınız!

Türkiye-Kuzey Kürdistan isimlendirmesine karar verdiniz (diyelim ki ileride Kürdistan diyeceksiniz.) diye ne siz ne de bu durumda bulunan başkaları "ezilen ulusun" milliyetçisi olmaz. Kuzey Kürdistan tespiti yapılarak / yapıldığında "ayrı bağımsız bir örgütlenme" savunulmaz. Kuzey Kürdistan demekle "ulusa göre örgütlenme" savunulamayacağını, böyle bir eşitlemeci düz mantığın artık fazlasıyla komik kaçtığını idrak etmek gerek.

"Kürdistan", "Kuzey Kürdistan", "Türkiye Kürdistanı" adlandırmalarını kullanan kimi ulusalcı Kürdistanlı örgüt ve partiler de ülke adlandırmasını bu şekilde kullandıkları ve bu ifadeleri örgüt ismi olarak aldıkları için değil; ideolojileri ve politik yaklaşımları, kısaca çizgileri milliyetçi bir karaktere sahip bulunduğu için bu sıfatla ifade edilmelidirler / edilmektedirler. Ama bu olguya rağmen MKP hâlâ ülkeyi isimlendirirken bile "ayrı bağımsız bir örgütlenme savunulmuyor" korkusuyla karar alıyor. Bu korkunun gölgesinde alınan karar doğal olarak her yanından dökülüyor...

Neden Türkiye-Kuzey Kürdistan tanımlamasına karar verdiklerinin bir diğer gerekçesi de şudur:

"Teorik olarak da olsa bu günden çözmemiz gereken sorunlar mevcuttur. İşte bunlardan birisi de Kuzey-Kürdistan'ı Türkiye ile eşit bir şekilde anmak oluşturmaktadır." (Sınıf Teorisi)

Kuzey Kürdistan isminin "teorik bir sorun" olduğunu bu vesile ile öğrenmiş olduk. Ne zor bir teorik sorunmuş ki çözümü ancak otuz yıl sonra mümkün olabilmiş!

Eşitlik hikayesine gelince.

Eşitlikten anladıkları eğer bu ise vay eşitliğin haline! Otuz yıl eşitsizliğin temsilini eşitlik iddiası altında yaptıktan sonra, Kuzey Kürdistan demekle eşitsizlik yokoluveriyor... Bu arkadaşlar ya ne yazdıklarını bilmiyorlar ya da bildikleri bu kadar. Devrimci olmadıkları halde Kürdistan tanımlamasını gayet doğru şekilde yapanlar bu bağlamda sorunu çözmüş ve de eşitsizliği gidermiş mi oluyorlar? Bu arkadaşlara göre Kuzey Kürdistan ve Türkiye saptamasında bulunan herkes (burjuva tarihçiler bu övgüden habersiz olsa gerek) teorik olarak meseleyi çözmüş ve eşitsizliği gidermiş oluyor. Şüphesiz yanlış bir bakış açısı. Fakat bir bakıma da normal, normal çünkü bu denli bir kafa karışıklığı ve önyargı ancak bunları söyletebilir.

Türkiye-Kuzey Kürdistan adlandırması bağlamında MKP'nin inceltilmiş haliyle eşitsizliği sürdürdüğünü vurgulamıştık. Bu nokta üzerinde biraz daha somut duralım. Yeni adlandırmaya neden gereksinim duyduklarını izah etmeye çalıştıkları yerde şöyle yazıyorlar:

"Örneğin Kürt ulusunun yaşadığı coğrafyayı tasvir etmek için kullanılan 'Kuzey Kürdistan' tanımlamasını,..." (MKP Kongre Belgeleri 3, sayfa189)

Kuzey Kürdistan tasviri!?

Yoğunlukla Kürt ulusunun yaşadığı coğrafyanın MKP'nin tasviriyle düşürüldüğü hale bakın! Bu tespitin içinde bir-

den fazla hata açıktan sırıtıyor. Bir çırpıda Kürt ulusu Kuzey Kürdistan coğrafyası ile sınırlandırılıyor. Ayrıca her parçada ayrı ayrı Kürt ulusu (ulusları) tespit ediliyor. Dört coğrafya, dört ülke, dört ulus, dört Kürdistan! Aktardığımız yerde objektif olarak bu sonuç çıkar. MKP'nin tasvirini okuyunca insanın evlere şenlik diyesi geliyor...

Peki Kürtler henüz ulus özelliklerine sahip olmadıkları tarihte nasıl tasvir edilmeli? Gerçekten ulus olarak belli bir coğrafyada bulunmaları mı Kuzey Kürdistan demeyi gerektiriyor? MKP bu konuda gerçekten ciddi mi? Yoksa yine bir "fuzuli gayret" içinde mi? Bunu açıklaması gerekir.

Kürdistan diye bir ülke Kürtler daha ulus özelliklerinin çok uzağında bulundukları bir zaman diliminden bu yana bir olgu. Kabullensek de reddetsek de; gelecekte ismini değiştirsek de böyle. Ki varolan bir ülkeyi ismiyle anmamakla o ülke ortadan kalkmış olmaz. Kürtler bu ülkede nüfus olarak çoğunluğu oluşturuyorlar ve fakat Kürtler dışında başka bir çok milliyet ve halk toplulukları da yaşıyor. Kürdistan Kürtlerin olduğu kadar aynı coğrafyada yaşayan diğer halklarındır da. MKP'nin tasviriyle neredeyse "Kürdistan Kürtlerindir!" deniyor olmasına rağmen olgu ortaya koyduğumuz gibidir.

Öyle anlaşılıyorki şu ana kadar bu "en doğru" ve "tasvir"e dayanan basit isimlendirmeyi engelleyen nedenlerin başında sosyal şovenizmin etkileri geliyor. MKP Kongre belgeleri bu etkiyi *"Parti içinde veya çevresinde sosyal şovenizmin etkisindeki yoldaşlar" (sayfa190)* şeklinde sunuyor. Hayır, dönüp geriye bakıldığında ve neden Kuzey Kürdistan söylemine karar verdiklerinin gerekçelerine göz atıldığında sosyal şoven etkilerin tekil anlamda "yoldaşlarda" değil bizzat çizgide ve anlayışta olduğu çok rahat tespit edilebilecektir.

***

Ülke adlandırması konusunda Kürdistan'ın parçalanmış halini, yani devletlerin araya koyduğu sınırları temel alan herkes tek ülke gerçekliğini dışlayan isimlendirmeleri kullanmak ve / ya da tercih etmek zorundadırlar. İster tek başına parçaların ismi ile birlikte (örneğin Güney Kürdistan) Kürdistan densin, isterse egemen ülkenin ismi ile birlikte ve fakat yamanmış / tekeline geçirilmiş haliyle (örneğin Irak Kürdistanı) Kürdistan densin ve isterse doğrudan egemen ve sömürge ülke adları birlikte ve ortaklaşa (Türkiye-Kuzey Kürdistan ya da Türkiye-Kürdistan) anılsın bütün bu ortaklıkların ve ifadelendirmelerin doğru olmadığı kesindir. Tek ve doğru isimlendirme şudur: Kürdistan. Her ülkenin dört ana yöne sahip olması gibi Kürdistan'ın da dört ana yönü vardır. Enteresan olanı her bir yönün parça somutunda ayrı bir sömürgeci devletin sömürgesi konumunda olmasıdır.

Ülkemizin ismini doğru teleffuz etme konusunda hatalı olanlar, ülkemizin zorla parçalanmış halini parçalar nezdinde adlandırma işini de yanlış yapmaktadırlar. Örneğin "Türkiye Kürdistanı" diyenler bir çırpıda "Irak Kürdistanı" diyebilmektedirler. Ya da "Kuzey Irak" adlandırmasını gayet normal kullanabilmektedirler. Amerikan-İngiliz devletlerinin ortaklığıyla Irak ve Kürdistan'ın Güneyine karşı başlatılan son saldırılarda özellikle ülkemizin ifadelendirilmesi bakımından çoğu zaman tek başına Irak ismi telaf-

fuz edilerek kaba yok sayma söylemleri çoğaldı.

"Anadolu", "ülkemiz" vs. diyenler aslında besbelliki bu söylemleriyle Kürdistan'ın Güney parçası için kullandıkları "Kuzey Irak" tanımlamasını Kuzey parçası somutunda da "Doğu Türkiye" şeklinde kullanabilmeliler. Madem "ortak vatan" ve de üstelik sınırlarda esas o zaman vatanın istikametleri belirlenirse mesele çözülmüş olmaz mı? "Doğu Türkiye" türünden bir kullanım gayet bariz sosyal şoven bir tezehür olacaktır; ama Kuzey Irak diyerek sosyal şoven tezehürü açığa vurmakta kusur görmeyenler iş Türkiye'ye gelince aynı garipliklerini neden sürdürmediklerini yanıtlamalıdırlar. Bu yanıt, MKP'nin önünde de durmaktadır. Geçmişte kullandığı inkar içerikli adlandırmaların neden "Doğu Türkiye" adlandırması ile zenginleştirilmediğinin mantığını ortaya koymalıdır.

Kısaca özetlemek gerekirse, parça-yön girdabına düşülmediğinde ülkenin bir tek isimle anılması, Kürdistan şeklinde ifadelendirilmesi hiç de zor olmayacaktır. Bu zorluğu gidermelerine yardımcı olmak amacıyla kendilerine Filistin örneğini hatırlamalarını öneriyoruz. Ülkemiz özgülünde kendilerini parçalara endeksleyenlerin iş parçalanmış Filistin'e geldiğinde parça-yön tespit yeteneklerini kaybetmeleri anlaşılırdır!?

Ülke isimleri değiştirilebilir mi?

Herkesin kendi tasarrufundan hareketle Kürdistan'a isim taktığı koşullarda ülke isimlerinin değişebilirliğine ilişkin birkaç şey söylemekte fayda var.

Tarihsel oluşumu-şekillenişi içinde bir isimle anılmaya / tanınmaya başlayan ülkelerin isimleri değiştirilebilir mi? Bu mümkün mü? Buna kim, nasıl ve ne şekilde karar vermelidir? Vb.

Başta hemen şunu söyleyelim, ülke isimleri değişmez değildir. Birtakım gelişmelerin ardından ülkelerin adlarının değiştiğini / değiştirildiğini biliyoruz. Bir devrim ertesinde ülke isminin değiştirilmesi, yeni bir adlandırma kazanması mümkündür. Diğerleri bir yana Sovyetler Birliği yakın örnek olarak hafızalarda tazedir. SSCB'nin devlet çatısı altında kendi ülke adlarıyla anılan cumhuriyetler yanyana gelmiştir. Tarihsel gelişim içinde oluşmuş ülke isimleri değişmemiş; yeni içerikte ek / düzenleme ile birlikte anılmaya başlanmıştır. Devlet adı tekleştirilmiş ve de böylece ortaklaştırılmıştır. Esasında giderek tek ülke, sosyalizmin ülkesi anlamında, oluşan bilinç ölçüsünde gelişen gönüllü değişim durumuyla giderek bir tek ülke yönündeki sürece girmenin zemini-yolları açılmıştır. Yoksa devrim eşittir ülkenin isminin değiştirilmesi türünden bir kaba mantıkla değişim olayı ele alınamaz. Sorun devlet isiminin proletaryanın amaçlarına uygun bir biçim ve içeriğe kavuşturulması meselesidir.

Ülkemiz somutunda da Kürdistan'da proletaryanın önderliğindeki bir devrim isimde değişikliği beraberinde getirecektir ve fakat bu değişiklik devletin adı anlamında bir yeni isimlendirme olacaktır. MKP ise "eşitlik" sağlayacağı için ülke isimlerinin ulusla anılmasını arzulamadığından ülke isimlerinden vazgeçeceğini söylüyor. Velhasıl şu sınırlar meselesi MKP'nin işini hep zorlaştırıyor. Devrimden önce esas aldığı için ve devrimden sonra da eşitlik uğruna kal-

dıracağı için! Doğmatikliğin yarattığı belalardan kurtulamamak bu olsa gerek...

Bunun dışında, gerçekten halk kitlelerinin ezici çoğunluğunun gönüllü tercihi neticesinde de bir ülkenin isminin değiştirilmesi mümkündür. Bu hallerin dışında, varolan isimlerin tanınması veya reddi ya da yeni adlandırmaların kullanımına karar vermek mümkündür ve fakat bu ezici çoğunluğun iradesine rağmen yapılmamalıdır. Örnek vermek gerekirse, herhangi bir partinin yönetiminin verdiği karara göre ülke isimlendirmeleri karara bağlanmamalıdır.

Ele aldığımız konudaki tartışma, bizzat MKP'nin "en doğru" ve "bilimsel" ismi bulmasıyla (!) doğrudan bağlantılıdır. MKP "Kuzey Kürdistan" diyor diye ya da geçmişte "Türkiye Kürdistanı" ve "Doğu Anadolu" diyordu diye o isimlendirme mutlaka doğrudur şeklinde bir ölçü olamaz. MKP'nin tavrına göre ise olur. Çünkü Kuzey Kürdistan adlandırması kendilerince "en doğru" olanıdır. Demekki MKP daha şimdiden ülke ismini değiştirme hakkını kendinde görebiliyor. MKP, ilerisi için ise şöyle diyor:

"Devrim sonrasının devleti hiçbir ulusun adıyla anılmayacak." (Sınıf Teorisi)

Ulus adı eşittir devlet adlandırması mantığı MKP'yi buralara kadar getirebiliyor. Eşitlemeci düz mantık ülke ismi ile devletin adlandırmasını bir türlü birbirinden ayıracak yeteneği gösteremiyor. Peki o zaman savundukları "Demokratik Halk Cumhuriyeti" belli bir coğrafya ve ülke bazında devlet ismi anlamında nasıl adlandırılacak? Anlaşıldığı kadarıyla, devrim sonrasında bugün kullandıkları, kullanmaya yeni karar verdikleri "Türkiye-Kuzey Kürdistan" ismini yeni devletlerinin ismi olarak sürdürmeyecekler. Kongrede aldıkları yeni karara bağlı kalmaları halinde bu formülasyon terkedilecek; peki yerine ne gelecek? Yanıt yok! Demokratik Halk Cumhuriyeti ismi bir somut devlet adıyla birlikte anılmadığı / ifade edilmediği zaman hiç bir anlam taşımaz. Yalnızca uluslararası ilişkiler bakımından değil, koşullar her bakımdan bir devlet adını gerekli kıldığından ötürü isim olmak zorundadır.

MKP eğer ulus adıyla anılmayacak diyorsa, bunun sebebi hâlâ sosyal şoven korku dağlarının gölgesinin kendisini takip etmesidir.

İşin özünü gizlemek için "eşitlik" unsurunu öne çıkarmakla da yanlış yapıyor MKP.

Devrim sonrasında devlet ismi hiçbir ulusun adıyla anılmayınca eşitlik mi tesis edilmiş oluyor? Hiçbir ulusun adıyla anılmasa da eşitsizliğin değişik biçimleri yaşanabilir. Görüntünün değil sahip olunan çizginin belirleyici olduğunu kavrayanlar açısından bu gayet anlaşılır bir durumdur. Ama işin ancak en kaba tarafından meseleye yaklaşanlar ve kabalıkları kağıt üzerinde kaldırınca günahlarından kurtulduklarını sanan MKP gibiler eşitlik olayını bu denli karikatürize edebilirler. Uzağa gitmeye gerek yok; kongreye kadar savundukları çizgiye ve adlandırmaya ve kongre sonuçlarına bakarak eşitlik olayını nasıl iğdiş ettiklerini kendileri de kıyısından-köşesinden belirtiyorlar. MKP bu konudaki hatalarıyla yüzleşmek için cesaretli adımlar atmak zorundadır. Tartıştığımız konuda arayışını sürdürmeli ve doğru olan Kürdistan isimlendirmesine ulaşmaya çalışmalıdır.

***

Kürdistan isimlendirmesi etrafında dönen tartışmanın bir netliğe kavuşması ve bazılarınca oluşturulmak istenen kimi "kendine göre doğru"ların olgular karşısında tutarsızlığının deşifresi için şimdilik bu kadarını yeterli görüyoruz.

Toparlayacak olursak... Kürdistan diye bir ülkenin olup-olmadığına devrimcilik adına, komünistlik adına karar vermeye gerek yok. Böyle bir ülkenin varolduğu yüzyılların realitesi. Bize bu realiteyi isim düzleminde söylemimize katmak düşer. Kürdistan için yeni adlar, "tasvir"ler ve buluşlara girmeye ve zorlama gerekçeler aramaya hiç gerek yok. "Doğru isim hangisi?" diye olmadık bilimselliklere(!) ve zahmete girmeye de ihtiyaç olmadığını düşünüyoruz.

Yüzyıllardır Kürdistan olarak anılan bir ülke zaten var. 1639'da bu ülkenin ikiye parçalandığı malum. Bu parçalanmışlığa rağmen, parçaların adlarıyla anılmadığı da tarihsel bir hakikat. Ve sonra 1923'te dört parçaya ayrılan bir ülke haline sokulduğu da olgu. Buna rağmen tek bir ülke ve adı Kürdistan'dır ülkemizin... Parçalanmış halini izah etmek için ise en doğru adlandırma Kürdistan'ın parçalarını şu şekilde adlandırmak olmalıdır: Kürdistan'ın Kuzeyi-Güneyi-Doğusu ve Güneybatısı. Coğrafik ve ülkesel bazda doğru olanı, bütün parçaları bir ve tek ülke anlamında ifade etmenin biricik seçeneği Kürdistan adlandırmasıdır.

Kürdistan'ın tamamıyla kendi başına ayrı bir ülke olduğunu kanıtlamak için uluslararası bir onaylayıcı kurum, güç vb. aramaya gerek yok. Birleşmiş Milletler türünden bir oluşumun tasdikini de beklememek lazım. Emperyalizmin hakim olduğu bir dünyada özellikle de büyük emperyalist devletlerin işine nasıl geliyorsa öyle davrandıklarının alenen ortada olduğu bir olgu iken bunların denetimindeki kurumlarda Kürdistan ülkesi için doğru bir adlandırma, onaylayan bir tavır bekleyişine girmek anlamsızdır. Kabul ki çıkarlarına denk düşerse Kürdistan'da diyebilirler (diyenler var da), mesele ülke realitesini buralara bağlamamaktır.

Komünist ve devrimci iddiasında olanların çıkış noktası adlandırmanın tarihsel olgularla ve coğrafik gerçeklerle ifadelendirilmesi olmalıdır. Dahası o ülkede yaşayan halk kitlelerinin ülkelerinin adlarını benimsemeleri olayının dikkate alınması gerekir. Bir başka ülke için karar verme durumumuz yok, kendi ülkemizi konuştuğumuz / tartıştığımız yerde Kürdistan halklarının ülkelerini Kürdistan olarak benimsediklerini çok rahatlıkla iddia ediyoruz. MKP ve benzerlerinin bu anlamda Kürdistan halklarının doğal iradelerine saygı duymaları gerekir.

Eğer egemen ülkelerin devrimcileri kendi sömürgeci egemenlerine karşı Kürdistan ülkesinin varlığını kabul ederek red ve inkar-yasak çemberini kırmak istiyorlarsa; sosyal şovenizmin bu alandaki etkilerinden uzaklaşmak istiyorlarsa programlarına, söylemlerine Kürdistan ismini koymalıdırlar. Sonuç olarak, egemen ulusların devrimcilerinden ülkemizi Kürdistan şeklinde doğru adlandırmalarını beklemek hakkımızdır.

Temmuz 2003
A. Serdar ✘

İBRAHİM KAYPAKKAYA

Li Tirkiyê pirsgirêka netewî...

6. "Tevgera Gel" û Tevgera Netewî

Revizyonîstên Şefakê yên ku îddia dikin bi tenê zordestiya netewî li ser gelê Kurd tê pêkanîn, armanca zordestiya netewî, çavê gelê Kurd tirsandin e, **tevgera netewî ya gelê Kurd jî weke tevgera gel** dibînin. **"Gelê Kurd** dijî zordestiya netewî ya giran û polîtîka helandinê, ala tekoşînê bilind kiriye". "Tekoşîna ku **gelê Kurd** ji bo mafên demokratîk, wekheviya milliyetan û mafê çarenûsî destpê kiriye..."

Lê belê tevgera gel û tevgera netewî tiştnên herî cûda ne. Tevgera gel, navê tekoşîna ku di her dema dîrokî de, girseyên bindest, dijî çînên jor yên ku wan bindest dikin, destpêkiriye; hem ji bo daxwazên qismî, hem jî bo çînên karbidest gêr bikin. Tevgera gel, tevgera girseyên bindest ya çînî ye. Tevgerên gel ji demên ewil yên dîrokê vir de hene. Tevgerên gel, di qirna emperyalîzmê de û

"di rûxandina emperyalîzmê ya ji bin ve, ber bi serkekina sosyalîzmê di temamî dinê de" di qirna me de bi zanebûna pêşenga proletarya ve dibe yek, ber bi rizgarbûna girseyan ji kedxwariyê û zordariyê pêş ve diçe. Lê belê tevgera netewî, yekemîn, di herêmeke dîrokî yu ku tixûbên wê diyarîne de bi cî bûye. Weke hevrê Lenîn nîşan dike, li Awrûpa Rojava tevgerên netewî di navbera demên 1789 û 1871 de, demeke diyar diguncîne. "Ev dema, dema damezrandina tevgerên netewî û devletên netewî ne".

Li Awrûpa Rojhilat û li Asyayê tevgerên netewî, encax di sala 1905 de dest pê kiriye.

Ya duemin, mêla tevgerên netewî ya xwezayî, ber bi damezirandina devletên netewînin. Awrûpa Rojava di ber bi dawiya dema 1789-1871 de, bûye sistema devletên burjûvazî yên cîwarbûyî û ev dewletana (bilî Îrlandayê) weke qaîde, dewletên ku yekitiya wan ya netewî hene (Lenîn). Mêla xwezayî ya tevgerên netewî jî ku li Awrûpa Rojhilat û Asyayê di salên 1905 de destpê kirin, ber bi damezirandina dewletên netewî de bû.

"Şoreşên li Rûsyayê, Îranê, Tirkiyê şerên Balkanê... li Rojhilat zincîra bûyerên dinê ya dema me ev pêk tînin. Ûdi zincîra van bûyeran de ber bi damezirandina dewletên xwedî yekitiya netewî de (bmx). Ji bo ku meriv nikaribe diyarbûna rêzeke mezin (Lenîn binî xet dike) ya tevgera netewî ya bûrjûva-demokratîk bibîne, divê meriv kor be..." (Lenîn).

Ji bo çi, mêla xwezayi ya tevgerên netewî ber bi damezirandina dewletên netewî de ye? Çimkî tevgerên netewî bi geşbûna kapitalizmê ve derketine holê. Û ber bi pêşwaziya îhtiyacên kapitalizmê ve bûye.

"Di temamî dinê de, di dema ku kapitalîzm dijî sazûmana feodal serketine dawîn pêktîne, tevgerên netewîn jî bi xwe re anîye. Ji bo ku hilberîna malê bazirganî karibe serketineke temamî pêkbîne, divê burjuvazî bazara hundir bi destxe. Bilî vê, di warê siyasî de yekbûyî, axa ku gelê wê yek zimanî dipeyive re ihtiyac heye: Divê hemû astengên li ser vê axê yên ku li pêşveçûna vî zimanî û di edebiyatê de bicihbûnê rê digrin ji holê werên rakirin. Ziman di nava însanan de navgîna pêwendî ya herî girîng e. Yekitiya zimên û pêşveçûna zimên bê ku rastî tu astengekê were, di divêtina mata kapîtalîzma hevdemîn de bi rastî jî ji bo bazirganiyeke serbest û belavbûyî; ji bo ku gel di çînên cûde de bi serbestî û bi awakî belavbûyî komik be; û paşê bi bazarê mezin yan jî biçûk di navbera her xwedanê milk de û di navbera firoşker û kiriyar de karibe bendekî xurt yê pêwendiyê damezire, mercên herî pêwîstin.

"Bi vî awayî mêla xwezayî ya her tevgera netewî, ber bi avakirina devletên ne. İhtiyacên kapîtalîzma hevdem ev dewletana her baştir bi cih tînin, tîndarên aborî yên herî bi rîç ber bi vî alî de dixebitin û ji bo wê jî ji hemu Ewrûpa Rojava, ta ji bo temamî dinya medenî dewleta netewî, dewleta tîpîk û normal ya dema kapîtalîs e".

"Dewletên ku ji gelên tevlihev pêk hatine (bilî dewleta netewî, dewletên ku bi pir netewe tên zanîn), her dem, avahiya wanê hundir, bi van yan jî wan sebeban be, dewlet anormal yan jî hindikî pêveçûyî (paşdemayî) ne." (Lenin, UKTH)

Ya sêemîn, tevgera netewî, "di pûxta xwe de her dem mora burjuvaziyê li ser e û berî her tiştî ji bo burjuvazî bi fêyde, ji aliyê wê dibe tevgereke bi heweskirin" (Stalin).

Hevrê Stalin wusa dibêje:

Burjuvaziya netewa bindest, ya ku ji her alî de tê çewisandin, ji xwe dilivîne. Deng li gelê xwe dike û dawa xwe ya taybetî weke dawa hemû gel nîşan dide û bi hemû awaza xwe dest pê dike diqîre, dibêje 'wetan'. Di navbera 'hemwelatiyên' xwe de, ji bo wetan ordiyekê kom dike û gel her dem ji bo van bangana bê deng namhine. Li dora ala burjuwaziyê kom dibe. Bindestiya ku ji jor tê, wî jî dipelçiqîne û dibe sedema ne xweşiyê.

"Û tevgera netewî bi vî awayî dest pê dike. Hêza tevgera netewî, bi dereca bejdarbûna tebaqên fireh yên netewê, bi dereca bejdarbûna proleterya û gundiyan ve mutenasib be".

Hevrê Stalin, piştî ku tehlîl dike, karker û gundî di bin kîjan mercan de beşdarî tevgera netewî bûna û "ala proleterya bîrbir ya ceribandî heye û navê ew di bin ala burjuvaziyê de têkeve refan" got şûn de wisa didomîne:

"Encema vekiri ya ku me li jor got ev şerê netewî di mercên bilindbûna kapîtalîzmê de, şerekî di navbera çînên burjuva de ye. Car caran burjuvazî dikare proleterya jî bikşîne tevgera netewî û wê demê tevgera netewî di xuyabûnê de (binî xetkirin Stalin), lê belê tenê di xuyabûnê de, karekterê tevgera fel ya gelemperî distîne. Lê belê ev tevgera di puxta xwe de (binî Stalin xet dike) herdem nîşana burjuvazî pêre ye û berî her tiştî jî ji bo burjuvazî kêrhatî û ji aliyhe wê de dibe tevgereke heweskar" (Stalin, Marksizm ve Milli Mesele, s. 24-25-26).

Weke hevrê Stalin jî hema dibêje "ji vê divê encama, proleterya dijî polîtîka bindeskirina milliyetan şerneke, neyê derxistin". Na, encama ku ji vê were derxistin, tevgera gel û tevgera netewî ne yek û ne eynî tişt e.

Bi kurtayî, tevgera gel, tevgera çînî ya girseyên bindest û yên tên mêtin e. Û di puxta xwe de, her dem nîşana girseyên bindest li ser e; di her dema dîrokê de heye; û îro tevgerên gel, bi pêşengiya proleterya bîryar ve dibe yek, bi şoreşên demokratik yên gel û biryar şoreşên sosyalîst ve ber bi pêkanîna rizgariya girseyan ya dawîn buye.

Tevgerên netewî, di mercên bilindbûna kapîtalîzmê de derketine holê. Rojava di navbera 1789 û 1871 de, demeke dîrokî ya diyar diguncîne; Li Ewrûpa Rojhilat û li Asya piştî 1905 de dest pê kiriye û hîn jî cîh bi cîh didome; tevgerên netewî di puxta xwe de her dem nîşana bûrjûvazî pêre ye. Û mêla her tevgera netewî ya tabîî, ber bi damezirandina dewletên ku bersîva ihtiyacên kapîtalîzmê herî baş didin, yekitiya wan ya netewî heye de ye.

Îro li Kurdistana Tirkiyê tevgera ku "bi hêz xurt dibe", him tevgera ku burjuvaziya Kurd û axên biçûk yên erdan serê wê dikşînin tevgera netewî ya Kurd e, him jî tevgera karker û gundiyên Kurd yên bindest û yên tên mêjandin, tevgera çînî, her diçe bi pêşengiyeke komûnist ve pêkariyê nîşan dike, ango tevgera gel e. Ya yekemîn, tenê zordestiya netewî ya çînên Tirk yên serdest ji holê rakirin û di eynî wektê de ber bi armanca burjuvaziya Kurd û axên erdan ya "bazara hundir" bidest xwe xe bûn; ya duemîn, him ber bi dijî mêjoketî û zordestiya burjuvayên Kurd û axên erdan, him jî dijî zordestiya netewî, polîtîka milliyet bindeskirinê bûye. Revizyonîstên Şefakê, van her du tevgerên ku ji aliyê karekter û armancan ji hev û din bi temami cûda ne, di bin navê "tevgera gel" weke yek û eynî tişt nîşan didin.

Dûmahik Hêye ✘

Seserra 19'ine de, Kurdîstan'de Emîrlîxê Kurd.

Na seserre'de Kurdîstan, mavenê Împaratorîya Osmanliye û Îran'de diletekerde bî, zereyra kî mavenê Prenslîxan-Emîrlîxânê Çaxo mîyan (Ortaçağ) ra mendayî de zaflete bî. Dewletane ke Kurdîstan guretî bî binê bandira xo (Osmanlîye Û Îran), hetê ekonomî-eskerî ra herke şî jedena kutene tesîr û binê bandıra dewletenê kapîtalîstanê rojawanê Awrupa û Rusya. Verenîya û mavenê na seserre de hukumrananè emîrlîxanê Kurdîstan verva Osmanlîye û Îran'ra gegane sâre dardene we. Çike, Osmanlîye waştene ke, herdenê împaratorîye de bandira xo jedena girankero, hukumrayenya emîrlîxan jedena kêmkero, nînan jedena xora gîredaye kero.Emîrlîxê Kurdan, seserra 1514 cengê çaldiran'ra raver, bi peameyîşe osmanlî û 23 beylîxê kurdan amêy viraştene.1639'de mavenê osmanlîye u Sefavîyan'de, peameyîşê Kasr-i Şîrîn ame morkerdene.Bi na peamayîş dewlata osmanlîye, verva sefavîyan berzenya xo kerde mokem. Na dem'ra tepîya kî, nî Beylîxan pîya binê judest'de, binê bandira xo guretene're gamî eşt.Hete-

ra kî, bi destê Ocaxliğan Û hukmatu'ra ni Beylîxî zere'ra kerd letey u xo dest'ra ; bi Walî birusnayis otorîta xo, nî beylîxu ser kerde mûqayim.Seserra 19'ine de Kurdistanê Başûr, Walîlixa Baxdat'ra gîredayî bî.Na Emîrlîxan, raştîye'de xoserîyenya xo kerd bî vînd.Seserra 19'ine de, Dewleta Osmanlîye, polîtîqa xu'ya otorîta na Emîrlîxan kokera kedenayane, unca gurete xo dest.

Naye kî, karê hukumdaranê Emîrlîxan're nîyamene, nîne newaştene ke hukumrayenya xo vînd kere, armança hukumdaranê Emîrlîxanî kî, cayanê hukumrayenya xo jedena hîra kerdene bîye. Na seveb'ra, hukumrananê Emîrlîxan sare denewe, kurdanê na emîrlîxanî kî poşt dene cı.

Mavenê emîrlîxanê Kurdîstan'de, emîrlîxa Baban, Bextînan, Botan û Haqqarîye namê xo daybî heşnayene.

Emîrlîxanê Baban, Bexînan û Soran îdare Baxdat'ra gıredayî bî. Na emîrlîxan'de,bandira feodalî qatî bîye. Jedenya îcaran, siql û arekendişe îcaran ,keyfe feodalîra gîrede bî. Herdanê Kurdîstanê Vakurî'de kî emîrlîxê feodalî vejîyay û maven'ra darîyay we.

Peynîya seserra 18'îne de Emîrlîxa Baban, sîyaseta Baxdat î de cayo de hîra guret. Na kî, giranîya coğrafyara çime bîye. Çike na emîrlîxe mavenê Baxdat û îran de ,cayane stratejîk de ca guretayî bîye. Verenîya seserra 19'îne de, paytextê emîrlîxa Baban Sûleymanîya'de bî û 1812'de na şarîstan'de 4 hazar merdimî weşiya xo ramitene. Hêşt serre'ra tepîya na humare,10 hazar merdimî vînîtene. Peynîya seserra 18'îne de seveta perodayîşanê zerê xo ra,îqtîdarê Emîrlîxa Baban hez (gewete) kerde wînd. Naye kî,hetê qarse ci bîyayena karanê zerê emîrlîxe ra xeyle rehetîye, dê bî temsîlkaranê îdareyanê şah û sultan dest.

1803'de Abdûrrahman Paşayî gamè mohîmî eştraver. Zere'de îqtîdarê xo kerd mokem. Teverra kî, hem Emîrlîxanê kurdè bînan'ra, hemî kî walîye Kermanşahe'ra ,xore poşte dayene sayekerde û xiravin bîyena mîyanê Osmanlîye û Îran'ra fêyde kerd. 1806'de eskeranê xora pîya, ordîyê walîyê Kermanşah, Muhammed Alî Mîrzay'de bî ju. Alî mîrza, verva hukumdarê Baxdatî Alî Paşay 'de vejîyaye bî. Neyra tepîya, hukumranîya Abdûrrahman Paşay' de, na Emîrlîxe hedêf bîyayenya serşîyayena eskeranê Baxdat û Walîyê Şaxê îran'ra,nexeleşîye ra.

1810'ine de, Paşalîxenya Baxdat'de firsend kutî be destê Emîrê kurd. Bî fermanê Osmanlîye, seveta cırme "Osmanlîyera cerabîyane waştene"ra cirm diyayena hukumdarê Baxdatî wajîyene. Abdûrrahman paşayî neyra fêyde kerd, bî 20 hazar eskeranra, ordîyê Suleyman Paşayî axme kerd û no text'ra ard war. Serranê tepîyayenu'de, sîndoranê Emîrlîxa Baban kerd hîra û îqtîdarê zereyî kerd mokem, no serra 1813'îne de Mend.

Lace neyyo pîl Mahmut Paşayî, hukumranîya Babanî gurete xo dest. No wayîre qabîlîyeta venva Îran û Baxdat' ra vejîyene nebî. Binê hukumranîya neyde Emîrlîxe peyser şîye û mîyan'ra dardîye we. Na serran'de, kolonyalîstîya Îngîlîzanî kî dest eştî bî Iraq û Îran.

Emîrlîxa Bextînanî, vakurê Musul'de dewranê khanan'ra pîya este bîye. Na

Emîrlîxe Baxdat'ra gîredayî bîye û Paytext ê xo kî Amadî'de bî.

Emîrlîxa Bextînan, mîyanê Emîrlîxanê Kurd'de hete netewîyan û îtîqatîyan (Dînan)'ra, en puruskîyayî bîye. Herdanê na Emîrlîxe'de, Kurdanê Mıslîmanu'ra pîya, Kurdanê Êzîdî, Asuran, Ermenîyan, Musevîyan û temsîlkerdoxê saranê bînan ,têzerede weşîya xo ramitene. Na Emîrlîxe verenîya seserra 19'ine de, bî jüwın verdayena Îran û Îraq'ra ,xo zerede tewerte kutayen'de mende û 1806'i de kewte binê îdareyê hukumdarê Musul. Naye kî, hetê îdarekerdene'ra zaf rehetîye de bî îdareyê Osmanliye. Hukumranîya Zübeyîr Paşayîra (1808-1825) tepîya, zere perodayîsê azayanê îqtîdarî'de bîye. Hukumranîya na Emîrlîxe ,peynîye 'de Saît Begî gurete xo dest.

Emîrlîxa Botan, rojawanê Haqqarîye' de ,ca gurete bîye. Na Emîrlîxe'de zagonanê (gelenegî) netewîya Kurdanî, zaf hêzîn (gewetın) bî. Paytextê xo kî, şarîstanî Cîzîra bî. Cîzîra' de verenîya seserra 19'ine de, tîcaret û zanaat averşîyayî bî. Çîyo ke îta amene vıraştene; Musul, Baxdat, Basra û şarîstananê bînu'de amene roşîyayene.

Raya karwana mavenê, Baxdat-Estanbol îtara verdene ra. Walîyê Cîzîra, tacîranê ke na raye'ra verene ra, înu'-ra îcarê gûmrîgî (sîndorî) kendene are .Hukumdarê emîrlîxa Botan,Kurdê aşîreta Azîzan bî. Na emîrlîxe mavenê seserranê 17-18'ine de peyserşîyayen'de bîye. 1821'de îdarê emîrlîxe ke, kut bî destê Bedîrxan Bexî, ancî namê xo ame bî kalkerdene.

Emîrlîxa Haqqarî, cayanê kôeyın de, mavenê başurê, gola Wan û corê çêmê Zap'de ,ca gurete bî ye.Paytextê xo kî, Culamerîk (Çölemerîk) bî. Çend cayanê na Emîrlîxe de (Dapraşen, Tîyarî), zedenîya nûfuse Asuran û Ermenu'ra semed bîye.

Mavenê, lete û peynîya seserra 18'ine ra tepîya binê serekîya paşayanê Wan'de, esker ê Osmanlîye erjîya Haqqarî ser.

Emîrê Haqqarîye na durumîra feydê xo vet û Aşîre ke verva Osmanliye'ra vindene ney guretî binê îdarê xo. Verenîya seserra 19'ine de, cayê moks (Mukus) pero kut bınê îqtîdarê Emîrê Haqqarî. Hukumranê Haqqarî, na deman de 40 hezar mondemanê bîçeke ardene telewe. Îdarê Îran waştene ke, na emîrlîxe bi uncero hete xo. Naye ser, welîaxtê textê Îran û hukumranê Azerbeycan, Abbas Mîrza'yî zaf qeyret kerd. Ney ,aşîreta Beylamî unte hete xo, na aşîrete kî ,verva Emîrê Haqqarî'de dapero. Neyra tepîya kî ,Emîrê Haqqarî Mustafa Beg're îdarè îran naskerdene'ra zoyna weçenayis, ne mend.

Emîrlîxa Soran, rojxelatê Bextînan û vakurê Baban'de mendene. Şarîstanê Revanduz serra 1787'ine de bî paytext. Na serran de, Revanduz'de 6 hazar Kurd weşîya xo ramıtene. Verenîya seserra 19'ine de, na Emîrlîxe xo zere de perodayîşan de bîye .

Bınê na şertan'de, Kurdîstan kutî be serranê 30'anê seserra 19'ine, destê hukumdaranê xo maven'de ,ne aşîtîyan û feodalanê wayîrê mılkanê qîcu 'de letebîyayî.

Neqedîya, hona aver sono... ✘

KARKERÊNÊ TEDÊ WÊLATO Û SARÊ BİNDESTO JÛBENE

SÊWETA SAZÛBÎYA YENA PARTÎYA BOLŞÊWÎK

astarê bolşewîk

AMOR: 23 · KENGÊZERE 2003 · BIHA: 750.000 TL

Qehr bê hervê emperyalîst, peyserox û vervanewdar!

Wes bê hervê newdar!